

Yowan Ngago Wazono Yowangu Yisuyegi Langai Lende Mizara

¹ Watabi wizageya koyi kambeli piyeng mabiyeng keremizagine Ngagora meibok wiziya. Pi Anoto kiling were wiziya keya ngoluk yolu keya pi mabok Anoto. ² Pi solo panuwekkerikka Anoto kiling wizageya kayimibokko. ³ Keya watabi mabiyeng Ngagora meibokko keremiza logo pugurau keremiza ono nayeng taiyeng kaiyagi? ⁴ Ngagora meibokko ngizi yoluragi solorik keya pugu wameikta yongkambanuwiliyegi waligeleya logo kazing pilikmekke pi yongkambanuwiligi wilangkarik logo puwili Anotoyegi kimeike pakeliweki. ⁵ Logo wilangkarik kaile ngabelakpekki piyengki kusabanurikki tepekka weik ngela uli logo kaileyengkorau ngokmorokta wiyagi ono.

⁶ Anotogo yombanu Yowan mei nak ngago pugura orowei miziweki wezamela, ⁷ pi yongkambanuwiliyegi wilangkarikki mangobekyegi langai kozak yeiweki kayima, logo puragi kerewiyi puwili mabuwili ngizi kumulibene. ⁸ Yowan ngezebek wilangkarikki mangobek ono, pi yeik wilangkarikki mangobokyegi langai yongkambanuwiliyegi kozak yeiwekibek. ⁹ Logo wilangka purik wilangka ngizi panurik logo pok ngabelakpekke pelege kayima logo ngela ulageya wizimowei

pugu yongkambanuwili mabuwiliyegi Anoto kimeike waligeleyageya.

¹⁰ Togo wilangkarikki mangobek Ngagora meibok ngabelakpek keremiza kele kapura pi ngabelakka kayimawekkeriktau namele keya nakko pi tak miza purikki iwaka sa ono. ¹¹ Keya yereng ngezebekkiraga ngezebekyagawiligurau piyegi koli kelemiya ono. ¹² Yongkambanu mele sangkelawiligu piyegi koli kelemiya logo piyegi ngizi panu kumula. Logo piyegi wilekpek ngalege wiyi puwili mabuwiliyegi pugu weik Anotogi yango keya marekngangwili miziweki pangkara yana. ¹³ Logo pugu piyegi koli kelemi puwili weik Anotogi yango keya marekngangwili keleya logo purik kazing ngabelakpekkimekki kiriwei ono ma korikwekki keliragi kiriwei ono ma yombanuwiligi keliragi kiriwei ono, kapura Anotogi keliragi kiriwei. Pi ngezbek puwiligi mangobek.

¹⁴ Keya Ngagora Kilisi meibok yombanu keremiza logo ngabelakpekke tenigi tepekke kazing wazonoragimek keya kazing wameiktagimokko kola wizagoma. Keya kozang tenigi Mangobek Anotogo pigi Marek wamenakpekyegi manabokki tonugu pakela.

¹⁵ Weik Yowangu ngago piyegi langaira yongkambanuwiliyegi pelik yei kuna, Pek yombanu nogo ulogo pelik kaiyabok, Nak neyegi kiriwei yawe pugura miziweki wiriyagi logo pi watabi mabiyeng keremizawekkabek legi pi neyaga ngalege panu nak kaiyabok pek, yeiya.

¹⁶ Keya pigi wazonorago kola puraga pugu teni mawiyarekka wazono keleyi mizi. ¹⁷ Purik

Anotogo lo tonuguyeng Mosegi melezikke mana logo Mose loyengki mangobek kapura kazing wazonoragimek keya kazing wameiktagimekki mangobek Yisu Kilisi. ¹⁸ Nakkorau songono nangezi Anotoyegi pakela ono kapura pigi Marekpokko kele keke pakela, purik pi Mangogi wilekpekke ngezege panu yolubek logo pugu Mangoyegi langai teni mamokyegi kozak yeiya.

¹⁹ Weik Yuda ngaiwiligu yombu Anotogi i walek yemanemakke yongkambanuwiligi yeiktaga Anotoyegi kolak mizi nawili kiling yombu Lebigi ngaimekka i walek yemanemakki yaweyengki saweli mizi nawili Yirusalem yerengka panga Yowanyegi, Ni Kilisibek Anotogo teniyegi wezamelagi kaiyabok ma talik, meiweki wezayela. ²⁰ Logo Yowan ngagoluk wiziya ono kapura kimeike kawela yeiya. Logo pugu pelik yeiya, Ne Kilisibek Anotogo iniyegi wezamelagi kaiyabok ono, yeiya. ²¹ Legi puwiligu ngereke piyegi, Pilik mabura ni tak, Ni Elaya yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaiya, walaka panu Anotogo paka ngalege korikwek kiling miza orowei kambelabok ngereke yo ma, meiya kapura Yowangu puwiliyegi, Ne pok ono, yeiya. Logo puwiligu piyegi, Ni yombanu Mose kelik Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kai tonugu yuke yolubok ma, meiya legi pugu, A'a', yeiya. ²² Logo puwiligu piyegi, Teni ngago nugu kaiya puragi kangara teni wezayela puwiliyegi orowei kangki sa mena nugu kumularik ni tak miza purik teniyegi kozak yei keya ni makngezeyegi ni talikpek kai mangai,

meiya. ²³ Yowangu pelik kanga yeiya to meiya, Ne koka walaka Isaya poropekwiliyaga nakko kapiya walektikke kozak kaiyabok,

Yombu nak lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wizimowei ngalizi pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kazing inuguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke inugu kazing Yemizibekmek kangkere mizi, yeiya. *Isaya 40:3*

²⁴⁻²⁵ Logo yombanu ngai Palisiwili meiwiligu wezayela puwiligu Yowanyegi pelik nguk meiya, Tamizeige ni Kilisibek Anotogo wezamelagi kaiyabok ono ma ni Elaya Anotogo paka ngalege korikwek kiling miza orowei kambelabok ngereke yo ono ma ni yombanu Mose kelik Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai Anotogo wezamelagi kaiyabok ono mabura ni talikpokko yawe kaimelira mizi, meiya. ²⁶ Legi Yowangu pelik kanga yeiya to mela, Ne kai yeikpokko kaimeli, kapura yombanu yongkambanubekke liburikki tepekke inugu lusuwei nak wizinda kani. ²⁷ Logo pi neyegi kiriwei yawe pugura mizagirik mereke keya ne pokyaga kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu, keya yeik pugura nogoraga ngalege panu, yeiya.

²⁸ Logo pilik miza pura yereng kai Yolodang meilingka pangazuwaga Petani meiraga, Yowan yongkambanu kaimelageya wizi yawekke mizara.

²⁹ Wok kalikebekke Yisu Yowanyegi lewarikki Yowangu keriya wizigeya Yowangu pelik kai, Keriya. Pek liyeng memeng kong pangka

panu Anotogo ngabelakpekkiwiligi kaileyeng wezameliweki sawiyamek. ³⁰ Nogo pelik kaiyawekke, Yombanu neyaga ngalege panubek purik pi watabi mabiyeng keremizawekkabek logo neyegi kiriwei yawe pugura miziweki lewagi kaiyabok piyegi kaiya kani. ³¹ Ne makngezerau pi talik nak miza wiziya kapura ne ini Isileili yongkambanu kaibek kiling kaimeliweki kayima logo pi kimeike pek mizi ngizige piyegi iwakaweki, yeiya.

³²⁻³³ Keya Yowangu peliktarau kozak yeiya, Nogoriktau pi pek miza ono. Kapura nogo keriyarik paka ngalega Anotogi Kung Walekpek winak Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo kanda piyegi yolurikki ne keriya. Logo pulogo pura ne yongkambanuwili kai yeikpokko kaimeliweki wezanelabokko neyegi pelik neiyaragi ne kumula, Nakki ngalege Anotogi Kung Walekpek kanda yolubok pokko yongkambanuwili Anotogi Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleyagi kani, kaiya. ³⁴ Logo ne puragi kumuli keya pilik mizi yagalege keriyabek logo nogo pelik kai, pek Anotogi Marekpek, yeiya.

³⁵ Wok kalikebekke Yowan kiling piyegi kiriwei mizi neyau luwe ngagozakka koyilege ³⁶ Yisu kuna. Logo Yowangu pelik yeiya, Keriyi. Pek liyeng memeng kong pangka panu Anotogo sawiyamok kani, yeiya.

³⁷ Yowanyegi kiriwei miziyau Yowangu pilik kairikki kerewiyawekke Yisuyegi kalika kuna. ³⁸ Yisu yongolik meiya logo piyau kiriwei lewarikki keriya wizigeya kowita logo piyauyegi

pelik nguk yeiya, Yali talik mizi, yeiya. Legi piyaugu pelik kanga meiya to mela, Rabai, ni talege yolubek, meiya. Logo Rabai mei puragi solorik, Kiriwagabek, kai yagenda. ³⁹ Yisugu pelik yeiya, Keriya nangaiweki mena koli, yeiya logo piyau pi kiling i pugu yolu pumakke kuna logo piyau pi kiling yokmek mangobektau onorikka koyimeige weik kusa nunung kangmekke.

⁴⁰ Enduru yogo Simong Pita meibekke sakpek yaka Yowangu kaiyarikki kerewiya logo Yisuyegi kiriwei kuna piyauyaganak. ⁴¹ Logo pugu mizarik were sibek Simongyegi weliweki kuna logo piyegi pelik meiweki, Togo yaka ngolukku Mesiyabek Anotogo teni yaliya wazaiweki wezamelagi sawiyabok keriya, meiweki. Ngago lang Mesiyabek mei purik ngago yeik Kirikwiligiraga Kilisibek kai yagenda. ⁴² Pilik miza logo pi Simong Yisuyegi pakeliweki miza orowei kuna. Yisu Simongyegi pakela wizimowei pelik meiya, Ni Simong keya nigi mangobekki yeikta Yowan. Kapura nogo ngereke ni yeik kalogomok nara nanagi logo yeik pura Sipasi mei. Sipasi pura Yudawiligi ngago yeiktaga keya Kirikwiligi ngago yeiktaga Pita mei keya ngago yeik piyau mabiyauge yeik puragi solorik, Kimbek.

⁴³ Wok kalikebekke Yisu paka ngabelak Kalili meibekke kangweki sawiya. Pi Pilipyegi welageyara weik pugu pi yolok ngelawekke, Ne kiling saweliweki kiriwei koli, meiya. ⁴⁴ Pilip yogo Enduru yali sibek Pitagi yereng Pesaita mei puragabek. ⁴⁵ Pilip pigi sakpek Natanailyegi welageyara pi yolok ngelawekke piyegi pelik

meiya, Tonuwago yombanu Mosegi loyengke piyegi langai lende mizi keya Anotogi yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiligurau piyegi langai lende mizi mizabok pakela. Yeik pugura Yisu keya pi pongo Nasarete yerengka yombanu Yosep mei nakki marekpek, meiya. ⁴⁶ Logo Natanailgu Pilipyegi pelik meiya, Yereng puragawili kaile panuwili logo talik miza logo yombanu wazono panu nak pulaga lewagelaweki. Legi Pilipgu pelik meiya, Pakeli mangine koli, meiya.

⁴⁷ Yisu Natanail piyegi yawerelege keriyawekke Yisugu piyegi langai pelik kaiya, Pobok Isileili panubek meiyagibokko purik pi pangka panu yolu keya ikuyogorik kai onobek legi, kaiya. ⁴⁸ Natanailgu pelik nguk meiya, Ni talik miza logo neyegi iwaka, meiya. Yisugu pelik kanga meiya to mela, Pilipgu ngago neiyagine nogo ni yengelei Fik mei mereke kulengke wizilegewekke nogo ni keriya, meiya. ⁴⁹ Natanailgu pelik meiya to mela, Kiriwagabek, ni Anotogi Marekpek. Ni teni Isileiliwiligi King Ngaibek, meiya. ⁵⁰ Yisugu piyegi pelik meiya, Nogo ni yengelei Fik meileige kulengke wizilege pakela nei purikku ni ngizi kumuli. Nugu puraga ngoluk yemane panu nayeng keriyagi. ⁵¹ Nogo niyegi nei pura wameiktago. Ni keriyagirik Anotogo paka ngalege lemengki kandik tiyagi logo Anotogi angelawili pakalaga pongo ne yombanu paka ngalega kayimabekyaga logo ngereke paka ngalege kang yongo mizirikki ni keriyagi, meiya.

2

¹ Wok neyau miza logo wok kalikebekke paka ngabelak Kalili meibokko yereng Kana mei puraga yongkambanu neyau wei. Yisugi panumelerau ngeragi kaimizi keya mizageya wizilege, ² keya Yisu kiling pugu waligeleyi puwilirau ngago yeiya logo pulogo koyilege. ³ Yisugi panumele kai waing puwiligu nageya koyabek weik yeikwekke pugu Yisuyegi pelik meiya, Puwili kai waingki yeik, meiya. ⁴ Pugu pelik meiya to mela, Kali, neyegi mizagiyengki kozak kai wak. Teng negi kozang nogora walimizagira weik pera ma talik, meiya. ⁵ Kapura Yisugi panumologo imakke yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Pugu iniyegi miziweki kozak yei piyeng mizizo, yeiya.

⁶ Kaimi unatuba ngai kozang melenazik keya nazikka narayeng pulogo luwe wizilege. Kaimi piyeng Yudawiligu kaimela logo purik puwiligi kangmekke ngeragi nagine keya ngeragi na logo mele keya pulangiyeng kaigesiyeng. Puwiligu pilik miza purik puwiligu kumularik puwili Anotogi wirege wazonowili miziweki mizarik. Kaimi piyengko kai kebangkela wiziyayengki maktik 20 keleng ma 30 kelengki pangka.

⁷ Yisugu imakke yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Kaimiyengke kai ngabeli, yeiya. Logo puwiligu kaimiyeng wilak sesak ngabela. ⁸ Pilik miza logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Weik mena nayeng ngabela logo yombanu yemane ngeragi keya kai keya piyengki ngaibekyegi orowei kuni, yeiya.

Puwiligu yaka ngeragi keya kai keya piyengki ngaibekyegi orowei kuna ⁹ logo pugu kai yaka

Yisugu miza logo waing keremiza pok kolok ula. Waimbek talaga wiriyabek miza purik pi lusuwei kapura imakke yawe mizi yaka kaiyeng ngabela puwili ngezewiligu kele iwaka. Togo pugu mandik yongok weiyagibok ngago meiya, ¹⁰ logo piyegi pelik meiya, Kazing tonugumekkerik yaka ngago yeiya pilik puwili were waing wazono panu pokka yani logo puwili ngelek na wizigeya kalike waing waze wazono panu ono pilikpokka yani. Kapura nugu waing lewege panubek kalike panu yani, meiya.

¹¹ Togo Yisu Anoto ngezebokko mizagi langaira Yisugu yereng Kana puraga miza pura pugu yombanu lembekke solo panu kozang pigi paka ngalega mana puragi walimizara. Logo pugu waligeleyi puwiligu ngizi kumularik pi wameik Mesiyabek mena miza.

¹² Yongkambanu wei pura weik yeik logo Yisu pongo Kapaneyam yerengke pongologo panu keya sakwili keya pugu waligeleyi puwili kiling kambela logo pulogo wok nayeng wiziya.

¹³ Pi yolura weik wok Yudawiligu puwili ngabelak Isippekka Anotogo iza orowei wiriya logo puwiligu Pasoba meibok weik mereke logo pi paka Yirusalem wok pok keriyagi lemengke kambela. ¹⁴ Pi kanda paka Anotogi i walek yemanemakki yerengke pura yongkambanuwili mabulogo liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwiligi pundik keremizageya koyilege keya nawili lalekyengki mogosa wizigeya yombanu nalangaiwiligi king nalangai piyeng Yudawiligi king piyengke kowita to mela logo watabi pulogo

piyengka weiweki mizageya koyilege. ¹⁵ Togo Yisu kazing kaile pumokki pakela logo kiyebuk legi pi wizale kozang nak wi nayengka keremiza logo liyeng memengka liyeng kau mabuwili ula yela logo Anotogi i walek yemanemakki yerendikka kazi keya yombanu king nalangai piyeng kowita to melageya koya puwiligi kingyendau kubulagelega wezameli keya lalek keya puwiligi piyeng kowitagelega wezameli kang keya kelemiya. ¹⁶ Pugu winakwili wiyiwiliyegi pelik yeiya, Inugu pelege warara yolu piyeng orowei kuni. Pemak negi Mangobekki imak. Pemakke pung inuwagirik keremizi wak, yeiya.

¹⁷ Pulaga pugu waligeleyiwili Tawitigu Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kaiyarikke ngereke kumula,

Keli negi Anotogi imak walekmak mizagi pura yemane panu logo purago neyegi ngai, kaiya purikki.

Ingi Sam 69:9

¹⁸ Pugu watabi wiyiwiliyegi pilik keleya logo Yuda ngai pulogo koya nawiligu pelik meiya, Ni pilik mizagiweki pangkara warabokko mizi yagenda ma? Mena watabi Anoto ngezebokko mizagi langai pilik nara nugu mize logo tonugu wameik ni pangkara warabek miziweki, meiya.

¹⁹ Tegi Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Anotogi i walek yemane pemak topela logo nogo wok neyauganakke ngereke ngizagi mena, yeiya.

²⁰ Tegi Yuda ngaiwiligu pelik meiya, Anotogi i walek pemak ngizageya koyimarik kirisimasi yombu neyau keya melenazik keya ingenazikka nak. Logo mabektik tonugu wok panu ngizageya koyima pumak nugu wok neyau keya nakka

ngereke ngiziwikirik ni pangka kai yagenda ma, meiya. ²¹ Kapura Yisugu Anotogi i walek yemanemakki kaiya purik korik pigi puwekki kaiya wizinda, purik korik puguwek Anotogi i walek-mak. ²² Pugu puwiliyegi pilik yeiya logo kalik panuge pi ibeng sa logo yangalekta kang miza logowekke pugu waligeleyawili pugu kaiya puragi ngereke kumula to mela logo puwili Anotogi Kapiya Walektikke ngago pura keya Yisugu kaiya puragi ngizi kumula.

²³ Yisu paka Yirusalem pulogo Pasobara miziwekke watabi Anoto keya ngezebokko mizagi langai pilik piyeng mizarikku yongkambanu kolokngagono pi Mesiyabek miza logo ngizi kumula. ²⁴ Kapura Yisugu puwiliyegi wameik pi mabok yeiya ono purik pi puwiligu ngizi kumuli puragi wameik mizi yagenda miza ono kopong. ²⁵ Nakkorau piyegi yombanuwiligi kang pumokki kozak meiyagi ono, purik pi yombanuwiligi kumula piyeng iwaka legi.

3

¹ Yombanu yeikta Nikotimas mei nak wizagoma. Pi Palisiwili meiwiliyaga nak keya pi Yudawiligi ngai yemane nak. Yombu Palisiwili meiwili yombu Yuda kangka yemane Mosegi loyeng mabiyengki waberek panu kiriwei mizi keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yonggyengkirau kozang panu kiriwei mizi miziwili. ² Nikotimas kusarikke Yisuyegi keriyiweki kayima. Logo pi kanda Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, ni teni waligeleyiweki paka Anotoyaga

kayima purik ne iwaka. Ne iwaka purik nakko-rau waze watabi Anoto ngezebokko mizagi langai nugu mizi pilik piyeng keke mizagi ono, tamizeige Anoto pilik pok kiling yolu keya Anotogo pilik pokyegi saweli miza purik kele, meiya. ³ Logo Yisugu piyegi pelik meiya, Nogo kozak nei pura wameiktago. Yombu nak wik keremiza ono purik mabura pi Anotogi ngai pugu ngai yolumekki kiliyagi ono, meiya.

⁴ Pulaga Nikotimasgu pelik meiya, Kapura talik miza wizigeya yombanu nak wik keremizagi? Yombusi nak ngereke mandik songono sa logo yeke panugi yaga yongola logo panugu ngereke wazamiyagi ono, meiya. ⁵ Yisugu pelik kanga meiya to mela, Nogo kozak nei pura wameiktago. Yombanu kaibek keya Anotogi Kung Walekpokko miza logo wik keremizabok wamenak kele Anotogi ngai pugu ngai yolumokko kiliyagibek. ⁶ Purik kazing korikwekki lewengkerik nakki panu keya mangoyaugu wazami kapura kazing kumbekki lewengkerik Anotogi Kung Walekpokko wazami logo wik keremizi. ⁷ Nogo niyegi, Ni wik keremizagirikki kai, nei purikki lembek ngeli nagani. ⁸ Anotogi Kung Walekpokko nak wik keremizirik kebarekpek kelik. Kebarekpekki ngagora kerewiyi kapura talaga lewa keya tamek neing kang miza purikki ini lusuwei mizi mabilik, yombanu Anotogi Kung Walekpokko kazing kumbekki lewengke wik wizeibene kelemiyabokyegirik pilik mizi. Talik miza logo pilik miza, miza purik teni lusuwei kele kapura kazing kumbekki lewengke pi wik yolu purik kimeike panu, meiya.

⁹ Pulaga Nikotimasgu pelik nguk meiya, Talik miza logo pilikki, meiya. ¹⁰ Tegi Yisugu pelik kanga meiya to mela, Ni Isileili yongkambanuwiliyegi Anotogi Kapiya Walektikka waligeleyibek, logo waligeleyi yemane nak kapura talik miza logo ni ngoluk nogo kozak kai poburagi langai iwaka panu ono? ¹¹ Nogo kozak nei pura wameiktago. Nogo pakela keya iwaka mizayengki ne iniyegi kozak yei yagenda kapura ini nogo yei piyengki ngizi kumuli ono. ¹² Tamizeige ini nogo ngabelakka pelege Anotogo miziyengki langai kozak kairikki ngizi kumuli ono mabura talik miza logo ini nogo paka ngalege Anotogo miziyengki langai kozak kairikki ngizi kumulagi. ¹³ Nakkorau koka paka ngalege kambela logo yorik paka ngalege lemeng kang tamekke lemeng miza purikki kozak kaiya ono. Kapura ne yombanu paka ngalega kayimabek paka ngalege lemengki iwaka, purik ne paka ngalega pelege kayima logo nogo kozak kai purik pangka.

¹⁴ Kumule, koka walaka ngabelak ngaingai kurung yeikwekkepekke Mosego kemale ngayenyengka keremiza namek yengelei wang yokolong naleige wiramiya wazamiya logo luwe lowamiya wazamiya logo kemalemekki pakeli puwili mabuwili ibengki ono. Kazing mabilikmekke ne yombanu paka ngalega kayimabok yengeleileige ngalege ula wazaniweki yengeleilei kiling luwe lowamiya wazaniyagi sa kani. ¹⁵ Ne nela logo ibengki, logo neyegi ne Kilisibek miza logo ngizi panu kumuli puwili mabuwili kemenak ibengki ono, kapura wik koyimagira weiweki. ¹⁶ Purik

Anotogo ngabelakpekki yongkambanu pewili mabuwiliyegi kela panurikku pugu pigi Marek wamenakpek wezamela, logo piyegi pi Kilisibek miza logo ngizi panu kumuli puwili mabuwili kemenak ibengki ono, kapura wik koyimagira kilingwili miziweki.

¹⁷ Kapura Anoto pigi Marekpek ngabelakka pelege yongkambanuwiligi kaileyengki wiyeke ngangang yaniweki wezamela ono, a'a'. Pugu pi wezamela purik yongkambanu mamok kaileyengki ngangang puraga yaliya wazayiweki.

¹⁸ Togo yongkambanu Kilisigu puwili yaliya wazayirikki ngizi panu kumuli puwiliyegirau kemenak ngangang weiyageya koyimagi nara yuke ono. Kapura piyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi kele kemenak ngangang weiyagiragi yuke, purik puwili Anotogi Marek wamenakpokyegi ngizi kumula ono legi.

¹⁹ Puwili kemenak ngangang weiyagiragi yuke, purik wilangkarikki mangobek paka ngalegarik ngabelakka kayima kapura puwiligu miziyeng korowali kopong puwili kaileyengki kusabanurikki keli keya wilangkarikki mangobekyegi kiyebuk miza.

²⁰ Puwili wilangka paka ngalegarikki kiyebuk miza, purik puwili kaile mizagirikki kela kopong. Logo wilangkarikki mangobokko kaile puwiligiyeng kimeike walimiza nelegi puwili pigi wilangkarikka kungke koya.

²¹ Kapura pangkaraga yolubok wilangkarikki wilik kagowinda kiling lewa purik mamokko pilik pokyegi pi Anotogo pugu miziweki keliragi kiriwei mizi yagenda mizibene, meiya.

²² Pilik miza logo Yisu kiling pugu waligeleyi puwili Yirusalem yerenda wiya, logo ngabelak Yudaya meibekke kai kambela logo pulogo yongkambanu kaimelageyara koyima. ²³⁻²⁴ Puwekkerik Yowan kaimelibek ngoluk wigira ono wizigeya. Pi yereng Inong mei, yereng Saling mei puragi mereke puraga yongkambanu piyegi wiriyawili kaimeli, pulogo kai kolokngagono kopong.

²⁵ Wok nakka Yowan kaimelibokko waligeleyiwili kiling Yuda nak puwiligu kaimeli puragi langai ngalik kela yongomo mizi. ²⁶ Togo puwili Yowan kaimelibekyegi kanda pelik meiya, Kiriwagabek, yombanu nugu kai Yolodang lingka pangazuwaga wilek ula logo nugu pi Mesiyabek kaibok, pirau yongkambanu kaimeli logo yongkambanuwili pelege lewagirik segeya ngereke panga piyegi kang, meiya. ²⁷ Yowan kaimelibokko pelik yeiya to mela, Yombanu nak kangka Anoto paka ngalege yolubokko manabokko kele yolu logo tak takyaga lewege miza purik Anoto ngezebokko sawiyi. ²⁸ Ini nogo pelik kaiya puragi iwaka, ne Mesiyabek ono. Ne yeik were Mesiya ngizi sawiya, kalika lewabokko kazing leweng keremiziweki kayimabek. ²⁹ Yek tek nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai kumuli. Yombanu yongokmele weibok yemanebokko, kapura yombubekki kewengkebek yeik luwe kerewiyara yolu logo pi yongok weibokki kiliragi kerewiyi puwekke pi wilik. Nerau mabilik wilik mizi. Logo ne wilik kagowingmokko pangka ono, purik yongkambanuwili Yisuyegi kerewiyi keya kiriwei

mizi legi. ³⁰ Yeik pugura yemane si kang keya yeik nogora songono si kang purik yemanerikku, meiya.

³¹ Togo pi paka ngalega kayimabek logo pi mamokyaga yemanebek. Purik ngabelakpekkabekki kangka yeik watabi ngabelakpekki piyengki keke iwaka kapura paka ngalega kayimabok mamokyaga ngalege.

³² Pugu pakeli keya kerewiyayengki pi kozak kai kapura nakkorau pugu kozak kai puragi ngizi kumuli ono. ³³ Kapura pugu kozak kai piyengki ngizi kumuli puwiligu walimizirik

Anoto wameiktago kola. ³⁴ Purik Anotogo paka ngalega wezamelabok, Anoto ngeze panubekki ngagora kozak kai, purik Anotogo pigi Kung Walekpek kiling Kung Walekpekki kozanda piyegi mabok kemenak mana. ³⁵ Mango Koyambekyegi keli panu, logo watabi mabiyeng ngai puguragi kulengke wiya wazamiya. ³⁶ Logo Koyambekyegi ngizi panu kumuli puwili weik wik koyimagi pura kiling, kapura pugu kai piyengki nagerewiyi puwili wik koyimagi purarau onogi segeya Anotogi sisikta puwili kiling wiziyagi.

4

¹ Yongkambanuwiligu Yisuyegi kiriweiwili weik kolokngagono si lewa keya weik Yisugu yongkambanu kaimeliwiligu Yowan kaimelibokko kaimeliwiliyaga ngalegerikki kozak kelirikki, yombanu Palisiwili meiwili kerewiya. ² Yisu ngezebokkorau kaimela ono, mak pugu waligeleyi puwiligu keke kaimeli.

³ Yombanu Palisiwili meiwili pilik puragi

kerewiya kairik Yisu iwaka sa logo pi ngabelak Yudayabek wiya logo ngabelak Kalilibekke kandobela. ⁴ Kazing pongo ngabelak Kalilibekke kang puluweng ngabelak Sameriyabekke libulibu kang.

⁵ Pi kanda ngabelak Sameriyabekke yereng Saika meiraga lewagela. Yereng pura ngabelak muneng Yakopgu koka pigi marekpek Yosep mana purikki mereke yolura. ⁶ Pi wei kanda kai kulek yombanuwiligu kai koliweki yokora narikke, logo kai kulek purik, Yakopgi Kai Kulektik, meirik. Yokmek weik yoklongko logo pi yaka kazing koweige lewengke kayimabek kopong pi kai kulektikki ngezege mogosa logo leng miza.

⁷⁻⁸ Pugu waligeleyiwili panga yerendaga ngeragi weiweki kuna wizigeya ngezebek wiziya. Pi pulogo mogosara tawizeige pura yongokpanu Sameriya mabuloga namele kai koli penangiweki yawerelege. Togo Yisugu piyegi pelik meiya, Ne kai kabeneng nane, meiya.

⁹ Logo yongokpanumologo piyegi pelik meiya, Ni Yudabek keya ne Sameriya yongokmele, legi nangki nugu neyegi, Kai kabenembekki nguk nei, meiya. Pugu pilik meiya purik Yudawili keya Sameriyawilirau nakko nakyegi wazono kelemi onowili kopong pilik meiya. ¹⁰ Logo Yisugu pelik kanga meiya to mela, Anotogo watabi ni yeik naniweki mizi piyeng ni lusuwei keya ne niyegi, Kai kabeneng nane, kai pokyegi ni lusuwei. Tamizeige ni iwaka wizigeya nguk neiya kesak nogo ni kai kabeneng wik koyibene keleyi pokka nani kak, meiya.

¹¹ Logo yongokpanumologo pelik meiya, Yemanebek, nirau kai kola wakiyagi nayeng ono pura, keya kaibektau yenge kulaka panu miza pura, ni talaga kai wik koyibene keleyibok ulumi mangai? ¹² Koka walaka Yakop tenigi yeligagangmekkabek keya pigi yango keya marekngangwili keya liyeng keya pigi puwilirau kai kulek perikka nawiligu. Logo puwili ibeng wizigeza kai kulektik tonugu weik weiya. Nugu kai nalik nak yanagi kai purik ni piyaga yemane ma talik, meiya. ¹³ Yisugu pelik kanga meiya to mela, Kai kulektikki pokka nibok ngereke kaigi keli penangai ¹⁴ kapura kai nogo manibokka nibok, mawinda kai wikki kelagi ono, a'a', pi weik wilakki, purik kai nogo manibokko ya puguraga kai kulek yemane wezarik wizagomi penangai, logo kelangki ono, purik kaibokko pi wik wizagomibene kelemiyagi.

¹⁵ Pulaga yongokpanumologorik pi kai kabeneng yeikyengki langai kozak kai nobiyeng piyegi pelik meiya, Yemanebek, ne kaibokka nane logo nerau mawinda kaigi keli onoweki keya pelege kai koli yo mizi onoweki, meiya. ¹⁶ Yisugu yongokpanumeleyegi pelik meiya, Yombu nugubek miza wari kune, meiya. ¹⁷ Legi yongokpanumologo pelik meiya, Ne yombu naktau ono, meiya. Yisugu pelik meiya to mela, Nugu ni yombu naktau ono kai purik ni wameik panu kai yagenda. ¹⁸ Ni ulogo yombu melenazik weiya keya yombanu ni kiling weik mabek yolubok nigi kerekpubek ono logo nugu kai pura wameik yagenda, meiya.

¹⁹ Yongokpanumologo pelik meiya, Yemanebek, ni Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek,

purik ni nogo miza piyeng mabiyengki iwaka legi.
²⁰ Kapura ne poburikki iwakaweki, Tenigi yeli-gagangmekkawiligu lewak pobokko kokarik ingeyeng laliya logo Anotoyegi ya kumulageya koy-ima logo tenirau lewak mabekke pilik mizi kapura taliktikki wiyeke ini Yudawili paka Yirusalem yerengke Anotoyegi ya kumuli mizagi purikki kelegele mizi, meiya. ²¹ Yisugu pelik meiya to mela, Nogo kai peragi ngizi kumulimo. Inugu negi Mangobekyegi lewakpekke pelege ya kumuli mizi pura keya paka Yirusalem ya kumuli mizi puriktau yeikkirik weik mereke, purik wale nakko Anotoyegi ya kumuli mizi purik watabi yemaneyeng ono. ²² Ini Sameriyawili inigu ya kumuli mizibokyegi ini lusuwei, kapura teni Yudawili kele Anoto tonugu ya kumuli mizibokyegi teni iwaka, logo nogo pilik kai purik pangka, purik Anotogo sawiyarik Yudawiliyaga yongkambanuwili kaileyengka yaliya wazayagibek lewagelagi. ²³ Wangki keya mabek pewekkeriktau yombanu Peba Anotoyegi kazing ngizimekke ingeyau laliya logo ya kumuli miziweki keli panubok, wilek kang mabiyengka kazing ngizi panu kumbekki lewengke ya kumuli mizagi. Peba Anoto yombanu kazing pilikmekke piyegi ya kumuli mizagiwiliyegi welageya wizinda. ²⁴ Tonugurau Anoto keriyi ono kele kapura pi wizinda purik pi kumbek logo yongkambanu piyegi ingeyau laliya logo ya kumulagi keli puwili wilek kang puwiligi piyeng mabiyengka kazing ngizi panu kumbekki lewengke piyegi ya kumuliweki kani. Kazing pilikmekke puwili pangka ya kumuli mizagi.

²⁵ Yongokpanumologo pelik meiya, Mesiya Kilisi meibok lewagi purik ne iwaka. Pi lewa puwekke watabi mabiyeng pugu teniyegi kozak yeiyagi, meiya. ²⁶ Pulaga Yisugu pelik meiya, Ne pi. Ne ni kiling ngagozakka yolu mabek, meiya.

²⁷ Pilik mizi pura Yisugu waligeleyiwili yo, logo pi yongokpanumele kiling ngagozakka yolurikki keriya logo puwili lebuk miza, kapura nakko-rau yongokpanumeleyegi, Ni nangaiyengki keli, meiya ono, ma Yisuyegi, Ni nangki pi kiling ngagozakka, meiya ono.

²⁸ Pulaga yongokpanumele kaimi kai koli pugura mabulogo wiya logo panga yerengke kando kuna, logo kanda pangalege yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, ²⁹ Yombanu neyegi lusuweibek kapura nogo ulogo mizayeng mabiyengki neyegi kozak neiyabekyegi pakeliweki mena koli. Pi Kilisibek mane miza mena, yeiya. ³⁰ Togo puwili yerenda wiya logo Yisuyegi keriyi kuna.

³¹ Yongokpanumele panga yerendaga wizigeya yombanu Yisugu waligeleyi puwili Yisu ngeragi niweki kelegele keya kelemiyageya koya.

³² Kapura Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Nogo ngeragi nalikyeng wara, kapura ini piyengki lusuwei.

³³ Togo Yisugu yombu waligeleyi puwili weik nakko nakyegi pelik mei kang keya mizi, Nakko kanda pi ngeragi nayeng mana ma talik, mei.

³⁴ Tegi Yisugu pelik yeiya, Ne wezanelabokki keriragi kerewiyi keya mizi pura keya yawe nogo miziweki pugu nana pura miza logo weik yeikki purarau ngeragi nogoyeng. ³⁵ Inugu ngago

lang narik pelik mei, Ngong mangobektau ono miza logo purik weik teng ngeragi yokoragira lewagelagi. Tegi ne iniyegi pelik yei, Yongkambanu lewa panga puwiliyegi keriyi. Puwili ngeragi kuk logo weik yokoriweki mizi piyeng kelikwili kani. ³⁶ Negi wiyeke yongkambanu wawere keleyi puwiliyegi kangara nogo yanagi keya yongkambanu negi wiyeke wawere keleya puwili wik koyimagira weiyagi. Logo pulogo ngago nogora yenge ya puwiligiyengke ngeriyi puwili keya wawere keleyi puwilirau kemenak wilik mizagi. ³⁷ Logo purik pelik kai purikki pangka, Nakko ngeragiyeng ngeriyi keya nakko ngeragi kuk piyeng yokori. ³⁸ Purik wameik, purik nawiligu ulogo ngago nogora yongkambanuwiligi yayengke ngeriya logo ini yeik ngago ya puwiligiyengki ngeriya puragi langai waberek kozak yeiyagi logo puwili ngizi kumulibene nogo ini wezayeli. Kazing pilikmekke inugu yongkambanu nogowili wawere keleyagi, yeiya.

³⁹ Yongkambanu kolokngagono yongokpanumologi yereng ngabelak Sameriyabokkawili Yisu yombanu Kilisi meibok purikki puwili ngizi kumula, purik yongokpanumologo puwiliyegi, Pi neyegirau iwaka ono kele kapura nogo ulogo mizayeng mabiyeng pugu kozak neiya, yeiya logo purikku puwili Yisuyegi ngizi kumula. ⁴⁰ Togo Sameriya yongkambanuwili panga Yisu yolu pulogo kuna logo kanda piyegi pi puwili kiling yereng puwiligiraga tek narik yoluweki piyegi kelegele kelemiya logo pi wok neyau wizagoma.

⁴¹ Keya Yisu ngezebokko kairagi puwili kerewiyarikku pulogo yongkambanu

kolokngagono mawinda ngizi kumula. ⁴² Logo puwiligu yongokpanumeleyegi pelik meiya, Teni weik ngizi kumuli, kapura purik nugu kaiya maburikki wiyeye ono kapura teni makngezego pi ngago kaiyagalege kerewiya purikku logo tonugu kumulirik wameik pek Kilisi yombanu Anotogo yongkambanu mamok kaileyeng keya ibeng koyimagiraga yaliya wazayiweki mizabek, meiya.

⁴³ Yisu Sameriya meibekke pulogo wok neyau miza logo pulumeng wiya wizigeya ngabelak Kalili meibekke kambela. ⁴⁴ Yisu ngezebokko pelik kaiya, Yombanu Anotogi ngagora kozak kaibok ngabelak kalogomokpekkerik yeikta kiling keya puwiligu ngago pugu kai piyengki ngizi kumuli kapura ngabelak ngezebekkibekkerik yeiktarau ono keya ngezebekyagawili piyegi ngizi kumuli ono, kaiya.

⁴⁵ Togo pi kanda pongo ngabelak Kalilibekke lewagelawekkerik yongkambanu pulogowiligu piyegi koli kelemiya, purik puwili paka Yirusalem Pasobaraga koyawekke pugu mizayengki keriya.

⁴⁶ Yisu ngereke yereng Kana mei, pugu kaibek kowita logo waing keremiza puraga kambela. Keya yereng Kana puragi ngezege yereng Kapaneyam mei pura yolu logo yereng puraga Rom Kapmanbekki ngaiwiliyaga nak yolu logo pigi marekpek kemegememokko pangka ono. ⁴⁷ Yombanubok Yisu paka Yudayaga kanda weik pongo Kalili lewagela kisirikki kerewiyawekke pi Yisuyegi ngezangai nginda kanda piyegi pigi

marekpek weik ibengweki mereke legi yereng Kapaneyam puraga mandikpek yombiyangai wazamiweki kangweki nguk meiya. ⁴⁸ Yisugu piyegi pelik meiya, Ini nogo watabi nakkorau mizagi langai ono Anotogo keke mizi nayeng keya watabi wirangai ne Anotoyaga kozanda weiyabek mizi nayeng mizirikki keriya logo puwekke kele ini ngizi kumulagi, meiya. ⁴⁹ Kapura Rom Kapman ngaibokko pelik meiya, Yemanebek, negi marekpek ibeng nera panga Kapaneyam kangweki mena koli, meiya. ⁵⁰ Yisugu pelik meiya to mela, Ni kambele. Nigi marekpek wik yolugi mena, meiya.

Logo yombanubek Yisugu kairagi ngizi kumula logo kambela. ⁵¹ Yombanubek panga igeweki tagoneige piyegi yawe miziwili kanda pi wilek ula, logo puwiligu piyegi pelik meiya, Nigi marekpek weik yombiyangai si kang, meiya. ⁵² Puwili pilik kisiwekke pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Yokmek talik wizigeya pi yombiyangai sa, yeiya, legi puwiligu ulogopekke ibengke yokmek nak wizigeya kilili kukuk mizimek yeik, meiya.

⁵³ Pulaga mandikpekki mangobek Yisugu teng maburaga nigi marekpek wik yolugi mena kambele meiyaragi kumula to mela. Togo pi keya pigi ingembungangwili mabuwili Yisu yombanu Kilisibek meibok purikki puwili ngizi kumula.

⁵⁴ Logo pura Yisugu kalike Anotogo keke mizira ngabelak Yudayabek wiya logo kanda ngabelak Kalili meibekke pulogo mizara.

5

¹ Pilik piyeng miza logo waleleige wizigeya

Yisu paka Yirusalem yerengke Isileiliwiligi wok yemane ngeragi miza ni piyengka nak lewagela, legi pi kambela. ² Paka Yirusalem pulogo kai luwang yemane panu yongkambanuwiligu kaigesu nak yolu. Kai luwambok kang yemane yerendage kiliya lewarikke ngezege, logo kang purikki yeikta, Liyeng Memengwili Kiliya Lewarik, meirik. Keya Iburuwiligi ngago yeiktaga kai luwambokki meirik, Petesara, mei. Keya kai luwambokki ngezege i marek songono melenazik yolu, logo piyengke yongkambanuwili leng mizi. ³ Yongkambanu kolokngagono kemegemeyeng kilingwili i marek songono piyengki yareksara koyilege. Nawili wire kusawili keya nawili inge keya mele kailewili keya nawili korikwekke wale nayeng ibengwili miza logo puwili kaibek urukang mizirik kelegi yuke koyilege. ⁴ Kang nayengki purik Yemizibekki angela nakko kanda kaibek urukang kelemi. Logo yombanu kaibek urukang mizi ngizige panga kaibekke were kiliyabok kemegeme pugu mizi pumokka yeik si. ⁵ Keya yongkambanu pulogo koyawiligi tepekke yombanu kirisimasi yombu nak keya meleyau keya ingenazik keya nazikka neyauganak kemegeme mizageya wizagoma nak wizilege. ⁶ Yisugu yombanubekyegi keriya logo yombanubek kirisimasi kolokngagono kemegeme wizagoma purik Yisugu iwaka. Togo Yisugu kemegemebekyegi pelik meiya, Ni yombiyangai sagi keli ma talik, meiya. ⁷ Logo kemegemebokko pelik kanga meiya to mela, Yemanebek, kaibek urukang mizi puwekke neyegi sawela logo ne nguk namizi

panga kaibekke wazaniyagi naktau ono, logo ne makngeze panga kaibekkiweki yelakkelek mizageya purik nak weik yaka were kuna wizigeza wilibek, meiya. ⁸ Yisugu piyegi pelik meiya, Luwe sa logo yolumek nugurik weiya logo wei kune, meiya. ⁹ Logo mabuwekke yombanubek yombiyangai sa logo yolumek pugurik weiya logo kuna. Pilik miza purik Yudawiligi wok yawe mizi onobek wok Sabatpek meibekke pilik miza.

¹⁰ Togo Yuda ngaiwiligu yombanu yombiyangai sabokyegi pelik meiya, Yokopek tenigi wok yawe mizi onobek, wok Sabatpek logo ni yolumek nugurik pilik wara purik yawe mizi yagenda, logo purik lo tonuguragirik ni kaile mizi yagenda, meiya. ¹¹ Logo pugu pelik yeiya, Yombanu ne yombiyangai wazaniyabokko neyegi yolumek nugurik weiya logo wei kune neiya, yeiya. ¹² Pilik kai legi puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yombanu niyegi pilik neiyabok tak, meiya. ¹³ Kapura yombanubek takko pi yombiyangai wazamiya miza purik pi lusuwei purik pilik mizawekkerik yongkambanu kolokngagono koya logo Yisu sengekta kuna.

¹⁴ Waleleige Yisugu Anotogi i walek yemanemakke yombanu pugu yombiyangai wazaniyabok wilek ula logo Yisugu piyegi pelik meiya, Keriye. Ni weik yombiyangai sa mena ni ngereke watabi kaile panu nayeng niyegi wiriya nera nugu kaile mizi piyeng weik wiyagirikki kai, meiya. ¹⁵ Yisugu pilik meiyawekke yombanubek Yisu wezamiya logo pi kanda Yuda ngaiwiliyegi

yombanu ne yombiyangai sibene keleniyabok Yisu, yeiya.

¹⁶ Togo Yisu Yudawiligi wok yawe mizi onobekke yombanu yombiyangai wazayirikki wiyeke weik Yuda ngaiwili pi kuneng mana logo uliweki kozak kela. ¹⁷ Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Negi Mangobek ngoluk yawe mizageya, logo purikki wiyeke nerau yawe mizi, yeiya. ¹⁸ Keya pugu Anoto pigi Mangobek kairikki wiyeke puwili weik pi ulagi puragi mawiyarekka kozang panu mizi. Purik pi wok yawe mizi onobokki lora keke ngela ono kapura pi Anoto pigi Mangobek kai logo purikku pi keya Anotorau pangka pangka mizi legi puwili pi uliweki mizi.

¹⁹ Puwiligu sisik mizi puragi pi iwaka logo pugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago. Ne Koyambokkorau watabi nayeng keke mizagi ono, ne Anoto negi Mangobokko miziyengki keriya logo ne piyeng keke mizi, purik watabi Anoto negi Mangobokko mizi piyeng ne Koyambokkorau mizi mizi. ²⁰ Purik Anoto negi Mangobek ne pigi Marekpekyegi keli logo pugu mizi piyeng mabiyeng neyegi walimizi keya piyengka yemane panuyeng walimizagi logo nogo piyeng mizagi logo ini lelengkiragi. ²¹ Anoto, negi Mangobokko ibengwili ibendaga wik yangalekta wazayi mabilik nogorau wik koyimagira yanagi keli pilik puwiliyegi wik koyimagira yani. ²² Negi Mangobokkorau yongkambanuwili kaile puwiligiyengki wiyeke keleyagiyeng kozak kai ono, purik pilik yawe mizagi pura pugu ne pigi

Marekpekki melezikke wiya. ²³ Pugu pilik miza purik yongkambanuwiligu yeik pugura yongolok mei pilik yeik nogorarau yongolok meiweki. Pi ne wezanelabek, legi yongkambanu ne pigi Marekpekki yeikta yongolok mei ono puwili, negi Mangobekki yeiktarau yongolok mei yagenda ono.

²⁴ Nogo kozak yei pura wameiktago. Yongkambanu ngago nogoragi kerewiya logo ne wezanelabokyegi ngizi kumuli puwili weik wik koyimagi pura kiling. Puwili kaile puwiligiyengki wiyeke puwili kemenak ngangang weiyagiragi yuke ono, purik kazing Anotoyegi kumbekki leweng ibendaga panga kazing Anotoyegi kumbekki leweng wikkiraga nogo kowita.

²⁵ Nogo kozak yei pura wameiktago. Teng yongkambanu kazing kumbekki lewengke ibeng puwiligu ne Anotogi Marekpekki ngagoragi kerewiyagirik weik lewagela. Logo ngago nogoragi ngizi kumuli puwili kazing kumbekki lewengke wik wizagomagi. ²⁶ Purik negi Mangobek kazing kumbekki lewengki wik wizagomagiragi mangobek mizi mabilik pugu ne pigi Marekpek kazing kumbekki lewengke wik wizagomagiragi mangobek keleniya.

²⁷ Keya pugu ne yongkambanuwili ngagozak keleyagiwewi pangkara nana kai, purik ne yombanu paka ngalega kayimabek legi. ²⁸ Nogo yongkambanuwiligi wilek kangyeng wik wazayi purikki ini lebuk mizi nagani. Purik kalike wok nakka yongkambanu ibeng logo waliya puwili mabuwili ngago nogoragi kerewiyi nangai ²⁹ logo ngereke yangalek meiyagi. Ne ngago kai

puwekkerik kazing Anotogo kelimekke wiziya logo ibembok paka ngalege wik wizagomiweki yangalekta wazamiyagi kapura kazing Anotogo kiyebuk mizimekke wiziya logo ibembok kemenak ngangang weiyagiragi yangalekta wazamiyagi.

³⁰ Nogorau watabi nayeng keke mizagi ono. Ne Anotogo kozak nei puragi kiriwei yongkambanuwili ngagozak keleyi. Nogo kazing ngagozak keleyimok pangkamekke purik ne, ne makngezego keliragi mizi ono, ne negi Mango ne wezanelabokko keli pura keke mizi.

³¹ Tamizeige nogo keke ne makngezeyegi langai ne tak miza purikki kai kesak inugu ngaigu kai kisi purik pangka. ³² Kapura negi Mangobektau wizinda. Pi ne tak miza purik kozak kaiyageya wizinda keya pugu neyegi langai kozak kai piyeng wameikyeng purik ne iwaka. ³³ Inugu nawili neyegi langai Yowan kaimelibekyegi nguk meiweki wezayela logo Yowan kaimelibokko ngago neyegi langai kozak kaiya piyeng wameik. ³⁴ Yongkambanuwiligu kozak kisi piyeng neyegi yemaneyeng ono. Ne yeik Yowan kaimelibokko iniyegi ngago kozak yeiya piyengki keke kai yagenda, purik ini ngago piyengki ngizi kumula logo ini yaliya wazayagi purikki ne keli. ³⁵ Yowan kaimelibek lang wezarik wizimowei iniyegi ngaiwak wiyageya wiziya. Logo pugu ini ngaiwaktik yanageya wiziyawekkerik ini tek nangezige wilik miza. ³⁶ Watabi yeik nogora kawela wiyagi nayeng ngoluk wizinda. Logo piyeng Yowan kaimelibokko kozak kai puraga

ngalegeyeng logo piyeng yawe nogora keya piyeng yawe negi Mangobokko miziweki nanara logo purago iniyegi ne negi Mangobokko wezanelabek keleyiweki. ³⁷ Keya negi Mango ne wezanelabokko kairik ne pigi Marekpek kai. Inugurau pi ngago kaiyagalege kerewiya ono keya inugurau pi keriya ono, ³⁸ ma negi Mangobekki ngagora inugu ya inuguyengke wara ono logo pugu ne wezanela kele kapura ini neyegi ngizi kumuli ono. ³⁹ Inugurik Kapiya Walektikku ini wik koyimagira weiyagirikki waligeleyagi nobiyeng ini Kapiya Walektik waberek panu mei kapura Kapiya Walektikku kozak kaibok neyegi langai kozak kai yagenda. ⁴⁰ Kapura ini wik koyimagira weiweki neyegi ngizi kumulagirikki kiyebuk mizi.

⁴¹ Ne yombanuwiligu yeik nogora yongolok meiyagi purikki weli ono, ⁴² purik ya inuguyengki kazingmek nogo iwaka. Inirau Anotoyegi keli ono. ⁴³ Ne negi Mangobokki yeiktage pugu kairagi kiriwei iniyegi kayima kapura ini neyegi ngizi kumuli ono. Kapura tamizeige iniyaga nakko kanda ngago ngezebekki nayeng kozak kai purik ini piyegi ngizi kumuli. ⁴⁴ Inirau neyegi ngizi kumulagi langai ono, purik iniyegi langai nazuwaga nakko wazono kaiyagirikki ini kumuli kapura ini Anoto wamenakpokko iniyegi langai wazono kaiyagi purikkirau ini kumuli ono. ⁴⁵ Kapura nogo piliktikki wiyeke negi Mangobekyegi iniyegi langai melebek yowagi ono, pilik mizagibek Mose. Mose iniyegi sawelagi nobiyeng inugu ngai yuke yolubokko piliktikki wiyeke iniyegi melebek yowi

penangai. ⁴⁶ Mosego lende miza piyeng neyegi langai lende miza. Togo tamizeige ini puwekke ngago pugu lende miza piyengki ngizi kumula kesak ini ngago nogoragirau ngizi kumuli kak. ⁴⁷ Logo ini Mosego lende miza piyengki ngizi kumula ono legi ini nogo kozak yei piyengki ngizi kumulagi ono.

6

¹ Ngago piyeng kaiya logo pulaga Yisu kai kolamiya yeik Kalili keya Taibiriya piyau meibekke lalu pangazuwagawekke wangleige kuna. ²⁻⁴ Yisu panga pulogo kanda logo pi kiling pugu waligeleyiwili weik lewak marek nakka yabela logo paka luwege puwili mabuwili mogosa. Logo puwekkerik yongkambanu kolokngagono paka Yirusalem kuna, purik Yudawiligi wok koka walaka Anotogo Yudawili Isipwiliyaga yaliya wazayarikki kumula logo ngeragi yemane miza nibek Pasoba meibok weik mereke logo puwili Yisuyegi kiriwei kai kang wiriya, purik puwiligu keriyarik pugu watabi Anotogo keke miziyeng miza logo kemegemewili yombiyangai sa wazayarikki keriya kopong. ⁵ Yisu mogosara wizimowei pongologo langai keriya logo yongkambanu kolokngagonomek lewarikki keriya logo Pilipyegi pelik meiya, Teni talaga ngeragi nayeng pewili nibene wei kangki, meiya. ⁶ Yisugu ngezebokko mizagirik pi iwaka kapura pura pugu Pilipyegi yang kelemibene pilik meiya. ⁷ Logo Pilipgu pelik kanga meiya to mela, Nakko wok andet neyaugi yawe miza piyengki ngane king weiya piyengkorau ngeragi

pewiliyaga nak nak nangezi niweki keremungke weiyagi langai ono, meiya. ⁸ Pilik kai ngizige Enduru, Simong Pita meibokki sakpek logo Yisugu waligeleyi puwiliyaga nakko Yisuyegi pelik mei, ⁹ Mandik nak pelege. Pi perek marek songono melenazik paliyeng meiyengka keremiza nayeng keya watabisi waliya neyaurau wara kapura piyeng yongkambanu mabuwiligi pangka ono, kai. ¹⁰ Pi pilik kaiwekke Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi, Yongkambanuwili mogosi yei, yeiya logo puwiligu yeiya wizigeya yengelik wazonobek logo yongkambanuwili mogosa. Yombuwili keke sangkelarik tausen melenazik tikinda.

¹¹ Pulaga Yisu perek melenazik yaka piyeng weiya logo Anotoyegi perekyengki langai wazono meiya. Pulaga pugu waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu mogosa puwiliyegi sanga mizagelega yana logo yongkambanuwili keli puwiligiyengke na. Pulaga Yisugu watabisiyaugerau mabilik miza logo puwili na logo ¹² ngekyengko wizigeya weik Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Ngeragi waleyeng wiyi purik wezamelagi sa mena waleyeng menalege weiya logo wiyi, yeiya. ¹³ Togo Yisugu waligeleyiwili ngeragi wale wazono ni ono piyeng weiya logo perek melenazik yaka na piyengka kik meleyau keya pongo ingenazikka neyau piyeng mereng miza.

¹⁴ Yongkambanu pulogo koyawili Yisugu Anotogo keke mizara miza purikki keriya logo pelik kisa, Wameik, pek yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai, Anotogo teni yongkambanu ngabelakpekkiwili yaliya wazayiweki wezame-

lagi kaiya logo tonugu yuke yolubok mena, kisa.
¹⁵ Yisu weik yongkambanuwiligu miza rowei logo puwiligi King Ngaibek keremiziweki mizi purik pi iwaka, legi pi ngereke ngezebek keke panga lewak nakka kuna, pi puwiligi keliragi kiyebuk kopong.

¹⁶ Weik kusaweki miziwekke Yisugu waligeleyiwili pongo kai kolamiyabekke kerelege kuna.
¹⁷ Kapura Yisu lewa ono wizigeya weik kusa logo Yisugu waligeleyiwili wang naleige tame-neng meiya logo mogosa logo panga yereng Kapaneyam meiragiweki kuna. ¹⁸ Pilik mizi pura kebarek yemane nak uli keya kailauriktau yemane lewa. ¹⁹ Puwili weik tek narik kuna wizigeya Yisugu waligeleyiwiligu Yisu wangleigeweki kaibekke ngalengale yawerelege keriya logo puwili kulili miza. ²⁰ Puwili kazi legi Yisugu pelik yeiya, Ne mena kulili mizi wak, yeiya.
²¹ Togo puwili wilik miza logo wangleige ngalege koli kelemiya logo mabuwekke pilik mizi pura wanglei weik puwiligu yereng yaka kang puragi kaibekke kerelemekke lewagela.

²² Wok kalikebekke yongkambanu wale pangaleige wezaya puwili ulogorik wang wamenaklei logo wang puleige Yisugu waligeleyiwili kunawekkerik Yisurau kuna ono mamiza. ²³ Kapura yereng Taibiriya meiraga wang nayeng wiriya logo wangyeng ulogo Yisugu ngeragiyengki langai Anotoyegi wazono meiya logo yongkambanuwiligu ngeragi na pulumengki ngezege wila wiya. ²⁴ Yongkambanuwili Yisurau

ono keya pugu waligeleyiwilirau ono mamiza, legi wang piyengki ngalege sa logo panga Kapaneyam yerengke Yisuyegi weliweki kuna.

²⁵ Pangazuwaga pura Yisu wizilege puwiligu pakela, logo piyegi puwiligu pelik meiya, Kiriwagabek, ni talikwekke wiriya, meiya.

²⁶ Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago. Ini nogo Anotogo keke miziyeng mizarikki keriya kopong ini neyegi weli yagenda ono, ini ngeragi nogo yana piyeng na logo ngekyengko kopong ini neyegi weli yagenda.

²⁷ Inugu ngeragi ni piyeng weiweki yawe kozang panu mizi nagani, purik piyeng nguk namizi na logo purik weik yeik siyeng kani, segeya ngeragi ini wik koyimiweki keleyi piyengka kele niweki yawe kozang mizi. Ngeragi pilik piyeng ne yombanu paka ngalega kayimabokko yaniyeng. Negi Mangobek Anotogo neyegi kozang ngeragi piyeng yanagira nana, yeiya.

²⁸ Togo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Teni Anotogi yawera kang tamekke miza logo ngeragi piyeng weiyagi, meiya. ²⁹ Tegi Yisugu pelik kanga yeiya, Anotogi yawe inugu mizagira ne Anotogo wezanelabokyegi ngizi kumulagi pura, yeiya. ³⁰ Legi puwiligu pelik nguk meiya, Watabi Anotogo keke mizi talikyeng nugu miza logo teni keriya wizigeya ni Anotoyaga kayimabektikki teni ngizi kumulagi? ³¹ Mosego miza pilikta nugu-
rau mizagi? Mosego Anotogo keke mizi nara miza logo paka ngalega ngeragiyeng wirageya logo tenigi yelibungang walakawili ngeragi Manayeng meiyeng ngabelak kurung yeikwekkepekke koyi-

mawekke na, mabilik Anotogi Kapiya Walektikke
pobilik lende miza pelik,
Paka ngalega ngeragi wezamela logo puwili na,
meiya.

³² Yisugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura
wameiktago, Mosego ini yana piyeng ngeragi
ngizi paka ngalegayeng ono. Mosego Mana
piyeng yana, kapura Mana piyengko wik
koyimagira yana ono. ³³ Kapura mabek pewekke
negi Mangobokko ini ngeragi ngizi paka
ngalegayeng yanagi, logo ngeragi Anotoyaga
piyeng yombanu paka ngalega kayimabok, keya
mabok yongkambanu ngabelakpekkiwiliyegi wik
koyimagira yanibok, yeiya. ³⁴ Pulaga puwiligu
pelik meiya, Yemizibek, ngeragi nugu kozak
kai piyeng wok mabiyeng teni yane, meiya.
³⁵ Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngeragi
wik koyimagira yanagi piyeng ne. Ngeragiyengko
korik inuguyeng wik koyibene keleyi mabilik
nogo yongkambanuwili kazing kumbekki
lewengke wik koyibene keleyi. Ini ngeragi
korikwekkiyeng ni kele kapura ini ngoluk yagasi
mizagi keya ngaba kangyeng kelakkelak logo
mawiyarekka kai wik nagi. Kapura nak ne kiling
saweliweki lewa keya wilekpek neyegi ngalege
wiyi mizibok mabura pok watabiyengkirau
mawiyarekka welagi ono.

³⁶ Kapura nogo iniyegi ne tak miza purikki
kimeike kozak yeiya keya ini nogo miziyengki
pakela kele kapura ini ngago nogoragi ngizi
kumuli ono. ³⁷ Yongkambanu negi Mangob-
okko neyegi nani puwili nogowili. Yongkam-
banu neyegiweki mizi puwili nogo wezayelagi

ono segeya nogo koli keleyagi. ³⁸ Ne paka ngalege lemeng wiya logo ngabelakka kayima purik ne makngezegi kelira miziweki ne kayima ono, ne wezanelabokki kelira miziweki kayima. ³⁹ Ne wezanelabokko kelirik pugu yongkambanu nana puwili mabuwiliyaga nak kemenak ibengki purikki pi kiyebuk, kapura wok kalik panubekke ne yo pilikwekke nogo puwili ibendaga yangalekta wazayagi purikki pi keli. ⁴⁰ Negi Mangobokko kelira pelik, Ne Anotogi Marekpek kiling saweliweki lewa keya neyegi wilekpek ngalege wiya puwili mabuwili wik koyimagira kiling koyimagi, keya wok kalik panu ne ngereke yogibokkowedke nogo puwili ibendaga yangalekta wazayagi.

⁴¹ Yudawiligi ngaiwili ngago puragi kerewiyawekke puwili weik sisik miza logo munumunu mei kang, purik Yisugu pelik yeirikki wiyekke, Ne ngeragi paka ngalega kayima piyeng. ⁴² Puwiligu pelik kisa, Yisu pobok Yosepgi marek mabok ma? Teni pigi panu keya mangoyauyegi iwaka, logo nangki pi ngereke teniyegi pi paka ngalega kayimabek kai, kisa.

⁴³ Togo Yisugu pelik kozak yeiya, Ini makngezegi tepekke munumunu mei kang keya mizi wak. ⁴⁴ Nak ngezebokko keliraga ne kiling saweliweki wiriyagi ono, a'a', kapura segeya negi Mango ne wezanelabokko nak wiriyibene kelemi purik mabura pilikpok ne kiling saweliweki wiriyagi keya wok kalik panu ne ngereke yobokkowedke, nogo pi ibendaga yangalekta wazamiyagi. ⁴⁵ Yombanu Anotoyaga

ngagora weiya logo kozak kaibokko koka panu pelik lende miza,

Anotogo mabuwili waligeleyagi. *Isaya 54:13*

Tegi negi Mangobekki ngagoragi kerewiya logo purago waligeleyibene mizi puwili mabuwili ne kiling saweliweki wiriyagi. ⁴⁶ Nogo kai purik nakko negi Mangobek keriyarikki ne kai ono, kapura ne Anotoyaga kayimabek legi ne wame-nakko kele pi pakela.

⁴⁷ Nogo kozak yei pura wameiktago. Neyegi ngizi panu kumulibok wik wizagomagi pura kiling. ⁴⁸ Ne ngeragi yombanuwili kazing kumbekki lewengke wik koyimiweki keleyiyeng.

⁴⁹ Ngabelak kurung yeikwekkebekke tenigi yelibungang walakawili koyawekke, puwili ngeragi paka ngalega kayimayeng logo Manayeng meiyeng na kapura puwili wik koyima ono segeya puwili kalike ibeng sa. ⁵⁰ Kapura ne ngeragi nalik paka ngalega kayimayengki kozak kai logo piyengka niboktau kemenak ibengki ono.

⁵¹ Ne ngeragi yombanuwili kazing kumbekki lewengke wik koyimibene paka ngalega kayima piyeng. Ngeragi piyeng nibok wik wizagomagi. Korik nogowek ngeragi wezayeng logo nogo korik nogowek ibengkiweki managi logo ini ngabelakpekke yolu puwili wik koyimagiweki, yeiya.

⁵² Puragi kerewiya logo Yudawili ngezewiligi tepekke ngago si kela yongomo mizi logo pelik mei, Talik miza logo yombanubekki korikwek teni ngeragi wezayeng niweki yanagi, kisi. ⁵³ Yisugu pelik yeiya, Nogo iniyegi yei pura wameiktago. Ini ne yombanu paka ngalega kayimabekki korikwek

keya iwi nogobektau inugu ngeragi ni keya kai wik ni pilik ni ono mabura inigi yungke ngizi wik yolu nararau ono, yeiya. ⁵⁴ Yombanu korik nogowek ngeragi wezayeng ni mizibok keya iwi nogobek kai wik wezabek ni mizibok wik wizagomagi pura kiling. Keya nogo wok kalik panu ne yobokkowekke pilik pok ibendaga yangalekta wazamiyagi. ⁵⁵ Korik nogowek ngeragi ngiziyeng kelik keya iwi nogobek kai wik panubek kelik. ⁵⁶ Korik nogowek ngeragi wezayeng ni keya iwi nogobek kai wik wezabek ni mizibok negi yungke wizinda keya ne pigi yungke wizinda. ⁵⁷ Negi Mango ne wezanelabokko yongkambanuwili wik koyimiweki keleyi logo pugu ne wik yoluweki keleni, logo kazing mabilikmekke nak ngeragiyeng yenge yaga niwekke wezamelu pilik ne pigi yungke wezanelibok, nogo kazing kumbekki lewengke wik wizagomibene kelemiyagi. ⁵⁸ Ne iniyegi ne makngezeyegi langai ne ngeragi nalik paka ngalega kayimayeng kani yei. Ngeragi nogo kozak kai piyeng inigi yelibungang walakawiligu koka na logo Manayeng mei piyeng kelik onoyeng. Puwili piyeng na kele kapura puwili paka ngalege wik koyimagira weiya ono. Kapura ngeragiyengko mizagewiyege korikwek wik yolu mabilik ne ngeragi wezayeng pigi yungke wezanelibok nogo mizagewiyege pi kazing kumbekki lewengke wik wizagomagi. ⁵⁹ Yisugu peyeng yongkambanuwiliyegi Kapaneyam yerengke Yudawiligi i walek songonomakki yungke waligeleya.

⁶⁰ Pulaga pugu waligeleyageya koya puwiliyaga kolokngagono puragi kerewiyawiligu pelik kisa, Teni ngago peragi kiyebuk. Takko pilik mizagi, kisa. ⁶¹ Puwili Yisugu ngago kaiyayengki puwili munumunu mei purik pi iwaka, logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini ngago puragi sisik ma talik? ⁶² Tamizeige ne yombanu paka ngalega kayimabek paka ngalege yongo yabeleilege ini keriyawekkerik ini sisik mizagi ma talik? ⁶³ Anotogi Kung Walekpokko yombanubekki kumbek kazing kumbekki lewengke Anotoyegi wik wizagomiweki kelemi. Yombanubekki korikwekko ma korik puguwekki kozandago pi kazing Anotoyegi kumbekki lewengke wik wizagomiweki kelemiyagi ono. Ngago nogo kozak kai piyeng wilek kang inuguyengki wiyagiyeng logo piyengki ngizi kumulirikku ini kazing kumbekki lewengke wik koyimagi pura kiling. ⁶⁴ Kapura iniyaga nawili ngoluk ngago nogo kozak kai piyengki ngizi kumuli ono. Yisugu pilik kaiya purik pi ulogo solo mabuwekke, tak piyegi ngizi kumuli ono keya takko pi yombanu ulagiwiliyegi miza yanagi mizaboktau pugu iwaka. ⁶⁵ Keya Yisugurau pelik yeiya, Piliktikki wiyeke ne iniyegi pelik yei, Negi Mangobokko wiriyibene keleyi puwili keke neyegi wiriyagi, yeiya. ⁶⁶ Logo pulagarik piyegi kiriwei wiriyawiliyaga kolokngagono weik pi wezami kai kanda logo piyegi mawinda kiriwei mizi ono. ⁶⁷ Puwili yagoneiga Yisugu meleyau keya pongo ingenazikka neyau waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Inirau ne wezaniya logo pilik kuniweki keli ma talik, yeiya. ⁶⁸ Legi Simong Pitago pelik

meiya, Yemizibek, tonugu kiriwei mizagi naktau wizinda ono. Ni wamenakko teniyegi ngago teniyegi kazing wik koyimagimek waligeleyagi pura kozak yei. ⁶⁹ Logo teni weik ngizi kumuli keya ni kaile nayendau ono Anotoyaga teniyegi kayimabek purik teni iwaka, meiya. ⁷⁰ Logo Yisugu pelik yeiya, Nogo ini meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili iza kapura iniyaga nak Sadangkibek, yeiya. ⁷¹ Yisugu pilik kaiya purik Yuras yogo Simong Isaliyotogi marek Yisu ulagiwiliyegi miza yanabokyegi langai kaiya.

7

¹ Pilik miza wizigeya Yisu ngabelak libu kunimowei ngabelak Kalilibekke yongkambanuwili waligeleyi kang keya miza. Pi ngabelak Yudayabekke kunagirikki kiyebuk miza, purik Yudawiligi ngaiwili kang tamekke pi ulagi miza purikki kozak keli legi. ² Weik wok Yudawiligu i yagongyeng paka Yirusalem keremiziyeng, logo Wok Yemane Sela I Walekmakkiyeng meiyeng mereke. Puwili wok melenazik keya nazikka neyauganakka i piyengki koyimowei purik koka puwiligi yelibungangwiligu kurung yeikwekke kirisimasi yombu neyau sela iyengki koyarikki kumulageya. ³ Wok piyeng weik mereke legi Yisugi sakwiligu piyegi pelik meiya, Pelaga yolu wak. Paka ngabelak Yudayabekke kambele, logo nugu miziyengki yombanu niyegi kiriwei pakalege yolu puwiligurau keriyiweki. ⁴ Purik yongkambanu mamokko piyeng iwaka sibene miziboktau watabiyeng liwik liwik mizi onobokko. Tamizeige nugu mizi piyeng

wameikyeng mabura yongkambanu mamokki wirege mize, meiya. ⁵ Pigi sakwiligu pilik kisa purik puwilirau pugu pi pilikpok yeirikki ngoluk piyegi ngizi panu kumula ono kopong puwili pilik kisa.

⁶ Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Teng nogo mamokyegi nogo miziyeng waligeleyagira ngoluk lewagela ono kapura iniyegirik ini wok yawe inuguyeng mizagi nakki ini yuke ono. ⁷ Keya ngabelakpekke yongkambanu Anotoyegi kerewiyi ono puwili iniyegi kumbak mizi ono, kapura puwili neyegi kumbak mizi purik nogo puwiliyegi puwili kaile mizi kani keleyirikki wiyeke. ⁸ Ini yaka ngeragi yemane miza ni pulogo kuni. Ne waze kangki ono, purik wok negi kangkibek ngoluk lewagela ono. ⁹ Pi puwiliyegi pilik yeiya logo weik wizigeya pi Kalili mabulogo mawinda wok nayendau wizagoma.

¹⁰ Logo pigi sakwili paka Yirusalem yerengke ngeragi yemane miza ni puraga kambela, logo pirau kalika kambela. Pi nawili kilindau kambela ono, yeik ngezebek naleweng nangai liwik kambela. ¹¹ Logo ngeragi yemane miza ni puragarik Yuda ngaiwili piyegi welageya koya. Puwili mawiyarekka pelik nguk kisageya koya, Yombanu Yisu pok, talege, kisageya koya. ¹² Keya yongkambanu kolokngagono piyegi langai munumunu ngago kelageya koya. Nawili pelik meiyageya, Pi yombanu wazonobek, mei keya nawili pelik meiyageya, Yombanubok kaile. Pi yeik yongkambanuwili ikuyogorik keleyi yagenda, mei. ¹³ Keya yongkambanuwili Yuda ngaiwiliyegi kazi kopong

puwili Yisuyegi langai ngago ngezege kelageya koya.

¹⁴ Logo ngeragi yemane miza ni puragi libu-libu wok mangobektau onobekke Yisu luweza logo paka Anotogi i walek yemanemakke kuna logo pulogo Anotogi ngagora yana. ¹⁵ Yuda ngaiwili lelengkira logo pelik kisi, Yombanubek tonugu kapiya miza pilik Yudawiligi kapiya yemaneyengki kapiya miza onobek kapura talik miza logo pi piyengki iwaka panu, kisa. ¹⁶ Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo kozak kai piyeng yeik kumuli ne makngezegiragayeng ono, piyeng ngago ne wezanelabokkiyeng. ¹⁷ Logo yongkambanu Anotogi keliragi miziweki mizi logo mizi puwiligu keke purikki iwakagi, purik nogo kozak kai pera Anotogi ngagora ma yeik miza purik puwiligu iwakagi. Keya ngago ne makngezegi kangkabekkarago kozak kai yagenda ma yeik miza purik puwiligu iwakagi. ¹⁸ Yombanu ngezebokko kumulayengka kozak kaibok, yeik ngezebekkira yongolok meiweki ngaigu mizi yagenda kapura yombu pi wezamelabekki yeikta yongolok meiweki kelibok ngaigu kai onobek, purik pigi yungke ngaigu kai nararau ono, pi wameikta kozak kai wilibekpek. ¹⁹ Mosego loyeng ini yana kapura iniyaga naktau lo piyengki kiriwei panu mizi ono. Keya inugu ne Mosegi loyengki kiriwei mizi ono kisi, logo ne neliweki mizi. Ta nangki ini ne neliweki mizi, yeiya.

²⁰ Pulaga yongkambanuwiligu Yisuyegi pelik meiya, Ni wirangai narik kai puloge. Mabura ni kerewa nak yenge yaga. Tak ni kazing nelagimekki welageya, meiya. ²¹ Legi Yisugu pelik

yeiya, Ini nogo Sabatpek wok yawe mizi onobekke yombanu nak yombiyangai sa wazamiya purikki lebuk. ²² Kapura inirau Sabatpek wok yawe mizi onobekke yawe miziwiligu. Inigi yelibu kokabek Mosego iniyegi ngago ngai pobilikta yana, Mandik wik wazamiya nak wok melenazik keya nazikka neyau wiziya logo wok kalikebekke purik yombu korik puguwekki korik yeke ngalege puwek ngeliweki kai. Wameik, kazing pilik mizi puluweng Moseyaga solo lewa leweng ono, puluweng teni Yudawiligi mangowiliyaga lewa leweng. Logo wok pilik mizagibok wok Sabat teni yawe mizi ono mabokko lewagela purik, ²³ ini Mosegi lora ngela nelegi Mosego miziweki kaiya pura ini mizi logo pura pelik, Wok yawe mizi onobek kele kapura ini mandik pilik pokki yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek ngeli. Logo ini wok yawe mizi onobekke pilik miziwili nangki Sabatpek wok yawe mizi onobekke nogo yombanu kemegeme nak yombiyangai sa wazamiyarikki wiyeye ini ngalik kisi? ²⁴ Ini waze inugu keriyarik nak kaile mizi nobiyeng mizarikki wiyeye nguk namizi melebek walimizi nagani. Pilikpok ngizi kaile miza ma yeik miza purikki were waberek keriyi, yeiya.

²⁵ Yongkambanu Yirusalem yerengke yolu nawili pugu kai puragi kerewiya logo pelik kisa, Pek Yisu, Yuda ngaiwiligu uliweki mizibok. ²⁶ Keriyi. Pi yeik ngezebokko kelirikka kaiya melirikki. Yuda ngaiwili nangki yeik wireyeng kele mizara yolu? Ma pi wameik Kilisi Anotogo sawiyabok purikki Yuda ngaiwili weik ngolukku iwaka si

kani. ²⁷ Mabura songomeiweki. Purik teni yombanubekyegi iwaka keya pi Nasaretegabek purik teni iwaka kapura Kilisi ngizibek lewa puwekkeriktau nakko solo pugurik iwakagi ono purik teni iwaka, kisa.

²⁸ Yisu ngago piyeng kerewiya logo pugu Anotogi i walekmakki yungke ngago yanageya wizimowei pugu ngalizi panu pelik yeiya, Inugurik ini neyegi iwaka nobiyeng mizi. Keya ini ne tagabek miza purikki iwaka nobiyeng mizi. Ne ne makngezego kumularagi wiyeke kayima ono. Ne wezanelabok ngizi keya ini piyegi lusuwei.

²⁹ Kapura nogo kele piyegi iwaka purik ne piyaga kayimabek kopong, keya pi ne wezanelabek, yeiya.

³⁰ Pulaga Yuda ngaiwili weik nguk namizi pi kebangkelagirikki kumula kapura Anotogo pi pilik kelemiyagira ngoluk sawiya ono legi nakkorau pi pilik kebangkelagi langai ono. ³¹ Kapura pilik kele kapura yongkambanu wawere ula puwiliyaga kolokngagono Yisu pi Kilisi purikki ngizi kumula. Puwiligu pelik kisa, Yombanubek watabi nakkorau mizi ono, Anoto ngezebokko keke mizi piyeng mizibek walaka Kilisi lewa puwekke pugu mizagi kaiya piyeng kelik mizi, logo pek Kilisibek mane miza, kisa.

³² Logo yombanu Palisiwili meiwili yongkambanuwiligu pilik kisirikki kerewiya. Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Palisiwili meiwili miza logo puwiligu Anotogi i walek yemanemakki wagela ngai yoluwiliyegi

teng pangka Yisu kebangkelagi naragi yuke koyibene wezayela. ³³ Logo mabilik keya Yisu ngago kaiyageya wiziya logo Yisugu pelik kaiya, Ne ini kiling ngoluk tek narik wiziyagi, pulaga wiziya logo purik ne ngereke ne wezanelabekyegi kangki. ³⁴ Keya ini neyegi welagi kapura inugurau ne yolok ngelagi ono. Keya ne kangki pulogorau ini neyegi kiriwei kangki ono, yeiya.

³⁵ Logo Yudawili nakko nakyegi pelik meiya to keya yo miza, Yombanubek tonugurau pi yolok ngelagi ono kai pera pi nangaibek keya pi talege kangweki mizi? Ma pi Yudawiligi ngabelakpek wiya logo Yuda onowiligi ngabelak Yuda nawili yolubekke kangki, logo kanda pulogo Yuda onowili waligeleyiweki, ma talik? ³⁶ Pugu teniyegi kaiyarik pelik, Ini neyegi welagi kapura inugurau ne yolok ngelagi ono. Keya nogo kang pulogo inirau kangki ono kai. Logo pugu pilik kai purik nangaiyengki, kisi.

³⁷ Ngeragi yemane yaka miza ni puraga wok yemane panubek keya wok kangkalibek mizabekke Yisu luweza logo ngalizi panu pelik kaiya, Tamizeige inuwayaga nak kazing kumbekki lewengke wik wizagomagiragi keli panu wizigeya weik kai kabenengyengki uwei mizi puwili kelik mizi mabura ne kiling saweliweki koli, logo ne kai wik wezabek niweki. ³⁸ Keya nogo Anotogi Kapiya Walektikku kaiya pelik mizagi, logo wilekpek neyegi ngalege wiyibok, wilek kang pugubekke kai kulektikku lewageli pilik ngizi yolurago kola keya kubulagelega walimizagi. ³⁹ Yisugu pilik kaiya

purik yombanu piyegi ngizi kumuli puwili kalike Anotogi Kung Walekpek weiyagi purikki kaiya. Purik puwekkerik Yisu ngoluk paka ngalege yemane keremizi nangai kopong Anotogi Kung Walekpek ngoluk yerageya ono.

⁴⁰ Yongkambanu wawere ula puwiliyaga kolokngagono pugu kai puragi kerewiya logo pelik kisa, Wameik, Yisu pobok yombanu Mose kelik Anotogo lewagi sawiya logo ngago pugura kozak kai tonugu yuke yolubok, kisa. ⁴¹ Keya nawiligu pelik kisa, Pek Kilisibek. Kapura ngereke nawiligu kanga pelik kisa, Talik miza logo pilikki? Kilisibek ngabelak Kalili meibekka lewagelagi ono. ⁴² Purik Kapiya Walektikku pelik kai, Kilisibek Tawitigi yeligagangmekka lewagi logo pi Tawitigi yereng Petelem puraga wazamiyagi, kisa. ⁴³ Tegi weik Yisuyegi weraga yongkambanuwili sanga miza logo nawili namekke keya nawili namekke miza. ⁴⁴ Logo nawili pi kebangkela logo wigira wazamiweki miza kapura nakkorau pi kebangkela ono.

⁴⁵ Weik pilik miza logo pulaga yombanu Anotogi i walek yemanemakki ngai wagela, Yudawiligi ngai yemanewiligu yaka Yisuyegi ngai yukeweki wezayela puwili yombanu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya yombanu Palisiwili meiwiliyegi kandobela. Logo puwiligu wagelawiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwa nangki pi pelege miza orowei wiriyi nangai miza, yeiya. ⁴⁶ Legi wagelawiligu pelik yeiya, Tonugurau yombanu pobokko ngago kai pilik walaka nakko kaiya-

galege kerewiya ono. Logo maburikki wiyeke teni pi miza orowei wiriya ono, yeiya. ⁴⁷ Legi Palisiwiligu wagelawiliyegi pelik yang yeiya, Talik kisi yaga? Pugu inirau weik kazing nawili ikuyogorik keleya mamokko ikuyogorik keleya kani. ⁴⁸ Keriya, teni Yuda ngaiwiliyaga nawili ma teni Palisiwiliyaga nawili pi Kilisibek purikki ngizi kumuli? A'a', yeik panu. ⁴⁹ Kapura yongkambanu piyegi ngizi kumuli puwili yongkambanu Mosegi loyengki lusuweiwili, logo tonugu yeirik, Anotogo ngangang yani pani yei, purik puwili Yisuyegi kiriwei mizi legi, yeiya. ⁵⁰ Kapura yombanu yeikta Nikotimas mei kusaga Yisuyegi keriyiweki kambela mabok, Palisi puwiliyaga nak, logo pugu Yuda ngaiwili keya Palisi nawiliyegirau pelik nguk yeiya, ⁵¹ Mosegi lorago talik kai? Ngago tonugurago kairik inugu mizi pilik miziweki kai keya pugu mizayeng nangaiyeng miza ono wizigeya waze pi kaile miza kisagi? A'a', yeiya. ⁵² Legi Palisi nawiligu piyegi pelik meiya, Mabura nirau ngabelak Kalili yombanu yeiktikyengko yolu pulumengkabek kani. Anotogi Kapiyarik meiyagirikki kai logo Poropek Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai naktau Kaliligabek ono purikki keriyi mangaiweki, meiya. ⁵³ Logo weik pilik kisa logo puwili mabuwili nak nak pi pugu-makka wei kang miza.

8

¹ Puwili pilik miza kapura Yisu ngezebek kele paka lewak Olip meibekke Anotoyegi waberek meiweki kambela. ² Wok kalikebekke wangane panu Yisu ngereke pongo Yirusalem Anotogi i

walek yemanemakke kandobela. Yongkambanu wawere ulawili mabuwili piyegi mereke kanda pi kiling mogosa logo puwili waligeleya. ³ Kapura Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili meiwilirau yongokpanu yombu pigi kerekpu ono kalogomok nak kiling iwek kolageya wizilegemele, miza orowei kanda mabuwiligi wirege luweza wazamiya. ⁴ Logo puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, yongokpanu pemele yombu weiyamele kele kapura nakko pi yombanu pigi kerekpu ono kalogomokpek kiling mabek mabewekke iwek kolageya wizilege kebangkela. ⁵ Lo Mosego lende miza piyengka narago teni pilik miziweki kozak kairik yombanu pilik miza puwili kingyengko yela logo ibengweki kai. Kapura nugu purikki kumularik talik? ⁶ Puwiligu pilik kisa purik puwili Yisugu ngago lang kaiya narik weiya logo pi purikki wiyeke ngagozak kelemiyagirikki wiyeke kelemiya. Kapura Yisu nguk namizi lawila logo weik ngabelakpekke melegong nakko lende mizi. ⁷ Logo puwili piyegi pugu talik kaiyagi miza purikki pulogo luwezara koyimowei nguk meiyageya koya, logo puwili meiyageya keya pi tungkula logo puwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige inuwayaga nak kaile nayendau ono mabura kaile nayendau onobokko king solo panubek wezameliweki, yeiya.

⁸ Pulaga pi ngereke lawila to mela logo ngabelakpekke melegong nakko lende miza. ⁹ Logo puwili Yisugu kai puragi kerewiyawekke yenge ya puwiligiyengka kumulimokko mizagewiyege puwili weik kaile ngezewiligiyengke kumula to

mela. Logo were yombu kerekwili kang keya pulaga yombu nawekkwili miza. Logo yongokpanumele ngoluk luwe wizilegemele kiling Yisu ngezebek wezamiya.

¹⁰ Pulaga Yisu tungkula logo yongokpanumeleyegi pakela logo pelik meiya, Yongokpanumele, yaka ni pelege niza orowei wiriya puwili talege? Keya kaile yaka nugu miza puragi wiyeke nakkorau ni king nela ono ma, meiya. ¹¹ Logo yongokpanumologo pelik meiya, Yemizibek nakkorau pilik miza ono, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Nogorau ni king neliweki kaiyagi ono mena kambele keya kazing kaile mizimek wiye logo mawinda kaile mizi nagani, meiya.

¹² Waleleige Yisu Yudawiligi i walek yemanemakka yongkambanuwiliyegi ngago yanageya wiziyawekke pugu pelik yeiya, Ne yombanuwiligi yayengke wilangka wezarik langaibek kani. Neyegi kiriwei mizi mologaboktau kusabanurikke ulu wali kang keya mizagi ono segeya pilik mologabokki kunagimek ne wilangka wik wizagomagirikku langiya mowiyagi.

¹³ Pulaga yombu Palisiwili meiwiligu piyegi pelik meiya, Ni weik ni makngezeyegi kozak kai logo ni yombanu wamenak keke legi tenirau niyegi ngizi kumuli ono, meiya. ¹⁴ Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Tamizeige nogo ne makngezegi wiyeke kozak kai puriktau nogo kozak kai pura wameiktago, purik nogo kayima laga pulumeng keya nogo kangki pulumendau nogo iwaka.

Kapura ini piyengkirau iwaka ono. ¹⁵ Ini yeik yongkambanu mabuwiligu mizilik wire yeik inuguyengko keriya piyengki neyegi waze mele yowi. Kapura nogo nakyegirau mele yowi ono. ¹⁶ Kapura tamizeige nogo inigi ngagozakyengki kerewiyagi purik nogo sawiyi pura pangkagi, purik ne wamenakko ngagozakyengki kerewiyagi ono. Kapura Peba ne wezanelabok keya nerau te mabiyaugu ngagozakyeng kerewiyagi. ¹⁷ Keya lo inigi piyengka lende miza nara pelik, Tamizeige yombanu neyaugu watabi keriya nayengki mabiyaugu kozak kisi purik mabuwiligu wameik mizagi. ¹⁸ Keya ne makngezego ne tak miza purik kozak kai keya negi Mango ne wezanelabokkorau ne tak miza purik kozak kai, yeiya.

¹⁹ Pulaga puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nigi Mangobek talege yolu, meiya. Legi Yisugu pelik kanga yeiya, Ini ne ma negi Mangobekyegirau iwaka ono. Tamizeige ini neyegi iwaka kesak ini negi Mangobekyegirau iwaka, yeiya.

²⁰ Logo ngago piyeng Yisugu Anotogi i walek yemanemakka yongkambanuwili waligeleyawekke kaiyayeng. Logo pulogorik pi king Anotoyegi mani piyengki lopongleigi ngezege luwe wiziya kapura nakkorau pi wigira wazamiweki kebangkela ono, purik Anotogo pi kebangkelagi sawiyara ngoluk kopong.

²¹ Pulaga mawinda kang nararau Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yereng nogoraga kang yongogi. Logo ne pilik mizi puwekke ini neyegi welagi kapura inugu ne yolok ngelagi ono. Keya kaile inuguyeng Anotogo tumuli nangai

wizigeya ini kemenak ibengki. Keya ne kangki pulogorau ini kangki ono, yeiya. ²² Yudawili puragi kerewiya logo pelik kela yo keya to miza, Pugu ne kangki pulogo inirau kangki ono kai poburik pi ngezebokko ngezebek ula logo ibengki sa legi pelik kai kani, kela. ²³ Kapura Yisu mabilik ngago kai kuna, Ini ngabelakpekkawili. Ne paka ngalegabek. Ini watabi ngabelakpekke piyeng mabiyengki wilek kang tiya maniwili kapura ne pilik mizi onobek. ²⁴ Logo piliktikki wiyeye nogo iniyegi kaile inuguyeng Anotogo ngoluk tumuli nangai wizigeya ini kemenak ibengki yeiya purik, tamizeige ne nogo kai mabok purikki ini ngizi kumuli ono mabura. ²⁵ Logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Mabura ni tak, meiya. Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo koka solowekka iniyegi kozak yeiya mabok ne, yeiya. ²⁶ Keya iniyegirik ngoluk watabi kolokngagono nogo iniyegi langai kaiyagiyeng wizinda, kaile inigi piyengki langai ini iwaka siweki keleyagiyeng. Negi Mangobokko ne pugu kaiyagalege kerewiya piyeng ngabelakpekkewiliyegi kozak yeiweki wezanela. Keya negi Mangobek ngago wameikyeng kaibek, yeiya.

²⁷ Kapura Yuda ngaiwili pugu pigi Mangobek kaibok tak miza purikki puwili iwaka panu ono. ²⁸ Legi Yisugu pelik yeiya, Yombanu paka ngalega kayimabek yengeleileige ngalege nili ula logo yengeleilei kiling luwe lowamiya wazami puwekke ini ne tak miza purikki iwaka si nangine keya keli ne makngezegirago watabi nayeng mizi ono, nogo kaiya piyeng negi Mangobokko waligeniyayeng purikki iwaka si nangine. ²⁹ Keya

ne wezanelabok ne wezani onobek, pi ne kil-ing yolu. Pugu ne wezani ono purikki solorik pelik, ne wok mabiyeng pugu keli piyeng mizi, yeiya. ³⁰ Logo pi pilik kaiyageyarik yongkambanu kolokngagonomek weik pi Kilisi Mesiyabek Anotogo puwili yaliya wazayiweki sawiyabek purikki ngizi kumula.

³¹ Logo Yisugu piyegi Yuda ngizi kumuli puwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige ini Anotogi ngago nogo kozak yei piyengki wok mabiyeng kiriwei yolu purik mabura ini neyegi kiriwei panuwili. ³² Logo wameikta nangaira miza purik ini iwakagi logo wameiktago ini wila wazayagi, yeiya. ³³ Pilik kai legi nawiligu piyegi pelik kanga meiya, Kapura teni Abalamgi yango keya marekngangwili. Tenirau koka yombanu ngai nawiligu puwiliyegi yeik ulak yawe miziweki kingyengki ngane weiya onowili. Tegi nangki nugu teniyegi teni wila wazayagi kai? Ni purik nangairikki kai yagenda, meiya. ³⁴ Legi Yisugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago, Nak kaile mizibek kaileyengki yawe mizi yagenda, logo kaileyengko piyegi ngai. ³⁵ Ngai nakko yombanu kingyengki ngane weiya logo piyegi ulak yawe mizibok ngaibekki imakka pulogo wizagomagibek ono kapura pigi merek pugu wazamiyabok kele ngaibekki imakka pulogo wizagomagibek. ³⁶ Legi tamizeige ne, Anotogi Marekpokko ini kaileyengki kozandaga wila wazayi purik mabura ini wameik wila wazayi yagenda kani. ³⁷ Ini Abalamgi yango keya marekngangwili purik ne iwaka, kapura ini

ngoluk ne nelagirikki kumula, logo purik wilek kang inuguyeng ngago nogoragi kumbak kopong. ³⁸ Keya nogo kai piyeng ne negi Mangobek kiling wiziyawekke nogo keriyayengki ne keke kozak kai yagenda keya inirau mabilik. Ini inigi mangobekyaga kerewiya piyengki kiriwei mizi yagenda, yeiya.

³⁹ Logo puwiligu mawinda pelik meiya, Abalam walaka panu wizagomabok tenigi mangobek, meiya. Logo Yisugu pelik yeiya, Ini wameik Abalamgi yango keya marekngangwili kesak ini Abalamgu mizalik mizi kak. ⁴⁰ Kapura ini weik ne neliweki mizi, nogo kozak yeiya piyeng wameik keya Anotogo kaiyagalege nogo kerewiyayang kele kapura. Keya Abalam inugu mizi piyeng miza onobokko. ⁴¹ Kapura iniyegirik ini inigi mangobokko mizilik mizi, yeiya. Logo puwiligu pelik meiya, Takko kai? Teni koloyakamandik kelaleng kekewili ono. Tenigi Mango wamenak, logo pok Anoto, meiya. ⁴² Yisugu pelik yeiya, Anoto wameik inigi Mangobek kesak ini neyegi keli. Purik pugu yolu pulaga ne wezanela, logo ne weik pelege yolu. Ne ne makngezego kumularaga kayima ono, pugu ne wezanela. ⁴³ Keya nogo iniyegi kai peragi ini lusuwei mizi purikki solorik ini iwaka? Purik ini nogo iniyegi kai peragi kerewiyagirikki kiyebuk kopong. ⁴⁴ Keya inigi mangobek Sadang logo ini pugu watabiyengki kira orowei mizi pilik miziweki keliwili. Pi koka solowekkerikka yombanu ulageya wizagomibek. Pi wameiktagi kumbakpek purik pigi yungke wameiktarau yolu ono. Logo pi ngaigu kai

puwekke pi kaiyagelik kai yagenda, purik pi ngaigu kai piyengki mangobek. ⁴⁵ Kapura ne wameik kai kopong ini neyegi ngizi panu kumuli ono. ⁴⁶ Inuwayaga takko ne kaile kaile mizageya yolubek neiyagi langai? Nak ono. Tamizeige ne wameik kai mabura nangki ini neyegi ngizi panu kumuli ono? ⁴⁷ Anotogi marekngangwili ngago puguyengki kerewiyi puwili. Kapura ini purik, ini Anotogi marekngangwili ono, logo piliktikki wiyeke ini ngago nogoyengki nagerewiyi miziwili, yeiya.

⁴⁸ Yisu pilik yeiya logo Yudawiligu Yisuyegi pelik kanga meiya, Teni niyegi pelik kisiwili, Ni yombu ngabelak Sameriya meibekka lewa legi ni pelaga onobek, keya ni yombu kerewa nak yenge nigi yungke yolubek, kisiwili logo tonugu piyeng kisi purik wameik kisi ma, meiya. ⁴⁹ Yisugu pelik kanga yeiya, A'a', ne kerewa nak yenge yungke yolu ono. Ne negi Mangobekki yeikta yongolok mei keya inugu yeik nogora kaile sawiyi. ⁵⁰ Kapura ne yeik ne makngezegera yongolok meiweki keli ono kani. Nakko yeik nogora yongolok meiweki mizi keya pi ngagozakyengki kerewiyagibek. ⁵¹ Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Tamizeige nak ngago nogoragi kerewiya logo kiriwei mizibok mabura pi kemenak ibeng wizagomagi ono, pi wik wizagomagi, yeiya.

⁵² Tegi Yudawiligu piyegi pelik meiya, Ni kerewabek yenge yungke yolu purik tonugu mabek weik iwaka panu. Abalam ulogo ibeng keya yombanu Anotoyaga ngago weiya logo kozak kisiwilirau ulogo ibeng kapura nugu pelik kai,

Tamizeige nak ngago nogoyengki kerewiya logo kiriwei mizi mabura pi kemenak ibeng wizago-magi ono, kai. ⁵³ Abalam tenigi mangobek ulogo ibeng kapura ni teni Yudawiligi mangobek, Abalamyaga ngalege panu ma talik? Keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawilirau ulogo ibeng, legi nugu kumularik ni tak, meiya. ⁵⁴ Tegi Yisugu pelik kanga yeiya, Tamizeige ne yeik nogora ne makngezego yongolok mei purik yeik nogora yeikki. Kapura Peba negi Mangobek yeik nogora yongolok meibek inugu Anoto inigibek kisibok. ⁵⁵ Keya ini ulogo piyegi iwaka ono keya mabek ngoluk iwaka ono kapura nogo piyegi iwaka. Tamizeige nogo ne piyegi iwaka ono kai kesak ne onanga kai yagenda, inugu kisi pilik. Kapura nogo piyegi iwaka logo ne ngago puguragi kerewiya logo kiriwei mizi mizi. ⁵⁶ Abalam inigi mangobek koka wok ne lewagibekke pakeliweki wilik miza. Pugu pakela logo pi wilikwilik yemane miza, yeiya.

⁵⁷ Pulaga Yudawiligu piyegi pelik meiya, Ni ngoluk yombusibek ono. Talik miza logo nugu Abalamyegi pakela, meiya. ⁵⁸ Yisugu kanga pelik yeiya, Koka Abalam wazamiyaginerik ne were wiziya kani. Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago, yeiya.

⁵⁹ Togo puwiligu kingyeng weiya logo pi uliweki miza kapura Yisu liwik sa logo Anotogi i walek yemanemak wizamiya logo welagela kazi kula.

9

¹ Yisu kiling pugu waligeleyiwili tagoneige pura yombanu panugu wazamiyarik wireyau

mabilik kusa wizigeya wazamiya nak wizilege pakela. ² Logo Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, yombanubek wire kusayau kiling wazamiya pura nangki? Kaile mangogiyeng ma panugiyeng ma ngezebekkiyengki wiyeke pek pilik miza, meiya. ³ Legi Yisugu pelik kanga yeiya, Yombanubek pilik wazamiya purik pugu kaile miza ma panu keya mangogo kaile mizarikki wiyeke ono kapura segeya Anoto piyegi yawe nara kelemiya logo yombanuwiligu keriya logo Anotogi yeikta yongolok meiweki. ⁴ Yombanu nak kabelaktik ngoluk wilangka puwekkerik pangka yawe mizi penangai kapura weik kusa puwekkerik pi mawinda yawe mizagi ono, logo teniyegiriktau mabilik kani. Teni ngoluk wilangka yolu mabuwekke teni ne wezanelabokki yawera miziweki kani. Wok ne nela logo ibeng wizigeya mawinda yawe mizagi onobek weik mereke. ⁵ Keya ngabelakpekke pelege ne yolu perik ne wilangka wezarik yombanuwiligi yayengke langaibek kani, yeiya.

⁶ Yisu pilik kaiya logo pulaga ngabelakka sibilak ngiza logo sibilaktik kiling ngabelakpek lomok keremiza wizigeya yaka wireyau kusabokki wireyauge pukmela. ⁷ Logo pugu wireyau kusabekyegi pelik meiya, Panga kaigesirikke kai yeikta Silom meibokka kaigesu mangine, kambele, meiya. Yeik yaka Silom mei pura ngago yeik tonuguragarik, kang wezamela, mei yagenda. Yisu pilik kaiwekke yombanubek kanda wiregawerera kaigesu logo weik wireyau ngaiwila wizigeya panga ige kambela.

⁸ Logo yongkambanu pigi ngezege yoluwili keya pi watabiyengki nguk kaiyageya wizilege keriyawiligu pelik kisi, Pek yombanu kazing lewengke kerelemekke mogosa logo kingyengki nguk kaiyageya mizibok ma nak, kisi. ⁹ Legi yombu nawiligu mabok yeiya. Nawiligu pi ono kapura pi kelik yeiya. Kapura yombanubek ngezebokko kimeike ne mabok yeiya. ¹⁰ Logo puwiligu pelik nguk meiya, Talik miza logo wire nuguyau ngaiwila, meiya. ¹¹ Legi pugu pelik kanga yeiya, Yombanu puwiligu Yisu meibokko lomok narik keremiza logo wire nogoyauge pukmela. Logo pugu ne panga kaigesirikke kai yeikta Silom meibokka wiregawerera kaigesiweki kai legi ne kuna. Ne wiregawerera kaigesia logo wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya. ¹² Logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yombanu yaka wire nuguyau ngaiwila wazamiyabok talege, meiya. Logo pugu ne lusuwei, yeiya.

¹³ Pulaga weik puwiligu yombanu ulogo wireyau kusa wizagomabok miza orowei panga Palisiwiliyegi kuna. ¹⁴ Purik wok Yisugu yaka lomoktik keremiza logo yombanubekki wireyauge pukmela logo wireyau ngaiwilabok, wok Yudawiligi yawe mizi onobekke, logo purikki Palisiwili kiyebuk. ¹⁵ Tegi Palisiwiligu piyegi talik nalik miza logo pi wireyau ngaiwila miza purikkirau meiya. Logo pugu pelik kanga yeiya, Pugu lomoktik wire nogoyauge pukmela logo ne wire nogoyau kaigesia logo wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya.

¹⁶ Pulaga Palisi nawiligu pelik kisa, Yombanu pera mizabok Anotoyagabek ono, purik pi Yudaw-

iligi lo wok yawe mizi onobekke yawe mizi nagani kai pura ngela legi, kisa. Keya nawiligu pelik kisa, Logo inugu pi kaile mizibek mei, kapura tamizeige pi kaile nayeng miza kesak yombanu nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke mizi pugu mizi piyeng mizi kak ono, kisa. Pulaga weik yongkambanuwili ngezewiligi tepekke ngalik kela yongomo miza.

¹⁷ Pilik miza logo Palisiwiligu mawinda kang nararau yombanubekyegi pelik nguk meiya, Wire nuguyau ngaiwila wazamiyabokyegi langai nugu kaiyagirik talik kaiyagi, meiya. Logo yombanubokko pelik yeiya, Pi yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek kani, yeiya.

¹⁸ Yudawiligi ngai puwili pilik kerewiya kapura puwili yombanubek wireyau kusa wizagomabek logo weik wireyau ngaiwila purikki ngoluk ngizi kumula ono, purik puwili yombanubekyegi lusuweiwili kopong. Togo puwili yombanu yaka Yisugu wireyau ngaiwila wazamiyabokki panu keya mangoyau ngago yeiya. ¹⁹ Logo puwiligu panu keya mangoyegi pelik nguk yeiya, Pek yaligi marekpek? Keya pi wazamiyarik wireyau kusa mabilik wizigeya wazamiya kisi purik wameik? Keya pi weik wireyau ngaiwila perik talik miza logo, yeiya. ²⁰ Logo panu keya mangogo pelik kanga yeiya, Ei, wameik, pek tegi marek wireyau kusa mabilik wazamiya pok. ²¹ Kapura pi wireyau talik miza logo ngaiwila miza purik te lusuwei keya takko wire puguyau ngaiwila wazamiya miza purik togorau pakela ono. Pi weik yombu nak wizinda mena piyegi mei. Pi ngezebokko

pangka kozak kai penangai mena, yeiya. ²² Pigi panu keya mangoyaugu pilik kisa purik piyau Yuda ngaiwiliyegi kazi kopong, purik Yuda ngaiwiligu kisarik tamizeige namele ma nakko Yisu Kilisibek kaiya purik mabura pumolo ma poktau Yudawiligi i walek songonomakke kiliya yabelagi ono kisi legi. ²³ Piliktikki wiyeyeke pigi panu keya mangoyaugu, Pi weik yombu nak wizinda mena piyegi mei. Pi ngezebokko pangka kozak kai penangai mena kisa purik.

²⁴ Togo pulaga puwili ngereke yombanu ulogo wireyau kusa wizagomabok ngago meiya logo piyegi pelik meiya, Niyegi lewagela piyengki wiyeyeke mena Anotogi wirege wameikta kozak kai, purik yombanubek kaile mizibek purik teni iwaka mena, meiya. ²⁵ Logo pugu pelik kanga yeiya, Pi kaile mizibek ma yeikpek miza purik ne lusuwei. Watabi wamenak nayeng nogo keke iwaka. Ne wireyau kusabek kapura wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya.

²⁶ Pulaga puwiligu pelik nguk meiya, Pugu niyegi talik keleniya? Kang tamekke pugu wire nuguyau ngaiwila wazamiya, meiya. ²⁷ Logo pugu pelik kanga yeiya, Nogo yaka iniyegi kozak yeiya kapura ini neyegi kerewiya ono. Legi nangki nogo iniyegi mawinda kozak yeiweki kisi? Mabura inirau piyegi kiriweiki mizi kani, yeiya. ²⁸ Logo Yuda ngaiwiligu pelik ngalik meiya, Ni kaile mizibokyegi kiriwei mizibek. Teni Moseyegi kiriwei miziwili. ²⁹ Keya Anotogo Moseyegi ngago meiya purik teni iwaka kapura pekyegirik pi talaga lewabek miza purik tenirau lusuwei, meiya.

³⁰ Logo pugu pelik yeiya, Maburikki ne lebuk mizi.

Purik pi talagabek miza purik ini lusuwei kapura pugu wire nogoyau ngaiwila wazamiya purikki. ³¹ Anoto kaile mizi puwiliyegi kerewiyi onobek purik teni iwaka. Keya Anoto piyegi keli keya pugu kelira mizi puwiliyegi keke kerewiyibokko. ³² Koka ngabelakpek keremizariktau nakko mabilik wire kusayeng kiling wazayawiligi wireyeng ngaiwila wazayirikki kozak kisiyagalege tonugu kerewiya ono. ³³ Keya tamizeige Anotogo pi wezamela ono kesak pugurau watabi nayeng mizi kak ono, yeiya. ³⁴ Logo puwiligu pelik meiya to mela, Ni kaileyeng kiling wazaniyabek keya kaile mizi kai kayimabek kapura nugu teni waligeleyiweki mizi, meiya. Togo Yuda ngaiwiligi wawere ula logo kozak kela purikka pi mawinda i walek songonomakki kangki ono meiya logo pi welagela wezamela.

³⁵ Yuda ngaiwiligu yombanubek pilik welagela wezamela purikki Yisu kerewiya logo pi yombanubekyegi pelik meiweki kuna, Ni yombanu paka ngalega kayimabokyegi ngizi kumuli ma yeik, meiya. ³⁶ Logo yombanubokko pelik nguk meiya, Yemanebek, pok tak? Ne piyegi ngizi kumuliweki mena neyegi kozak kai, meiya. ³⁷ Logo Yisugu pelik meiya, Ni weik piyegi pakela. Keya ni kiling ngagogeza mizibok pi, meiya. ³⁸ Togo ulogo wireyau kusa wizagoma kapura weik ngaiwilabokko pelik meiya, Yemizibek, ne ngizi kumuli, meiya logo Yisugi wilek wirege ingegereyau laliya logo yeik pugura yongolok meiweki.

³⁹ Logo Yisugu pelik meiya, Ne yongkambanu

mamok ngai neyauge sanga mizagelega wezayiweki ne ngabelakka pelege kayima logo purik pelik, kazing kumbekki lewengke wireyeng kusa puwiligi wireyeng ngaiwila wazayiweki keya pakeli nobiyeng kumuli puwiliyegi ini wireyeng kusa kani yeiweki, meiya. ⁴⁰ Logo Palisi pulogo pi kiling koya nawili Yisugu pilik kairikki kerewiya logo pelik nguk meiya, Talik yaga? Nugu kumularik teni wire kusawili, meiya. ⁴¹ Logo Yisugu Palisiwiliyegi pelik yeiya, Ini wireyeng wameik panu kusa kesak kaile nayeng iniyegi ono. Kapura ini wameiktagi iwaka kisi legi purikki wiyeke kaile inuguyeng iniyegi mabilik yolu, yeiya.

10

¹ Yisugu pelik yeiya, Kerewiyi, nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu liyeng memengwiligi lemengmekke kiliya kangwekke kandik neing kiliya kang ono, ngereke lemengmekki libuga tameneng meibokyegi langai nogo meiyagirik ngoweibek keya i ngelibek meiyagi. ² Kapura yombanu liyeng memengwiliyegi ngaibok lemengmekki kandik neing kiliya wiriyi penangai. ³ Logo yombanu kandikke ngai yolubokko liyeng memengwiliyegi ngaibokki kandik tiya mowiyi. Liyeng memengwili puwiliyegi ngaibokko ngagora puwili iwaka logo ngaibokko liyeng memeng pigi puwiligi yeikyeng mei logo puwili wanganerikki wiyeke lemengmekka welagela iza orowei kuniweki. ⁴ Keya pi puwili ngago yeiyageyara weik puwekke purik pi ngezebek

were kang. Keya liyeng memengwili puwiliyegi ngaibokki ngagora iwaka kopong puwili piyegi kiriwei kang. ⁵ Kapura puwilirau nazuwaga nakyegi kiriwei kang onowili, keya puwili pokyegi lusuwei kopong puwili kazi kang, yeiya.

⁶ Yisugu ngago saweli pura Palisiwiliyegi kozak yeiya kapura Palisiwili ngago puragi solorikki lusuwei miza. ⁷ Tegi Yisugu ngereke pelik yeiya, Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Ne kang liyeng memengwiligu yeke lemengmekkiweki kiliya kang yongomorik kelik. ⁸ Keya waligeleyi ne lewagine were teni Mesiyabek kisi kayima puwili mabuwili ngoweiwili keya i ngeliwili kelik. Logo puwiligu mizarik yombanuwili puwiliyegi kiriwei mizibene ikuyogorik keleyagi nobiyeng miza. Kapura yombanuwili liyeng memengwiligu mizilik yombanu puwiligu lusuweibekki ngagora kopong puwili kazi kuna. ⁹ Ne kang liyeng memengwili yeke lemengmekki kiliyawekirik kelik. Keya kazing Anotogo ngai pugumekki ngai puragi kiliyawekimek, ne legi kazing nogomek neing kiliyabok nogo watabi kozaga kelemiyagi piyengka yaliya wazamiyagi. Keya liyeng memeng lemengmekka welagela kanda ngeragiyengki wela logo pulaga kiliya yo puwiliyegi ngai puwiligibokko puwiliyegi ngai pilik nogo puwiliyegi ngaigi. ¹⁰ Kapura ngoweiwili liyeng memengwili ngowei keya yeli lewa logo liyeng memeng mabuwili yeik sawiyiweki. Ne kayima purik yongkambanu ne kiling saweli mamok ngizi koyimagi pura kilingweki keya puwiligu ngizi yolu puraga wilik

kagowindago kola koyibene.

¹¹ Keya ne yombanu liyeng memengwili kelik puwiligi ngai wazonobek. Liyeng memengwiligi ngai wazonobokko liyeng memeng puguwili kaileyengka yaliya wazayagirikki weraga miza logo ibeng si penangai. ¹² Liyeng memengwiligi ngaibekyegi yombanu yawe mizibok liyeng memengwiligi mangobek ono. Pi yeik king wei purikki ngane liyengwiliyegi ngai. Togo pugu keriyi tagai keru wizing yemane namek yawerelege puwekkerik pi kazi kunagi logo liyeng memengwili ngezewili wezayagi. Logo keru wizing yemanemokko liyeng memeng nawili limitagi logo pi nawili limitageya puwekkerik nawili weik narikke mizagi. ¹³ Logo yombanu yawe mizibokko pilik mizi purik pi yeik kingyengki yawe mizibek kopong. Logo pugurau liyeng memengwiliyegi keli ono. ¹⁴ Ne yombanu neyegi ngizi kumuli puwiligi ngai wazonobek. Ne yongkambanu nogowiliyegi iwaka keya yongkambanu nogowili neyegi iwaka ¹⁵ mabilik negi Mangobokko neyegi iwaka keya nogo negi Mangobekyegi iwaka yolu logo ne yombanu nogowiligi wiyeye ibeng yaka liyeng memengwiligi mangobokko puwiligi wiyeye ibengki pilik. ¹⁶ Keya liyeng memeng negi nawilirau ngoluk koyinda. Kapura puwili ngoluk liyeng memeng kabe nogomek kiling leme wezayimekke yolu ono. Puwilirau nogo ngago yeiya logo pelege wiriyibene keleyagi. Logo nogo pilik mizi puwekke puwilirau ngago nogora kerewiyagi. Logo nogo kabe wamenakmek keleyagi, logo ne wamenakko

puwili mabuwiliyegi ngaigi.

¹⁷ Negi Mangobek neyegi keli purik ne liyeng memeng nogowiligi wiyeke yombanuwiligu ne nelibene ne makngezego ne makngeze ngaungaugu niza yani kopong logo pulaga ne yangalek meiya logo ngereke wik wizagomiweki. ¹⁸ Ne nelagirikki keli ono kesak nakkorau ne neli ono. Kapura ne ngaungaugu ibengki. Keya ne ibengki puragi pangkara keya kozanda kilimbek, keya ne yangalek meiya logo ngereke wik wizagomagi puragi pangkara keya kozanda kilimbek. Nogo pilik mizi purik pangkarikku, purik negi Mangob-okko miziweki neiya legi, yeiya.

¹⁹ Yudawili kerewiyarikka ngago piyengki weraga puwili ngereke nawili namekke miza. ²⁰ Logo nawiligu pelik kisa, Ini nangki pugu kai puragi kerewiya yolu? Pi lelewe kani. Pi kerewa nak yenge yaga yolu kani, kisa. ²¹ Kapura Yuda nawiligu pelik kisa, Pi kerewa nak yenge yaga yolu kesak pugu ngago kaiyageya pilik pi kai kak ono. Keya yombanu kerewa nak yenge yaga yolubokkorau wire kusa piyau ngereke ngaiwilibene keleyagi ono, kisa

²² Yirusalem yerengke pulogo weik ngeragi yemane miza ni nara lewagelaweki mizi. Logo pura yongkambanuwili Anotogi i walek yemane puwiligimakka Yuda onowiligu kaile kaile miza logo puwiligi yelibungangwiligu walaka ngereke waberek ngizarikki kumula logo ngeragi yemane miza nira. ²³ Weik teng kebarekpek uli keya kilili miziraga logo Yisu Anotogi i walek yemane-makka wale Solomongi Parandara meirage wei

kaiyageya wiziya. ²⁴ Logo Yuda ngaiwili kanda pi yawereng kelemiya logo pelik meiya, Ni wok talik talikke teni lelewe sara koyimowei keya ni tak miza purik teniyegi liwik mizageya wizagomi mangai? Tamizeige ni Kilisibek mabura wameikta teniyegi kozak kai, meiya. ²⁵ Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo iniyegi kimeike kozak yeiya kapura ini ngizi kumula ono. Nogo negi Mangobekki yeiktaga yawe mizi piyengko walimizirik ne pugu wezanelabek mizi. ²⁶ Kapura ini liyeng memeng nogowili ono kopong ini neyegi ngizi kumuli ono. ²⁷ Liyeng memeng nogowili ngago nogoragi kerewiyi, logo puwili neyegi kiriwei mizi. Logo ne nogowiliyegi iwaka. ²⁸ Nogo puwili wik koyimagira yani, logo puwili kemenak ibengki ono. Keya nogo puwili iza wara yolu logo nakkorau puwili neyaga yogok meiyagi ono. ²⁹ Negi Mangobokko yongkambanu nogowili neyegi nana. Purik kozang pugurago mamok yela. Keya pugu puwili iza wara yolu logo nakkorau puwili negi Mangobekyaga yogok meiyagi ono. ³⁰ Ne keya negi Mangobektau wamenak, yeiya.

³¹ Pi pilik kaiwekke Yuda ngaiwili kingyeng weiya logo pi uliweki miza. ³² Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yawe wazono negi Mangobokko nogo miziweki kelayeng nogo weik miza wizinda logo iniyegi waligeleya. Legi yawe piyengka tarago mizagewiyeye ini ne king neliweki mizi, yeiya. ³³ Logo Yudawiligu pelik kanga meiya, Teni yawe wazono nugu miza piyengki wiyeke king nelagi ono. Kapura tonugu king neliweki mizi purik peliktikki, nugu Anotoyegi langai

korowali kai purik nugu ni Anoto kiling pangka pangkaweki mizi, ni yombanu yeikpek kapura, meiya. ³⁴ Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Inigi lo lende miza piyengkirik Anotogo pelik kaiya, Ini anotowili, kaiya. ³⁵ Anotogi ngago pura ngaigu kai onora. Keya Anotogo kaiyarik yongkambanu pugu ngago pugura yani puwili anotowili. ³⁶ Logo tamizeige Anotogo ne ngabelakka pelege wezaneliweki sawiya mabura nangki nogo ne Anotogi Marekpek kaiwekke inugu ne Anotoyegi langai korowali kai, kisi? ³⁷ Keya tamizeige ne negi Mangobokko mizi onoyeng mizi mabura neyegi ngizi kumuli nagani. ³⁸ Kapura tamizeige ne Anotogi yawera mizi mabura nogo mizi piyengki weraga neyegi ngizi kumulizo, ini nogo kozak yei piyengki ngizi kumulagi ono kele kapura. Purik kazing pilikmokko ini iwakagi logo negi Mangobek negi yungke wizinda keya ne negi Mangobekki yungke wizinda purikki ini ngizi kumulibene, yeiya. ³⁹ Yisu ngago piyeng kaiya logo ngizige puwili ngereke pi kebangkeliweki miza kapura Yisu puwiliyaga kazi kuna.

⁴⁰ Pulaga Yisu kai Yolodang meiling wala uwei pangazuwaga ulogo Yowan kaimelibokko yongkambanu kaimelageya wiziya lemengke kanda kuna logo pulogo wiziya. ⁴¹ Logo yongkambanu kolokngagano Yisugi ngagoyengki kerewiyiweki kayima. Logo piyegi langai ngezewiligi tepekke pelik kela, Yowan kaimelibek watabi nakkorau mizi ono Anoto ngezebokko mizi piyeng miza ono kele kapura pugu pekyegi langai watabi kaiya piyeng mabiyeng wameik,

kela. ⁴² Logo pulogo kolokngagonomek Yisuyegi ngizi kumula.

11

¹ Yombanu yereng Petani mei puraga yeikta Lasara meibek kemegeme. Logo yereng Petani pura Maliya keya pigi simele Matagi yerenda keya piyau Lasaragi sakyau. ² Logo Maliyamolo Lasara mabek kemegeme mizibokki sak Yisu Lasare kil-ing kalike ngeragi nawekke weli wazono kukngizi keli ngezemelegibek weiya logo Yisugi ingeyauge weli mela wazamiya logo kebi nganelek yokolong ngezemelegirago Yisugi ingeyau tumulamolo.

³ Logo yongok piyaugi sibek pilik kemegeme mizirikki wiyeye Yisuyegi ngago pelikta weza-mela, Yemizibek kerewiye. Nigi kewengke nugu kelibok kemegeme mena koli, meiya. ⁴ Logo Yisu ngago pura kerewiyawekke pi pelik kaiya, Pi pilik kemegeme miza purik Anotogi kozanda mamokko keriya logo yeik pugura yongolok meiweki. Pirau ibengki ono. Keya kemegeme Lasaragi pumokko mizagewiyege mamokko Anotogi Marekpekki kozanda keriya logo Koyambekki yeikta yongolok meiweki.

⁵ Yisuyegirik pi Lasara keya Maliya keya Matayegi kelibek. ⁶ Logo morok pugu keli merek keya Lasara kemegeme purik pugu kerewiyi miza kele kapura Yisu nguk namizi mabuwekke kambela ono. Pi wok neyaurau yaka pugu yolu mabulogo wizagoma. ⁷ Pulaga pugu waligeleyiwiliyegi pugu pelik yeiya, Teni ngabelak Yudayabekke pangazuwaga kandoweki, yeiya. ⁸ Legi puwiligu pelik meiya,

Kapura waligeleyi, ulogo ngolukku Yudawiligi ngaiwiligu ni kingyengko pulogo neliweki miza kani, meiya. ⁹ Logo Yisugu pi ibengki pura ngoluk purik pi iwaka logo pelik kanga yeiya, Wok mabiyeng wanganega wizagomeige panga ibengke pulogo tek purik wilangka. Logo tek purikke wei mizaboktau natengka wali kang keya mizagi ono, purik pi wilangkarikke wei mizi kopong. ¹⁰ Kapura kusaga wei mizibok natengka walagi purik pigi wilangka pangka kunagi nariktau ono. Kapura ne pangka kunagi purik negi ibengki pura ngoluk.

¹¹ Pi pilik kaiya logo pulaga pelik kozak yeiya, Tonuwagi kewengkebek Lasara weik iwek kola kapura nogo pi yangalek kelemiweki kang. ¹² Logo pugu waligeleyiwiligu pelik meiya, Yemizibek, tamizeige pi iwek kola yolu mabura purik weik pi yombiyangaiweki yamizinda, meiya. ¹³ Kapura Yisugu kaiya purik Lasara ibendikki kaiya. Logo Yisugu waligeleyiwiligurik pi ngizi yeik iwek kolarikki kai nobiyeng. ¹⁴ Logo purikki wiyeke Yisugu wameiktagi iwakaweki puwiliyegi kimeike pelik yeiya, Lasara ibeng, yeiya. ¹⁵ Logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Pi ibengwekke ne pulogo wiziya ono purikki ne wilik, logo kazing pilikmekke inigi wiyeke ne wilik purik ini nogo mabek mizagi puragi pakela logo ngizi kumula logo ngizi kumuli inigi pura yemane si kunagi. Kapura tonuwa piyegi keriyi kangweki mena koli, yeiya.

¹⁶ Pulaga Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga nak logo Titima meibokko Yisugu waligeleyi nawiliyegi pelik yeiya, Tonuwarau kambi logo

tamizeige puwiligu Yisu uli purik mabura tonuwarau yelibene, yeiya.

¹⁷ Yisu weik Petani yerengke tabundawekke nawiligu piyegi Lasara weik ulogo ibeng logo king ururu namekke yungke wiya logo weik wok mangobektau ono meiya. ¹⁸ Yereng Petani puraga panga Yirusalem yerengke pulogorik koweige ono, mereke. ¹⁹ Logo Yuda kolokngagono yereng Yirusalem puraga Maliya keya Matagi imakka kayima. Puwili piyaugi sibek Lasara ibeng purikki ingkisi keya yalek ngago yeiweki kayima.

²⁰ Logo Mata Yisu lewa kairikki kerewiyawekke pi imakka welagela Yisu wilek uliweki kuna kapura Maliya ige mabulogo wiziya. ²¹ Matago Yisuyegi pelik meiya, Yemizi nogobek, ni pelege wiziya kesak negi sibek kemegeme miza logo ibeng si kak ono. ²² Kapura nugu Anotoyegi mabek mabewekke nguk mei puwekke pugu nanagi purik nogo iwaka, meiya. ²³ Logo Yisugu pelik meiya, Nigi sibek ngereke yangalek meiyagi, meiya. ²⁴ Legi Matago pelik meiya, Ei, wangki wok kalik panugebekke ibeng puwili ngereke yangalek meiyagi purik ne iwaka, meiya. ²⁵ Logo Yisugu pelik meiya, Ne yombanuwili yangalek meiya logo ngereke wik yoluweki keleyibek, purik wik koyimagi pura yanagibek ne. Neyegi ngizi kumuli mologabok korikwek ibeng kele kapura wilek kang pugubek wik wizagomagi. ²⁶ Keya yombanu neyegi ngizi kumulirikku mizagewiyege weik pigi kazing kumbekki Anotoyegi lewengke wik wizagomi mologabok kemenak ibengki ono, purik puwili

weik wik koyimagira kiling legi. Togo Mata, ni nogo kozak neiyageya puragi ngizi kumuli ma yeik, meiya. ²⁷ Logo Matago Yisuyegi pelik meiya, Ei Yemizibek, nogo ngizi kumulirik ni Kilisibek Anotogi Marek pugu yawe teni yaliya wazayagiragi wiyeke sawiya logo ngabelakka lewagi kaiyabok, meiya.

²⁸ Pi pilik kaiya logo sakmele Maliyayegi kando kuna. Logo sakmeleyegi yelakkelek ngago meiya wizigeya liwik pelik meiya, Kiriwagabek kanda panga pelege yolubek logo ni kiling ngagoza-kkaweki kai, meiya. ²⁹ Pulaga Maliya Matago kozak meiyarikki kerewiyawekke pi nguk namizi luweza logo panga Yisugu yolu pulogo kuna. ³⁰ Logo Yisu ngoluk panga yereng Petani puraga nagoni mabulogo yaka Matago wilek ulalege wizilege. ³¹ Yuda imakka yongokpanuyau kiling ingkisiweki koyawili Maliya luweza logo nguk namizi welagela kuna logo kandikki pakela wizigeya pi panga yombu londaga ingkeiweki kang nobiyeng puwili kalika kiriwei kuna.

³² Maliya kanda Yisu wiziyagi kaiyalege pura Yisu wizilege pakela logo pi Yisugi wirege ingeyau laliya wizigeya pelik meiya, Yemizi nogobek negi sibek kemegeme miziwekke ni pelege wiziya kesak pi ibeng si kak ono, meiya. ³³ Logo Yisu pi ingkeirikki keriyi keya Yuda piyegi kiriweiwilrau ingkisi lewarikki keriyawekke pi yalek yemane panu miza logo wilek kuneng miza. ³⁴ Logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwa pi talege wiya, yeiya. Logo puwiligu pelik meiya, Panga pulogo mena keriyiweki koli, meiya. ³⁵ Logo Yisu

ingkeiya. ³⁶ Togo Yudawili pelik kela, Keriya pi wameik Lasarayegi keli kani, kela. ³⁷ Kapura nawili pelik kela, Pek yombanu wire kusawiligi wireyeng ngaiwila wazayabok. Pi pelege wiziya kesak Lasara ibengkirikka yombiyangai sa wazami kak ma talik, kela.

³⁸ Logo Yisu mawinda wilek kuneng miza logo pi panga yombu londa king ururumekke king unatuba nakko kandikke waliyara wizilege kuna. ³⁹ Logo Yisugu pelik yeiya, Kimbek panga wale naleige langai towili, yeiya. Kapura Mata ibembekki sakmologo pelik meiya, Yemizibek, tamizeige tonuwa pilik mizi purik lolung kailerik wiriyi penangai, purik pi ibeng wiziyarik weik wok mangobektau ono, meiya. ⁴⁰ Logo Yisugu pelik meiya, Nogo niyegi tamizeige ni ngizi kumuli purik mabura Anotogi kozanda nugu keriyagi kaiya ma talik, meiya.

⁴¹ Puwili weik kimbek towilizamiya wizigeya Yisu paka ngalege langai pakela logo pelik meiya, Peba, ne niyegi wazono nei, purik nogo niyegi nei piyengki ni neyegi kerewiyi mizi legi. ⁴² Keya ne niyegi waberek miziwekke ni neyegi wok mabiyeng kerewiyi purik ne iwaka kapura ne pilik kai purik yongkambanu yolu pobuwiligu ne nugu wezanelabek purikki ngizi kumulagirikki wiyekke, meiya. ⁴³ Logo Yisu pilik meiya logo yeik si ngizige pi ibembekyegi pelik kek meiya, Lasara welagela koli, meiya. ⁴⁴ Logo mabuwekke ibembek londaga welagela yawerelege. Logo pi welagela wiriyawekkerik kagorik pi sukumeng miza piyeng kiling wiriya keya wiregawere pugurarau

ngoluk mabilik kagorik wale narikku tiya wiziya. Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Kagorik pi sukumeng miza piyeng wila wazami logo pi kuni-bene, yeiya.

⁴⁵ Logo pilik mizarikki kandik Yuda kolokngagono Maliyayegi kayima puwili Yisugu miza purikki pakela logo puwiligu piyegi wilek puwiligiyeng ngalege wiya. ⁴⁶ Kapura nawili Palisiwiliyegi Yisugu Lasara ngereke yangalekta wazamiya yeiweki kuna. ⁴⁷ Pulaga yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili keya yombanu Palisiwili meiwilirau Yudawiligi yombu ngagozak ngezewiligi-yeng kerewiyiwili kiling ngago kozak keliweki wawere ula logo ngezewili nakko nakyegi pelik nguk meiya, Teni talik mizagi? Purik yombanubek watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke mizagi langai pilik piyeng kolokngagono miza meli pura. ⁴⁸ Tamizeige tonugu watabi nayeng mizi ono yeik ngai yuke yolu purik mabura yongkambanu mabuwiligu piyegi wilek puwiligiyeng ngalege wiyagi. Pulaga purik Rom ngai yemanewiligu wagelawili Anotogi i walek yemane tenigi pemak ulu waliyiweki wezayeli nangai keya teni Yuda mabuwili ngai miza logo kemenak yeik sawiyiweki wezayeli nangai, kela.

⁴⁹ Logo yaka puwiligi tepekke nak yeikta Kaya-pasi meibek wiziya logo pi kirisimasi puraga yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngai yemane panu wiziyabek. Logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini watabi nayengki-rau iwaka ono. ⁵⁰ Yombanu wamenak ngelek-

mekki wiyeye ibeng purik pangkarikku kapura teni Yuda mabuwili ibengki purik pangka ono purik ini iwakagi langairik kani, yeiya. ⁵¹ Logo Kayapasigu pilik kaiya purik ngezebokko kumularikka kaiya ono. Kapura kirisimasi puragirik pi ngaiwiligi ngai yemane wiziya kopong Anotogo kangkabekka pilik kumula logo kaibene kelemiya logo pugu kaiyarik Yisu Yudawiligi wiyeye ibengki kaiya. ⁵² Kapura Yudawiligi keke ono segeya Anotogi yango keya marekngang ngabelakyengke wizageya koyi kambeli pumok mamokki wiyeye ibengki logo menalege ngai wamenamekke wazayiweki.

⁵³ Tegi puwekkerikka ngai yemane puwili mabuwili Yisu ulagirikki kozak kela. ⁵⁴ Tegi Yisu mawinda Yudawili kiling welarikke wei miza ono segeya pi pulumeng wiya logo pugu waligeleyiwili kiling ngabelak kurung yeikwekkepekke ngezege yereng Iperem meiraga kanda koyima.

⁵⁵ Kapura wok Yudawiligu perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo nageya koyimowei walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek logo wokpok Pasobabek meibek wizigeya wok pok weik mereke. Logo yongkambanu kolokngagono ngabelak pokkawili Pasobara mizagine were paka Yirusalem kambela logo pulogo puwili were puwiligi yelibungang kokawiligi kazing Anotogi i walek yemanemakke korikwek kaigesamokko kiriwei miza logo wok yakabokki ngezewili kangkere

miziweki. ⁵⁶ Puwili kanda Anotogi i walek yemanemakkawekke puwili Yisuyegi welageya koya kopong ngezewili nakko nakyegi pelik nguk mei kang keya miza, Nugu kumularik pi pelege lewagi? Yisu ngeragi yemane miza ni peraga pelege lewagi ma talikne, kela. ⁵⁷ Kapura yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili keya Palisiwilirau yombanuwiliyegi tamizeige Yisu nalege wizilege mabura puwiliyegi kozak yeiweki yeiya, purik pi kebangkelagirikki wiyekke puwili pi talege miza legi iwaka siweki.

12

¹ Wok Yudawiligu ngeragi yemane miza nibek logo Pasobabek meibek weik mereke. Logo Paso-bara mizagine were wok melenazik keya nazikka nak piyengke Yisu paka Petani yogo Lasara pugu ibendaga yangalekta wazamiyabokki yerendaga kambela. ² Logo puwili kanda pulogo i namakki yeke ige la logo puwili nawiligu Yisugi ngeragi kangkere mizayeng niweki puwili lalektage ngezege mogosa. Logo puwili mogosawekkerik Lasara kiling nawilirau ngeragi niweki mogosa. Logo Matago ngeragi ngola yani keya miza.

³ Pulaga Maliyago weli wazono kukngizi keli king yemane wezamela nak weiya logo Yisugi ingeyauge weli mela wazamiya logo pulaga kebi nganelek yokolong ngezemelegirago ingeyau tumula mowiya. Logo imak mamak weik welibekka kukngizimokko kola. ⁴ Kapura Yuras Isaliyoto yombanu Yisugu waligeleyiwiliyaga nak Maliyago miza purikki kiyebuk. Keya pi mabok

kalike Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek. ⁵ Logo pugu pelik kaiya, Weli pok nangki nawiligu weibene wiya logo welibokko ngane king yemane panu weiya piyeng yongkambanu watabiyengki yeik puwili yani onoge. Purik welibok kirisimasi naraga yawe mizi purikki ngane king weiya piyengki weiyagi langaibek pura, yeiya. ⁶ Kapura pirau watabiyengki yeik puwiliyegi ngizi panu keli onobek, pi kingyeng ngoweibek. Keya pi Yisu kiling pugu waligeleyi puwiligi kingyengki ngaibek logo kang nayengkirik pi king nayeng king piyengka liwik ni mizibek. ⁷ Logo Yisugu pelik meiya, Yongokpanumele yeik wizi pani. Pugu weli kukngizi kelibek warara wizagoma weik yokopekke purik neyegi weli meliweki purik ne weik ibeng logo waliyiweki mereke kopong. ⁸ Keya ini koyimowei purik wok mabiyeng yombanu watabiyengki yeik puwili yanageya koyimagi langai kapura ne wok mabiyeng ini kiling pelege wizagomagi ono kopong, inuwago wok mabiyeng neyegi keli inuwagira walimizagi langai ono, yeiya.

⁹ Logo puwili pilik mizageyarik yongkambanuwiligu kanda Yuda wawere ula koyilege nawiliyegi Yisu panga Petani yerengke yeiya, logo puwili piyegi pakelagi keli legi puwili panga pulogo kambela. Kapura puwili yeik Yisuyegi pakeliweki kambela ono, puwili Lasara Yisugu ibendaga yangalekta wazamiya pokyegirau pakeliweki kambela. ¹⁰⁻¹¹ Purik Lasara ngereke wik yolurikki Yuda kolokngagono pakela logo wilek puwiligiyeng Yisuyegi ngalege wiya logo

puwili Yuda ngai yemanewili wezaya logo Yisu kiling sawela. Tegi piliktikki wiyeye yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili Lasararau ulagirikki kozak kela.

¹² Wok kalikebekke nawiligu yongkambanu ulogo paka Yirusalem Pasobaragi pakeli kayima logo wawere ulawiliyegi Yisu weik Yirusalem yerendagi mereke lewa yeiya. ¹³ Logo puwili kirekkirek kabuyeng weiya logo Yisu wilek uliweki kuna. Logo ngalizi pelik kek kisa, Pok teni yaliya wazayagibek, teni yeik pugura yongolok meiweki. Pok Anotogo teni Isileiliwiligi King Ngai wizeibene wezamelabek. Anotogo pi kozanda maniweki, kisa.

¹⁴ Puwili pilik kisa wizigeya logo Yisu tapakeleige liyeng tongki kong namek yawerelege pumokki ngalege mogosa logo wiriya. Pugu liyeng tongkimekke lewa purik koka walaka Anotogi Kapiya Walektikke Yisu panga Yirusalem lewagirikki kapiyarikku kaiya pelik,

¹⁵ Ei, ini yereng Saiyong meiragawili, ini kazi kulili mizi nagani. Pakeli, King Ngai inugubek, pi liyeng tongkimekki kongmekke ngalege mogosa logo lewarikki, kaiya. *Sakaraya 9:9*

¹⁶ Yisu pilik miza puragi yombanu Yisu ngezebokko waligeleyi puwili Anotogi Kapiya Walektikke ngago koka walaka lende miza puragi iwaka ono, kapura kalike Yisu ibeng logo yangalek meiya logo ngereke paka ngalege yongo logo purik, puwili Anotogi Kapiya Walektikku piyegi

pilik kaiyarikki kumula logo puwiligu piyegi langai lende miza wazamiyayeng ngizi mizarikki kumula.

¹⁷ Ulogo yongkambanu kolokngagono Yisugu Lasara ngago meiya logo pi ibendaga yangalek meiya logo king ururumekka lewarikki pakela pumokko Yisugu pilik miza puragi kozak yei yongomo miza. ¹⁸ Keya yongkambanu nawiligu Anotogo keke mizagi langai pura Yisugu mizarikki kerewiya logo purikki wiyeke puwilirau Yisu yoromaure miziweki kambela.

¹⁹ Togo pulaga yombanu Palisiwili meiwili purikki pakela logo nawiligu nawiliyegi pelik yeiya, Keriya, yongkambanuwili mabuwili piyegi kiriwei mizi logo yawe tonugura ngizi wiri ono, yeiya.

²⁰ Yongkambanu paka Yirusalem Anotogi yeikta yongolok mei keya piyegi ya kumuli keya ngeragi yemane miza ni kambelawiliyaga nawili yombu ngabelak Kirik meibekkawili ²¹ logo puwili Pilipyegi kayima. Pilip, pi Kalili ngabelakpekke yereng Pesaita meirage yolubek logo puwili kanda piyegi pelik meiya, Ei Peba, teni Yisuyegi pakeliwesi keli, meiya. ²² Tegi Pilip kanda Enduruyegi kozak meiya logo piyau mabiyau kanda Yisuyegi kozak meiya. ²³ Pilik miza logo Yisugu piyauyegi kanga pelik yeiya, Wok Anotogo ne yombanu paka ngalega kayimabekki yeikta yongolok meibek weik lewa, ne weik ibengkiwesi mereke legi. ²⁴ Nogo yaliyegi kozak yei pura wameiktago. Iwing wirebekki kumuli. Tamizeige iwing wirebek panga ngabelakpekke

yungke ngeriya ono purik, ngizi wiragi ono, yeik iwing wire wamenakpek wizi penangai. Kapura iwing wirebek panga ngabelakpekke yungke ngeriya purik, peng wiktik lewagela logo kalike ngeragi kolokngagono wira meli penangai. Kazing mabilikmekke ne ibengki logo waliya logo yongkambanu kolokngagonowili wik koyimibene, yeiya.

²⁵ Kazing mabilikmekke yombanu nak ngezebekki kelira keya ngezebekki ngabelakka pelege yolu puragi kozang kebangkela mabura pi wik wizagomagi ono, pi kemenak ibengki, kapura yombanu kazing ngabelakka pelege pigi kaile mizimekki kumbak mizibokko neyegi pigi yolu pura nanibok paka ngalege wik wizagomagi.

²⁶ Keya yombanu neyegi yawe mizagi kelibok ngago nogoragi kerewiyagirikki kai. Yombanu neyegi yawe mizibok nogo yolu pulogo yoluweki kangki keya neyegi yawe mizi puwili mabuwiligi yeikyeng negi Mangobokko yongolok meiyagi.

²⁷ Ne weik yenge wilek nogobekka kuneng keli. Legi inugu kumularik ne negi Mangobekyegi watabi neyegi lewagelaweki weik mizi peyeng pugu yeik sa wazamibene nguk meiyagi ma talik? A'a', ne paka ngalega kayima purik piyeng kazing pilikmekke neyegi lewagelaweki. ²⁸ Logo pilik purik segeya nogo pelik meiyagi, Peba, yeik ni makngezegira yongolok meiweki kelemiye, meiyagi. Logo Yisu pilik kaiyawekke paka ngalega kili narago pelik meiya, Nogo yeik ne makngezegira weik yongolok meiweki kelemiya, logo yeik nogora mawiyarekka, yongolok

meiweki mawinda kelemiyagi, meiya.

²⁹ Logo yongkambanu pulogo koyawiligu kerewiya logo puwiligu kisarik lendik liyi, kisa. Keya nazuwagawiligu kisarik angela nak pi kiling ngagozakka mizi, kisa. ³⁰ Logo Yisugu pelik yeiya, Ngago piyeng kaiya purik nogo kerewiyiweki ono, segeya inugu kerewiyiweki kaiyayengko. ³¹ Logo Anoto weik yongkambanu ngabelakkewili ngagozak keleyagi. Logo wok Sadang yongkambanu neyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi ngaibokko kozanda yeikkirik weik lewa logo pi walewale wezamelagi. ³² Keya puwili ne yengeleileige nili ula wazaniya logo luwe lowamiya wazamiya puwekke nogo yongkambanu ngabelakpekke wizageya koyi kambeli pumok ne kiling sawelibene koli keleyagi, yeiya. ³³ Pugu ngago peyeng kaiya purik puwili pugu wameik kang ibengki pumokki iwaka siweki kozak yeiya.

³⁴ Logo yongkambanuwiligu pelik kanga meiya, Teni Mosegi loyengki kapiyarikke Kilisibek wiz-agomagibek miza purik teni kerewiya. Kapura nugu kairik yombanu paka ngalega kayimabek yengeleileige nili ula wazamiya logo luwe lowamiya wazamiyagi sa kani, kai. Logo yombanu nugu paka ngalega kayimabek kaimbok takyegi langai kai yagenda, meiya. ³⁵ Togo Yisugu pelik kozak yeiya, Nogo mawinda tek nangezige ini waligeleyageya wiziyagi logo wilek kang inuguyeng iwakara kilingweki. Logo ngoluk tengyeng pangka yolu mabuwekke ngizi kumuli, purik kazing inigi kumbekki leweng Anotoyegi ibeng nelegi. Yongkambanu ngago nogoragi

ngizi kumuli ono puwili, puwili kazing kumbekki lewengke Anotoyegi ibengki puriktau puwiligu pakela ono. Logo puwili yombanu kusabanurikke wei mizi logo kazing lewengkerau waberek pakeli ono puwili kelik. ³⁶ Ne wilangkarik ini kil-ing yolu mabuwekke neyegi ngizi kumuli logo ne wilangkarikki mangobekki marekwili miziweki? Logo kazing pilikmekke ini wilangka nogorikki ngaige wilik kagowing keya yolurikki yombanuwili keriyiweki, yeiya. Weik Yisu yeiya logo pulaga nguk namizi pulumeng wiya logo puwiliyaga liwik sa.

³⁷ Yudawili Yisugu watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke mizi pilik piyeng kolokn-gagono mizarikki pakela kele kapura Yudawili pugu kai piyengki ngizi kumuliweki miza ono. ³⁸ Logo Isaya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibokko pobilik lende mizara weik ngizi,

Yemizibek, puwili tonugu waligeleyi piyengki ngizi kumuli ono. Puwiligu Anotogi kozang yemanera keriya kele kapura ngizi kumuli ono. *Isaya 53:1*

³⁹ Logo Isayago puwili nangki ngizi kumulagi langai ono miza purikki kozak kai. Pugu pelik kaiya,

⁴⁰ Anoto yombanuwiligi wireyeng kusa wazaya keya wilek kang puwiligiyeng waliya wazaya logo puwili nagerewiyi miziweki. Pugu peyeng miza purik wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakela nelegi, keya wilek kang puwiligiyengko ngizi kumula nelegi. Purik

tamizeige puwili pilik miza kesak puwiligi
wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo
yombiyangai wazayi kak. *Isaya 6:10*

⁴¹ Logo Isayago pilik kaiya purik pi ulogo Yisugi
kozang yemanera keriyabek kopong pi Yisuyegi
langai kozak kaiya.

⁴² Logo Yuda yongkambanu kolokngagono
Yisuyegi ngizi kumuli ono keke kapura ngoluk
nawili piyegi ngizi kumuli keya ngai nawilirau
piyegi ngizi kumuli. Kapura puwili piyegi
ngizi kumuli puwiligi pura kawela kisa ono,
purik Palisiwili kerewiya logo puwili i walek
songonoyengka kang waliya wazaya nelegi puwili
kulili kopong puwili kawela kisa ono. ⁴³ Purik
puwiligu keli panurik yongkambanuwiligu
puwili yeikta kilingwili mizagi purikki keya
Anotogo puwili yeikta kilingwili keleyagi
purikkirau puwili kumula panu ono.

⁴⁴ Logo Yisugu ngalizi pelik yeiya, Neyegi ngizi
kumuli puwili neyegi keke ngizi kumuli ono,
puwili negi Mango ne wezanelabokyegirau ngizi
kumuli yagenda. ⁴⁵ Keya neyegi pakeli puwili
ne wezanelabokyegirau pakeli yagenda. ⁴⁶ Logo
ini kumulira yani. Ne wilangkarikki mangobek
ngabelakpekke kayima purik neyegi ngizi kumuli
puwili yongkambanu kazing korowali lewengke
yolu puwiligu yolulik koya nelegi. ⁴⁷ Purik puwili
ngago nogoragi kerewiyi keke kapura puwili
nagerewiyi mizi logo nogo puwili ngagozak
keleyagi kai ono. Ne ngabelakpekke pelege pelik
kai wirageya ono, Nogo ngabelakpekke pelege
puwili nogo ngagozak keleyagi kaiya ono, segeya

nogo pelik kai wirageya, Yongkambanuwili yaliya wazayiweki kai wirageya. ⁴⁸ Neyegi kiyebuk keya ngago nogoragi kerewiyi ono puwili wok kalik panubekke ngagozak keleyagi. Ngago nogo kaiya piyengko puwiliyegi puwili kokowa miza logo kemenak ngangang weiyagiwili keleyagi. ⁴⁹ Logo purik wameiktikku purik ne makngezego kumularikka kai yagenda ono. Kapura ne negi Mango ne wezanelabokko kozak neiyengki kiriwei mizi. Nogo kaiyagi piyeng keya kang piyeng kaiyagimektau pugu kozak neiya. ⁵⁰ Keya negi Mangobokko miziweki kai piyeng ngago wik wizagomagi pura yaniyeng purik nogo iwaka. Togo negi Mangobokko neyegi nei piyeng panu nogo kozak kai, yeiya.

13

¹ Yisuyegirik pi ngabelakka pelege wiziyawekke teni pigi puwiliyegi pi kelageya wiziya. Logo wok pi ngabelakpek wiya logo pigi Mangobek yolu pu- logo kang yongogibek weik mereke wiriyarik pi iwaka. Tegi weik Pasobara miziweki mizirik pugu mawinda keli yemane pigi teniyegira walimiza.

² Logo Yisu pugu waligeleyiwili kiling ngeragi nageya wiziya logo weik yaka Sadangko Yuras yogo Simong Isaliyotogi marekpek Yisu ulagiwiliyegi miza yanagi purikki kumulibene kelemiya. ³ Yisu pigi Mangobokko watabi mabiyeng kozang puguragi kulengke wiya wazamiya purik pi iwaka keya pi Anotoyaga kayima purik pi iwaka keya pi Anotoyegi kangki puriktau pi iwaka. ⁴ Pi pugu mogosara ngeragi nageya pulaga luweza logo melewangka

yemane yeke ngalege wakiya purik pugusa wiya wizigeya kagorik wiregawere keya pulangaiyeng tumuli yokolong narik wangka tariya. ⁵ Kai nak peleng nawekke mela wizigeya pi weik pugu waligeleyiwiligi ingeyeng kaigesi keya kagorik wale yaka wangka tiya purikku ingi puwiligiyeng tumuli kaiyageya wiziya, yaka yombanu nakyegei yawe mizi puwiligu mizi pilik.

⁶ Logo weik yogo Simong Pita meibekki ingeyau kaigesagiwekke. Kapura Pitago Yisuyegi pelik meiya, Ni Yemizi nogobek. Logo ni inge nogoyau kaigesiweki mizi yagenda, ma, meiya. ⁷ Logo Yisugu pelik meiya, Ni ngoluk nogo mizi peragi solorik ni lusuwei kapura ni kalike iwaka sagi, meiya. ⁸ Kapura Pitago pelik meiya, A'a', ni inge nogoyau kaigesagi ono, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Tamizeige nogo inge nuguyau kaigesi ono purik mabura ni nogobek ono, meiya. ⁹ Pi pilik kaiwekke Pitago pelik meiya, Yemizibek, pilik mabura inge nogoyau keke kaigesi wak kapura mele nogoyau keya kebi nogorarau kaigese, meiya. ¹⁰ Kapura Yisugu pelik meiya, Yombanu kaigesabok kowiyeng onobokko kapura pi ngabelak kowiyembekke ingeyau ngiza purik kele. Togo ne inge nuguyau kaigesi purik kele ni keme-nak mabok kaigesas mizagi. Ini kaigesawili kapura ini mabuwiliyaga wamenak kaile puguyengka kaigesas onobek. ¹¹ Yisu yombanu pi ulagiwiliyeyi miza yanagibek pugu iwaka. Logo pilik kopong pugu puwiliyaga nak kaile puguyengka kaigesas ono yeiya purik.

¹² Yisu pilik kai keya inge puwiligiyeng kaigesas miza logo pulaga melewangka yemane pugurik

ngereke wakiya logo weik mogosa. Pi pilik miza-geya wizimowei pugu pelik yeiya, Nogo yaka inuwayegi keleyi puragi solorik inuwa iwaka ma? ¹³ Ini watabi nayengki neyegi nguk neiwekkerik inugu neyegi kisirik Kiriwagabek ma Yemizibek kisi. Logo inugu pilik kisi purik wameik, purik ne pilik neiyagibek. ¹⁴ Ne Yemizi inugubek keya waligeleyi inugubokko inge inuguyeng kaigesas. Logo kazing mabilikmekke ini makngezego ini lewege onowili mizi purik pangkarikku. Keya ini makngeze lewege onowili miza logo nakko inge nakkazik kaigesi mizagirikki kai. ¹⁵ Purik nogo weik inugu mizagimek waligeleya. Legi nogo iniyegi miza pilik ini mizi. ¹⁶ Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu yawe mizi nak ngai pugubokko miziyengki pakela logo piyaga ngalege miza logo pi lewege miza wizigeya ngai pugubokko mizi piyeng mizagi onobek mizi nagani. Keya ngago nara orowei kambok pi lewege miza wizigeya pi wezamelabokko mizi piyeng mizagi onobek mizi nagani. ¹⁷ Tamizeige nogo iniyegi keleya puragi solorik ini iwaka mabura tamizeige ini mizi purik Anotogo wilek kang inuguyeng wilik kagowing mizibene keleyagi.

¹⁸ Keya nogo ya inuguyeng wilik kagowing mizagi kai purik ne ini mabuwiliyegi langai kai ono. Purik nogo iza puwili nogo iwaka kapura Anotogi Kapiya Walektikke lende miza mabilik mizagirikku.

Yombanu ne kiling ngeragi wamenaksik ni kay-
imabek weik neyegi kezanga nana. *Ingi*
Sam 41:9

¹⁹ Logo neyegi lewagelagi puragi ne iniyegi kozak yei, ngoluk lewagela ono pilikwekke logo pura lewagela puwekke purik mabura ini ne wameik nogo kozak kai mabok purikki ngizi panu kumuli nangaiweki. ²⁰ Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu nogo yawe nogora mizi wezamelabokyegi kelibok neyegi keli yagenda keya yombanu neyegi kelibok ne wezanelabokyegi keli yagenda.

²¹ Logo Yisu weik pilik kaiyageyara yeik si ngizige wilek kang pugubek weik kuneng yemane keli lewa logo pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Wameik panu, inuwayaga nakko ne panga ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagi, yeiya. ²² Logo pugu waligeleyiwili nakko nakyegi pakela, puwili pugu kaibok takyegi kai miza legi. ²³ Yisugu waligeleyiwiliyaga nak Yisugi ngezege mogosa logo pok ne, Yowan kapiya perik lende mizabok. Logo ne Yisugu keli panubek. ²⁴ Logo Simong Pita meibokko ne Yisugi ngezege mogosabokyegi mele ngai keleniya logo pelik mei keleniya, Piyegi pugu kaibok takyegi kai yagenda mei, keleniya.

²⁵ Togo ne Yisuyegi mereke sawela logo pelik nguk meiya, Yemizibek, takko ni panga ni nelagiwiliyegi niza yanagi, meiya. ²⁶ Logo Yisugu pelik neiya, Nogo panga ngeragi kolokpekke perek nazik yenge yungke pukmelagi logo nogo pereksik weiya logo manibok yombanu yaka ne pelik keleniyagibok, meiya.

Pulaga weik pi pereksik ngeragi kolokpekke yenge yungke pukmela logo Yuras Isaliyoto yogo

Simong Isaliyoto meibekki marekpekyegi mana. ²⁷ Logo Yuras pereksik wei ngizige Sadang yenge pigi yungke kiliya kuna logo pulaga Yisugu pelik meiya, Nugu miziweki kumula yolu pura nguk namizi mizi kune, meiya.

²⁸ Logo mogosara ngeragi nageyawili Yisugu Yurasyegi pilik meiyarikki solorik puwili lusuwei miza. ²⁹ Logo king puwiligiyengki ngaibek Yuras kopong nawili pelik kumula, Yisugu Yurasyegi sonda ngeragi yemane miza ni peraga ngeragi nageya koyagi nayeng wei kune meiya ma talik? Ma nalikwekkerik watabigi yeik mizi puwili king yane meiya, mamiza. ³⁰ Yuras Yisuyaga pereksik weiya logo weik nguk namizi luweza logo welagela kuna. Logo purik weik kusa wizigeya.

³¹ Weik Yuras kuna wizigeya Yisugu pelik yeiya, Teng ne yombanu paka ngalega kayimabek yemanebek mizagira weik pera. Logo negi wiyeke Anoto yemanebek mamizagi. ³² Keya nogo Anotogi kozanda yemane purikki walimizi pilik Anoto ne pigi Marekpekki kozanda yemane purikki pugurau walimizi. Logo purik weik mizi penangaiweki mereke, yeiya.

³³ Pulaga Yisugu pelik yeiya, Kerewiyi, ini nogowili, ne ini kiling wok panu wiziyagi ono. Ini neyegi welagi legi nogo Yudawiligi ngaiwiliyegi yeiya mabilik iniyegi weik yeiweki. Logo pura pelik, Nogo kangki pulogo inirau kangki ono. ³⁴ Keya weik nogo ngago wik nara nogo miziweki kai pera yani, ini nakko nakyegi kelizo. Kazing nogo iniyegi keli mabilikmekke ini nakko nakyegi kelizo. ³⁵ Tamizeige inuwa kazing nakko nakyegi

kelimekke mizi purik yongkambanuwiligu inuwa neyegi kiriwei mizi keya inuwa nogo waligeleyi-wili mizagi, yeiya.

³⁶ Logo Simong Pitago nguk meiya, Yemizibek ni talege kangki, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Nogo kangki pulogo ni weik mabuwekke neyegi kiriwei kangki ono kapura ni wangki kalike kangki, meiya. ³⁷ Logo Pitago pelik meiya, Yemizibek, ni nangki wiyeke ne mabuwekke niyegi kiriwei kangki ono kai? Tamizeige Yuda ngai tonuguwiligu ni neli purik mabura ne niyegi keli legi nerau neliweki, meiya. ³⁸ Pulaga Yisugu pelik meiya to mela, Nugu kumularik niggi keli neyegi puragi weraga ni neli pani keleyagirik pangka? Nogo wameik panura nugu kai mangaira neiweki logo pura pelik, kang neyauganara nugu yeik nogora liwik wiyagi logo ni neyegi lusuwei panu kaiya wizigeya pulaga winak talekmek kai penangai, meiya.

14

¹ Pulaga Yisugu pelik yeiya, Wilek kang inuguyeng kuneng mizi wak. Ini Anotoyegi ngizi kumuli legi ini neyegirau ngizi kumulagirikki kai. ² Keya i yemane negi Mangobekkimakkarik yombanuwiligu yolugiyeng kolokngagano. Tamizeige pilik ono kesak nogo iniyegi i yombanuwiligu yolugiyeng kolokngagano yei kak ono. Ne weik kang logo pakalege ini piyengki yoluweki nogo kangkere miziweki. ³ Logo pilik miza logo purik ini ne kiling yoluweki ne ini iza wari yogine. Logo kazing pilikmekke nogo

yolu pulogo inirau yolugi. ⁴ Keya nogo kangki pulumeng ini iwaka keya kazing pulogo kangki puluweng ini iwaka, yeiya.

⁵ Logo pi pilik kaiwekke Tomasigu pelik meiya, Yemizibek, teni nugu kangki pulumeng teni lusuwei logo kazing nugu kozak kai puluweng teni iwaka ono, meiya. ⁶ Logo Yisugu pelik kanga meiya, Kazing paka ngalege kangki pumok ne. Purik nogo wameikta waligeleyi keya neyegi ngizi kumuli puwiligi wik koyimagira nogo yani keya neyegi ngizi kumuli puwili kele negi Mangobekyegi kangki langai. ⁷ Tamizeige ini neyegi iwaka mabura ini negi Mangobekyegirau iwaka. Logo weik mabek pewekka perik ini piyegi iwaka keya piyegi weik keriya, meiya.

⁸ Togo Pilipgu pelik meiya, Nigi Mangobek teniyegi waligeleye logo ya tonuguyeng weik wilik mizibene, meiya. ⁹ Logo Yisugu pelik meiya, Tonuwa menalege koyi kayimarik weik wok kolokngagono koyi kayima. Kapura ni ngoluk neyegi lusuwei? Koyambekyegi keriya mologabok weik Mangoyegi keriya wizinda. Togo nugu nigi Mangobek teniyegi waligeleye kai pura nangki? ¹⁰ Ne negi Mangobekki yungke yolu keya negi Mangobek negi yungke yolu miza purikki ni ngizi kumuli ono ma? Ngago nogo iniyegi yei piyeng ne makngezegiyeng ono, segeya negi Mango negi yungke yolubok yawe pugura miza-geya wizinda. ¹¹ Ngago nogoyengki ngizi kumuli. Ne keya negi Mangobek wamenak. Ma tamizeige ngoluk nogo kai piyengki ini ngizi kumuli ono mabura nogo miza piyengki kumula logo ngizi kumuli.

¹² Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Neyegi ngizi kumulibok yawe nogo mizi mabilikta pugurau mizi penangai. Keya pilikpok ngoluk yawe nogo mizi peyengka yemane panuyeng mizagi, purik ne negi Mangobokko yolu pulogo kangki logo Anotogi Kung Walekpek wezamelagi kopong. ¹³ Keya inugu neyegi ngizi kumula koyimowei nguk kisi piyeng nogo mizagi. Logo purik nogo mizagewiyege negi Mangobek yemanebektikki mamokko keriyiweki logo yeik pugura yongolok meiweki. ¹⁴ Ini neyegi kumuli kopong inugu neyegi nguk nei piyeng nogo mizagi.

¹⁵ Tamizeige ini neyegi keli purik ini nogo miziweki kai piyeng mizagi. ¹⁶ Keya nogo negi Mangobekyegi Kung Walek pugubek iniyegi wezamelibene nguk meiyagi logo nogo iniyegi sawela pilik pugu iniyegi saweliweki, keya pi ini kiling wizagomagi. ¹⁷ Keya pi Anotogi Kung Walek iniyegi wameikta waligeleyibek. Logo yombanu neyegi ngizi kumuli ono pilik puwiliyegi Anotogo Kung Walekpek yanagi ono, purik puwiligurau pi keriyi ma piyegi iwaka onorikki wiyeke. Kapura ini piyegi iwaka purik pi ini kiling yolu keya inigi yungke yolugi.

¹⁸ Nogo ini kelaleng kekewili kelik wezayagi ono. Ne iniyegi ngereke yogine. ¹⁹ Keya tek narik miza logo purik neyegi ngizi kumuli ono puwiligurau ngereke ne keriyagi ono kapura inugu ne keriyagi purik ne ngereke wik yolugi kopong inirau ngizi yolugi. ²⁰ Keya Anotogi Kung Walekpek lewa puwekkerik ne negi Mangobekki yungke wizinda keya ini negi yungke koyinda

keya ne inigi yungke wizinda miza purikki iwaka si nangine.

²¹ Yongkambanu nogo miziweki kai piyengki kerewiya logo kiriwei mizi puwili neyegi keliwili logo negi Mangobokkorau puwiliyegi kelagi. Keya nogo puwiliyegi kelagi logo puwili neyegi iwaka panuweki ne puwiliyegi lewagi.

²² Yombanu Yuras meibek logo Yuras Isaliyoto ono, nakko Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, ni nangki tonugu niyegi iwaka panuweki teniyegi lewa keya niyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi lewagi ono, meiya.

²³ Logo pi pilik kaiwekke Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nak neyegi keli purik nogo waligeleyi piyengki kiriwei mizi penangai. Logo negi Mangobokko piyegi kelagi logo te pilik pokki yungke yoluweki lewagi.

²⁴ Neyegi keli onobok nogo waligeleyi piyengki kiriwei mizi ono. Keya ne kumula ne makngeze-giraga kai ono, nogo kai piyeng negi Mango ne wezanelabokki ngagoyeng.

²⁵ Ne ini kiling wizageya wiriyawekke peyeng mabiyengki kozak yeiya. ²⁶ Kapura Anotogi Kung Walekpokko iniyegi sawelagi. Nogo negi Mangobekyegi meiya logo pi ngago nogoragi kerewiya logo pugu pigi Kung Walekpek wezamelu penangai. Pugu iniyegi wameikta mabura waligeleyi penangai keya nogo kozak yeiya piyengki ini kere-mareke nelegi pugu ini kumulageya koyibene keleyi penangai.

²⁷ Ne kangki kapura nogo wilek kang inuguyeng ngezege sara koyibene keleyagi. Wilek kang inuguyengke ngezege sa yolu pura nogora logo nogo yanira. Nogo wilek kang inuguyeng ngezege

sara koyibene keleyi pura ngabelakpekke ngezege sara yolu pura kelik ono, purago ngabelakpekki ngezege sara yolu pura ula. Tegi wilek kang inuguyeng kuneng mizi nagani keya kazi mizi nagani. ²⁸ Ini nogo pobilik kairikki kerewiya, Ne negi Mangobokko yolu pulogo kangki kapura ne inugu yolu pelege yogi. Ini neyegi kelagelik keli kesak ini ne Pebayegi kang purikki wilik, purik pi neyaga yemane panubek kopong logo ne kang keya pulaga purik kozang pugubek iniyegi lewagi. ²⁹ Nogo iniyegi pera ngoluk lewagela ono wizigeya weik kozak yeiya logo pura lewagela puwekkerik ini neyegi ngizi kumuliweki. ³⁰ Ne ini kiling yokolong ngagogeza mizagi ono purik Sadang ngabelakpekki ngaibek ne neneng ngeliweki weik lewa legi. Kozang puguragorau ne ngobulung meiyagi ono. ³¹ Kapura ngizi kumuli ono puwili ne negi Mangobekyegi keli kopong ne pugu miziweki kai piyeng mabiyeng mizi purikki keriyagirikki kai. Koli pelemeng wiya logo kangweweki mena.

15

¹⁻² Ne ini nogo waligeleyi puwiliyegi ngago saweliwei inigi yolu puragi ngizirik yemane lewagela waliweki nara ne kozak yeiweki mizi. Kopi namekki mango nak wizinda logo pi kopimek ngeli keya lali ulibek logo kopimek kopi wire wazono kolokngagono wiribene. Ne kopimerekki wandik kelik keya neyegi ngizi kumuli puwili kopi meleyeng kelik keya Anoto negi Mangobek kopimekki mangobek kelik. Yombanu neyegi ngizi kumuli kapura keli

nogoragi kiriwei mizi onobok kopi mele wilek wiri ono purik kelik logo negi Mangobokko ngela logo wezamelagi. Kapura yombanu neyegi ngizi kumuli logo keli nogoragi kiriwei mizageyabok kopi mele wilek wiri purik kelik. Logo negi Mangobokko pokyaga kulugulu keya wakarogolo miza piyeng wamelagi logo pi wilek kolokngagono wira meliweki. ³ Keya ini nogo waligeleyi puwiliyegirik nogo ini kozak yeiya puragi ini weik ngizi kumuli kopong negi Mangobokko ini weik kaile nayendau onowili keleya. ⁴ Tegi neyegi ini sawelara koyi mabilik nogo iniyegi sawelara yolu pilik. Kopimele namek waze ngezemek kopi wilek uragi ono, kopi wandikke salemana purik kele. Kazing mabilikmekke tamizeige ini kazing wik puluwengki ngizirik walimizagi mabura were ini neyegi sawelara koyizo.

⁵ Ne kopimerekki wandik kelik keya ini neyegi ngizi kumuli puwili kopi meleyeng kelik. Tegi neyegi ini sawelara yolu keya nogo iniyegi sawelara yolu mabilik yolubok neyaga kozang wik yolugira wei, logo kazing wik lewengki ngizirik kolokngagono walimizagi. Ne kiling ono purik ini watabi nayeng keke mizagi ono. ⁶ Neyegi ngizi kumuli kapura neyegi sawela yolu ono puwili kopi mele ngela wiya logo pulaga ngoliya wizigeya waliyi piyeng keleyi pilik keleyagi. ⁷ Kapura tamizeige ini neyegi sawela yolu keya nogo waligeleyi piyeng yenge yungke warara yolu mabura inugu keli piyengki nguk neizo logo nogo yaniweki. ⁸ Ini kazing Anotogo keli lewengke yolu puwekkerik inugu puluwengki ngizirik walimizi

logo purikku negi Mangobekki yeikta yongolok mei. Logo purikku walimizi puriktau ini neyegi kiriwei mizagelik kiriwei mizi yagenda mizi.

⁹ Negi Mangobokko neyegi keli panu pilik nerau iniyegi keli panu. Legi wok mabiyeng yombanu nogo keliwiligu koyagelik yolu. ¹⁰ Tamizeige ini ngago nogorago miziweki kai piyengki kerewiya logo mizi mabura nogo iniyegi keli purikki ini iwakagi logo ini ne kelikki purik ne negi Mangobokko miziweki kai piyengki kerewiyi keya mizibek legi pugu neyegi keli purik ne iwaka.

¹¹ Nogo iniyegi pura kozak yeiya purik nogo wilik kagowing yani puraga ini weiweki, logo kazing pilikmekke ini wilik kagowindago kola koyiweki. ¹² Keya ini pobilik mizagirikki ne kozak yei, Nogo iniyegi keli mabilik inuwa ngezerau nakko nakyegi kelagirikki kai. ¹³ Tamizeige yombanu nak mabilik kewengke pugubekki tundik weiya logo ibengkirikki pangka mizi mabura pilikpok pigi kewengkebekyegi keli yemane panu pura keli mabiyengka ngalege panura. ¹⁴ Keya tamizeige ini ngago nogorago miziweki kai piyengki kerewiyi keya mizi purik ini negi kewengke nogo keli panuwili. ¹⁵ Ne mawinda ini neyegi yawe miziwili kaiyagi ono, purik ngai nakyegi yawe mizibok ngai pugubokko mizi piyeng pi lusuwei. Kapura pilik segeya nogo ini negi kewengke nogo keli panuwili yei purik nogo iniyegi negi Mangobokko kozak neiya piyeng mabiyeng kozak yeiya legi. ¹⁶ Inugu ne niza ono, nogo kele ini iza. Nogo ini negi Mangobekki keliragi kiriwei yoluweki iza logo kazing pilikmekke ngizirik walimizagi. Logo

inigi ngizi purik wok wizagomagi. Pulaga purik yeik nogoraga inugu Pebayegi inugu keliyengki nguk mei puwekke purik pugu yanagi. ¹⁷ Nogo ini pobilik miziweki kozak yei, ini makngezerau nakko nakyegi kelagirikki kai.

¹⁸ Tamizeige yombanu ngabelakpekke neyegi ngizi kumuli ono puwili iniyegi kumbak mabura ya kuneng mizi nagani, purik puwili were neyegi kumbak miza kopong mizi kani. ¹⁹ Ini neyegi ngizi kumuli ono kesak ngizi kumuli ono puwili iniyegi keli. Kapura nogo ini ngizi kumuli onowiligi tepekka iza legi puwili iniyegi pakela logo ini ngabelakpekkiwili kelik ono mamizi. Logo piliktikki wiyeye puwili iniyegi kumbak mizi. ²⁰ Nogo iniyegi koka yombanu yawe mizi nak ngai pugubekyaga ngalege ono kani, yeiya purikki ini kumula. Ini neyegi yawe miziwili kelik keya ne iniyegi ngaibek kelik. Nawili ne ngangang keleni keya kuneng nani legi puwiligu inirau ngangang keleyi keya kuneng yanagi. Puwili ngago inuguyengki kerewiyagi ono, purik puwili ngago nogora kerewiya ono kopong. ²¹ Puwiligu ini pilik keleyi nangai purik ini neyegi kiriweiwili kopong logo purik puwili ne wezanelabokyegi lusuweiwili kopong. ²² Ne kayima ono wizigeya puwili waligeleya ono kesak puwiligu neyegi kiyebuk mizi puragi puwili ngagozak mizi kak ono. Kapura perikka purik puwili ngagozak mizagi, purik ne weik kanda puwiliyegi kozak yeiya legi. ²³ Neyegi kumbak mizibok negi Mangobekyegirau kumbak mizi yagenda. ²⁴ Puwili nogo watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko

keke mizagi piyengki pakela ono kesak puwiligu neyegi kiyebuk mizi purikki puwili ngagozak mizi kak ono. Puwili pakela kele kapura puwili neyegi kiyebuk miza logo puwili neyegi kumbak mizi keya negi Mangobekyegirau kumbak mizi. ²⁵ Kapura pilik miza purik Mosegi lo puwiligi piyengke pobilik lende miza pura ngizi miziweki, Puwiligu neyegi yeik ulak kumbak miza. *Ingi Sam 69:4*

²⁶ Iniyegi saweliweki nogo negi Mangobekyaga wezamelagibok Anotogi Kung Walek wameikta waligeleyibek. Pi negi Mangobekyaga lewagi logo pi lewa puwekke pugu ini neyegi langai iwaka sibene keleyagi. ²⁷ Keya inirau nogo mizi yagalege pakela piyeng kozak kisagi purik ini ne solo yawe negi waligeleyi pura mizarikka neyegi kiriwei kai kayimawili legi.

16

¹ Nogo iniyegi ngago piyeng kozak yeiya purik kunengyeng lewagela pilikwekke ini negi ngizi kumuli pura wezamela nelegi. ² Purik Yuda ngai puwiligi i walekyengki kandik iniyegi waliya wazayagi logo ini keleyayelagi. Ei, keya teng yombanuwiligu ini yela logo pulaga puwiligu Anotogo kelira legi teni pilik miza kisagira lewagi. ³ Puwiligu ini ngangang yanagi purik puwili Peba ma neyegirau iwaka sa ono kopong. ⁴ Ei, nogo iniyegi peyeng kozak yei purik peyeng iniyegi lewagela puwekke ini nogo peyeng iniyegi were kozak yeiya purikki ngereke kumuli nangaiweki.

Logo nogo peyeng ulogo mabuwekke kozak yeiya ono purik tonuwa ngoluk tek narik koyi wiriyagi sarikki wiyeke. ⁵ Kapura perik ne paka ne wezanelabekyegi kangweki mizi legi ne peyeng iniyegi kozak yei. Kapura ngoluk inuwayaga nakkorau neyegi, Ni talege kang, kai ono. ⁶ Kapura ini weik nogo pilik kozak yeirikki wiyeke ini yalek panu. ⁷ Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Ne kang purik pangkarikku purik iniyegi wazonora lewaweki. Tamizeige ne kang ono purik nogorau iniyegi sawelagibek wezamelagi langai ono. Kapura tamizeige ne kang purik nogo iniyegi sawelagibek wezamelagi. ⁸ Iniyegi sawelagibek Anotogi Kung Walekpek keya pi lewa puwekkerik neyegi ngizi kumuli ono ngabelakpekke yolu puwili nak nak kaile puwiligiyengki iwaka sibene keleyagi keya pugu Anotogi kazing wameik pangka puluwengki waligeleyagi keya pugu kemenak ngangang weiyageya koyimagi puragi waligeleyagi. ⁹ Pugu puwili kaile miziwili purikki iwaka sibene keleyagi purik puwili neyegi ngizi kumuli onorikki wiyeke. ¹⁰ Keya pugu ngabelakpekkewiliyegi kazing wameik pangka puluwengki waligeleyagi purik ne paka negi Mangobekyegi kangki logo puwiligurau ne mawinda pakelagi ono legi. ¹¹ Keya pugu kemenak ngangang weiyageya koyimagi puragi waligeleyagi purik Sadang yombanu neyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi ngaibok weik ulogo ngagozak kelemiya logo kemenak ngangang weiyagi legi.

¹² Keya nogo iniyegi kozak yeiyagi keliyeng ngoluk kolokngagono yolu kapura inugu pangka

iwakagi langai ono. ¹³ Anotogi Kung Walek wameikta waligeleyibek lewa puwekke pi ini wameikta maburagi iwakaweki keleyagi. Pi Pebago kozak meiyagiyeng keke kozak yeiyagi. Keya pugu lewagelagi piyeng ini iwaka sibene keleyagi. ¹⁴ Keya yongkambanuwili yeik nogora yongolok meibene keleyagi purik pugu nogo ngago kai pera weiya logo ini iwaka sibene keleyagi kopong. ¹⁵ Negi Mangobokko kai piyeng mabiyeng nogo kaiyeng. Piliktikki wiyeke nogo iniyegi Anotogi Kung Walekpokko ngago nogo kai piyeng weiya logo iniyegi waligeleya logo ini iwakaweki yeiya purik.

¹⁶ Tek nangezi miza logo purik inugurau ne pakelagi ono. Pulaga wok nayeng miza logo purik inugu ne ngereke pakelagi. Logo pulaga purik kele ne weik paka negi Mangobek yolu pulogo kangki, yeiya.

¹⁷ Pulaga Yisugu waligeleyiwiliyaga nawili ngezewiligi tepekke pelik kela yongomo miza, Pi nangaiyengki kai yagenda? Pugu pelik kai purik nangaiyengki kai yagenda, Tek nangezi miza logo purik inugurau ne pakelagi ono. Keya pulaga wok nayeng miza logo purik inugu ne pakelagi. Logo pulaga purik kele ne weik paka negi Mangobokko yolu pulogo kangki, ¹⁸ keya tek nangezi miza logo kai purik nangairikki? Pugu teniyegi kozak yei piyeng teni lusuwei, kela.

¹⁹ Puwili Yisuyegi watabi yaka pugu kai piyengki nguk meiweki mizi purik pugu iwaka legi pugu pelik yeiya, Ini nogo tek nangezi miza logo purik inugurau ne pakelagi ono keya pulaga

wok nayeng miza logo purik inugu ne pakelagi kai purikki langai kozak keli? ²⁰ Nogo kozak yei pura wameiktago. Ne ibeng puwekke ini ingkisagi. Neyegi ngizi kumuli ono puwili wilik kagowing mizagi kapura ini yalek mizagi. Kapura solowekkerik ini yalek mizagi kele kapura kalike ini wilik kagowing mizagi. ²¹ Yongokpanu namele mandik waziweki mizi purik pi kuneng purik pi ngangang mizi kopong. Kapura mandik pugubek waza logo purik pi mawinda ngangang puragi kumuli ono. Pi mandikpek wazamiya purikki wilik kagowing mizi penangai. ²² Logo inirau mabilik. Ini wameik yalekmokko pangka ono mizagi kapura ne ngereke ini pakelagi logo ya inuguyeng wilik kagowingmokko yemanegi. Logo wilik kagowing purarau nakko iniyaga yongonagi onora.

²³ Keya wokpok lewawekkerik inugurau watabi nayengki nguk neiweki mizagi ono, purik ini Pebayegi ini makngezego nguk meiyagi. Ne pobilik kai purik ne wameik kai yagenda, ini yeik nogoragi kozandagi ngizi kumuli kopong Pebago inugu nguk mei piyeng yanagi. ²⁴ Keya kokarikka wizageya kayimeige yokopekke perik inugurau negi Mangobekyegi yeik nogoraga watabi nayengki nguk meiya ono. Kapura mabek pewekka purik ini nguk mei purik ini weiyagi logo ini wilik kagowindago kolagi.

²⁵ Nogo ngago peyeng ngago saweliwei wezayeng kozak yeiya. Kapura wangki wok nakke puwekke purik ne ngagoyeng ngago saweliwei wezayeng kozak kaiyagi ono. Keya

Kung Walekpokko mizagewiyege ne yeik negi Mangobekyegi langai kimeike kozak yeiyagi. ²⁶ Logo puwekkerik kele ini yeik nogoragi kozandagi ngizi kumuli kopong ini makngezego negi Mangobekyegi nguk meiyagi logo nogorau inigi wiyeke negi Mangobekyegi nguk meiyagi ono, ²⁷ purik negi Mangobek iniyegi keli legi. Keya ini neyegi keli keya inugu ngizi kumularik ne Anotoyagabek. Logo piliktikki wiyeke negi Mangobek iniyegi keli. ²⁸ Ne Pebayaga kayima logo ngabelakpekke yerageya logo ne weik ngabelakpek wizami Pebayegi kang yongo, yeiya.

²⁹ Logo Yisugu waligeleyiwiligu pelik meiya, Weik perik kele ni ngagora pangka kai logo teni iwaka. Ni ngagoyeng ngago saweliwei wezayeng kozak kai ono logo teni iwaka. ³⁰ Ni watabi mabiyengki iwaka keya nawili niyegi ngago nayengki nguk nei nangai wizigeya ni were iwaka purik teni weik iwaka. Logo teni pilik piyengki keriya logo ni wameik Anotoyagabek mizi, meiya. ³¹ Logo Yisugu pelik yeiya, Ini weik neyegi ngizi kumuli kapura kumuli inuguyeng ngoluk kozang ono. ³² Keya teng ini ne keke wezaniya logo namek narik neing mizagira mereke. Kapura ne makngeze keke wiziyagi ono purik ne negi Mangobek kiling yolu kopong. ³³ Nogo ini peyeng kozak yei purik kazing pilikmekke ini kazi mizagi ono, wilek kang inuguyeng ngezege sara koyi penangai, purik ini neyegi ngizi kumuli keya ne kiling sawela kopong. Ini ngoluk ngabelakpekke yolu logo ini kuneng keya ngangang wagelagi. Kapura kazi mizi wak, purik nogo weik neyegi ngizi kumuli ono puwiligi ngaibek

ula legi kozang koyizo.

17

¹ Yisu ngago peyeng kaiya logo pulaga paka ngilumbekke langai pakela yongo mela logo pelik waberek miza, Peba, teng nugu watabi neyegi keleniyagiyeng lewagi kaiyara weik lewagela purik ne nigi Marekpek legi. Yeik nogora yongolok mei logo yeik nugura nogo yongolok meiweki. ² Purik nugu ne yongkambanu wizageya koyi kambeli puwiliyegi ngaiweki pangkara nana logo nugu ne nana puwiliyegi wik koyimagi pura nogo yaniweki. ³ Keya wik koyimagi pura yombanu ni wamenak ngizi Anoto mizabok keya mabilik Yisu Kilisi nugu wezamelabokyegirau iwaka mizabokko welagi. ⁴ Nogo weik yeik nugura ngabelakpekke pelege yongolok meiya. Purik yawe nogo miziweki nugu nana pura weik nogo miza. ⁵ Peba ngilung keya ngabelak keremizagine ne ni kiling wizagomawekke yeik nogora yemane wiziya pilik weik mena nigi wirege yeik nogora yemane sibene kelemiye.

⁶ Nogo ni talik mizibek miza purikki nugu ngizi kumuli onowiligi tepekka niza nana puwiliyegi waligeleya. Puwili nuguwili logo nugu puwili ne nana keya puwili ngago nuguragi kerewiya logo miziwili. ⁷ Puwili weik watabi nugu nana piyeng mabiyeng niyaga lewayeng purikki iwaka. ⁸ Purik nogo puwiliyegi nugu kozak neiya piyeng nogo kozak yeiya kopong. Logo puragi kerewiya logo kiyebuk miza ono, segeya ne ni kiling wizagoma logo ne kayima purikki puwili iwaka keya ni ne

wezanelabokyegi puwiligu kisirik, Wameik pugu pi wezamela, kisi.

⁹ Ne puwiligi wiyeye waberek mizi. Ne neyegi ngizi kumuli ono puwiligi waberek mizi ono kapura ne nugu nana puwiligi wiyeye waberek mizi purik puwili nuguwili legi. ¹⁰ Keya nigi puwili mabuwilirau nogowili. Keya negi puwili mabuwilirau nuguwili. Keya yeik nogora ngalege panu yongolok meirik ngizi kumuliwili kazing pangka lewengke yolu puwekke. ¹¹ Keya ne weik niyegi lewa puloge, ne mawinda ngizi kumuli onowiligi tepekke wiziyagi ono kapura ngizi kumuli puwili kele ngoluk ngabelakpekke ngizi kumuli ono puwiligi tepekke yolugi. O Peba Anoto ni kaile nayendau onobek mena yeik nigi nugu ne nana puragi kozandaga ngizi kumuli puwili korowali piyengka iza warara wizei, logo towago kangka wamenakpekke yolu mabilik puwilirau kangka wamenakpekke yoluweki. ¹² Ne puwili kiling wiziyawekke nogo kozang nuguragi ngaige nugu nana puwili mabuwiliyegi ngai wiziya logo puwiliyaga nak kazing nogo waligeleya puluwengka kemenak ibengki ono, kapura wamenak kele logo pok yogo Yuras kazing kumbekki lewengke ibengkibek. Pugu korowali mizayengki wiyeye pi kazing kumbekki lewengke ibengki purik pangka logo Anotogi Kapiya Walektikke piyegi langai lende miza pura ngiziweki.

¹³ Peba, ne weik niyegi lewa. Ne ngabelakka pelege ngoluk wizimowei ngago peyeng waberekmekke kozak kai logo nogo wilik kagowing yolu mabilik ngizi kumuli puwilirau wilik kagowing nogorago kolaweki. ¹⁴ Nogo ngago nugura

puwiliyegi kozak yeiya logo puwili ngizi kumula logo piliktikki wiyeke ngizi kumuli onowili puwiliyegi sisik. Puwili ngizi kumuli ono puwiliyagawili ono keya puwili ngizi kumuli ono puwiligu kumulilik kumuli ono, puwili nogo kumulilik kumuli. ¹⁵ Ne nugu puwili ngizi kumuli onowiliyaga kazi iza oroweigirikki waberek mizi ono, kapura Sadang korowali mabiyengki mangobekyaga nugu puwili iza warara wiziya-girikki ne waberek mizi. ¹⁶ Nogo mizi mabilik puwilirau ngizi kumuli onowiligu kumuli pumokko kumuli ono. ¹⁷ Legi nugu puwili ngago nigi wameik puragi waberek kiriwei mizibene waligeleyagirikki ne nguk nei, purik puwili nigi keke yolu keya ngabelakpekke korowali yolu piyengka keke koyibene. Ngago nugura wameikta. ¹⁸ Nugu ne ngabelakpekkewiligi tepukke wezanela. Logo kazing mabilikmekke nogo puwili ngabelakpekkewiligi tepukke ngago nugura orowei kangweki wezayeli. ¹⁹ Nugu neyegi keleniyagi keli piyeng keleni mangaiweki ne makngezego ne mele nuguzikke nani, purik ne puwiliyegi keli kopong. Keya nogo pilik mizi purik puwiligu puwili ngezewili mele nuguzikke nanagi logo puwili ngezewili keli nuguraga mizibene logo puwiligu mizagi purik puwili ngago wameik nigi puragi iwaka kopong.

²⁰ Keya nugu yombu nogo waligeleyi pewiliyegi sawelagirikki ne nguk nei purik ne yeik puwiliyegi keke sawelagirikki kai ono kapura segeya yongkambanu ngago pewiligu kisiyeng kerewiya logowekke neyegi ngizi kumulagi puwiliyegirau sawelagirikki ne nguk kai ²¹ logo

puwili mabuwili kangka wamenakweki. Peba, ni negi yungke yolu keya ne nigi yungke yolu logo towa kangka wamenak. Logo kazing mabilikmekke puwili mabuwili towagi yungke yoluweki logo ngizi kumuli onowili nugu ne wezanela purikki ngizi kumuliweki, ne nguk nei.

²² Nogo yeik yemane nugu nana pura puwili yana logo puwili kangka wamenakpek kilingwiliweki, towago kangka wamenakpek kiling yolu mabilik.

²³ Legi ne puwiligi yungke wizinda keya ni negi yungke wizinda logo puwili kangka wamenakpek kilingwiliweki. Logo ngabelakpekke ngizi kumuli onowili nugu ne pelege wezanela purikki keriyi nangaiweki, keya nugu neyegi keli mabilik nugu puwiliyegirau keli purikki puwili iwakagi.

²⁴ Peba, nugu ne nana puwili nogo yolu pulogo ne kiling yoluweki ne keli keya ngaiwak nogorik keriyiweki, ngaiwak purik ngaiwak nugu watabi mabiyeng keremizi nangai wizigeya nugu were neyegi kela kopong ne nana purik.

²⁵ O Peba, ni pangka panu. Keya ngizi kumuli onowili niyegi lusuwei kele kapura ne niyegi iwaka keya negi puwili nugu ne wezanela purikki weik iwaka. ²⁶ Nogo puwili niyegi iwaka sibene keleya keya mawinda iwaka sibene keleyagi logo puwili nugu neyegi keli pura puwiliyegi wizeibene logo ne makngeze puwiligi wilek kangyengki yungke yolugi. Wameik panu.

18

¹ Yisu weik waberekmek miza wizigeya pulaga pi kiling pugu waligeleyiwili kai Kidirong meilingki wale pangazuwagaleige kuna. Logo

kailingka pangazuwaga pulogo yengelei ngeriya namek yolu logo Yisu pugu waligeleyiwili kiling pulogo kiliya kuna. ² Keya Yisu pulogo pugu waligeleyiwili kiling kang kolokngagono kang miza logo Yuras Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagiboktau wale pulumengki iwaka. ³ Togo Yuras Yisugu yolu pulogo wiriya. Pi kiling wiriyawili Rom Ami nawili keya Yuda wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai yolu nawili, Anotoyegi kolak miziwiligi ngai puwili keya Palisiwili meiwiligurau wezayela nawili wiriya. Logo puwili lang keya kilikkilik keya lamyeng kiling wiriya. Nawili ngelelang kazingmekke langiyiwei wiriyagi nayendau orowei wiriya. ⁴ Kapura Yisu ngezebekyegi watabi lewagelagi piyeng mabiyeng pi iwaka wiziya logo pi puwili wilek yeliweki kuna logo pelik nguk yeiya, Ini takyegi weli, yeiya. ⁵ Logo puwiligu pelik meiya, Yombanu yereng Nasarete mei puraga Yisu meibok talege, meiya. Logo Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Ne pi, yeiya. Yuras Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagiboktau puwili kiling mabulogo luwe wiziya. ⁶ Yisugu puwiliyegi, Ne pi, yeiyawekke puwili ngik keya ngane mizagela ngabelakka kawiyee wala. ⁷ Logo Yisugu ngereke pelik nguk yeiya, Inugu welibok takyegi, yeiya. Logo puwiligu pelik meiya, Yisu yereng Nasarete mei puragabekyegi teni weli, meiya. ⁸ Logo Yisugu pelik yeiya, Nogo yaka weik iniyegi ne pi yeiya, mena yeiya. Tamizeige ini neyegi weli mabura nogo waligeleyi puwili yeik wezayeli, yeiya. ⁹ Pugu pilik kaiya purik ngago lang pugu koka pobilik kaiya purik ngizi miziweki. Logo

ngago pura pelik, Nugu nana puwiliyaga naktau nogo ibeng sibene kelemiyagi ono, kai.

¹⁰ Pulaga Simong Pita lang yokolong nawek wara wiziyabokko lang yokolong puguwek pugusa logo yombanu yeikta Malaka meibekki kerek ngaigezuwagemek peto moleige wezamela. Pi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizibek. ¹¹ Logo Yisugu Pitayegi pelik meiya, Lang nuguwek meli pulumengke langwek mela to mele. Negi Mangobokko nogo ngangang wageliweki nana pura nogo wageli purik pangkarikku, meiya.

¹² Pilik mizi ngizige yombanuwiligu Yisu kebangkela yaka Rom Ami puwili keya ngai puwiligibek keya Yudawiligi wagelawiligu. Puwili pi kebangkela wizigeya meleyau tariya. ¹³ Logo puwili weik pi miza orowei panga Kayapasigi yongokpumelegi mangobek Anasa meibekyegi kuna. Kirisimasi puragariktau Kayapasi yombanu Anotoyegi kolak miziwiliyegi ngai yemane panu wiziya. ¹⁴ Logo Kayapasi meibok ulogo Yudawiliyegi yombanu wamenak Yuda mabuwiligi wiyeke ibeng purik pangka kaiyabok.

¹⁵ Logo Simong Pita kiling Yisugu waligeleyawiliyaga ne, Yowan kapiya perik lende mizabok, te makngeze Yisuyegi kiriwei yaka ngai yemane panubokki imakke kuna. ¹⁶ Logo ne ngai yemane panubokyegi iwakabek kopong yemanebekki yerendikke Yisuyegi kiriwei yabela keya Pita yenge kandikke lemengmekka yenge yerengke wezamiya.

Pulaga ne yaka kiliya yabelabokko kolomandik kandikke ngai wizilegemeleyegi pelik meiya, Pita yabekke pani, meiya. Logo nogo pilik meiyawekke kolomandikmologo pangka kai logo Pitarau kuni pani kelemiya. ¹⁷ Logo kolomandikmolo Pitayegi pelik meiya, Ni yombanu pangabokko waligeleyiwiliyaga nak ma talik, meiya. Logo Pitago, A'a', ne puwiliyaga nak ono, meiya.

¹⁸ Weik kabelakta kilili logo pulogo yawe miziwili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai nawilirau yezi nazik waliya wizigeya yezimele sageya koya logo Pitarau puwili kiling yezimele sageya wiziya.

¹⁹ Yeke imakka yungke weik Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek Yisuyegi pugu waligeleyiwili tawili keya pugu waligeleyi piyengki langai mei. ²⁰ Logo Yisugu pelik meiya, Ne mamokko kerewiya keliklege kozak kaiya. Ne liwik kozak kaiya ono. Ne Yudawiligi i walek songonoyengke yombanu kolokngagonogo wawere uli piliklege kozak kaiya keya panga puwiligi i walek yemanemakka Yudawiligu Anotoyegi kolak miziweki wawere uli pulogorau kozak kaiya. ²¹ Logo nangki nogo puwiliyegi kozak yeiya piyengki nguk nei. Nogo kaiya piyengki kerewiya puwiliyegi nguk yei. Puwili nogo kaiya piyengki iwaka koyinda mena, meiya.

²² Weik Yisu pilik kaiyawekke wagela mereke wiziya nakko melegozok ula logo pelik meiya, Nugu kumularik nugu kai purik tenigi ngai yemane panubekyegi pangka meiya to melagelik

mei yagenda ma, meiya. ²³ Logo Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nogo kokowa kaiya mabura nogo kokowa kaiya pura pewili mabuwiliyegi kozak yei. Kapura tamizeige ne wameikta kozak kaiya mabura nangki nugu ne melegozok neli, meiya.

²⁴ Pulaga weik Anasago mabilik meleyau tariya mabilik ngereke Kayapasi pigi yelambekyegi wezamela.

²⁵ Simong Pita yezimele sageya wiziya logo naw-
iligu piyegi pelik meiya, Ni yombanu pangabokko waligeleyiwiliyaga nak ma talik, meiya. Logo pugu ngaigu, A'a', ne puwiliyaga nak ono, yeiya.

²⁶ Pulaga Anotoyegi kolak mizi puwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizibek logo Pitago yombanu kerelik ngaigezuwagemek peto ula melabokki ingembubokko piyegi pelik meiya, Wameik panu, ni pi kiling yengelei ngeriyamekke wizilege nogo pakelabek, meiya. ²⁷ Kapura ngereke Pitago ngaigu, A'a', meiya logo pilik kai ngizige weik winak talekmek kai.

²⁸ Weik wangkota si ngizige puwili Kayapasi wezamiya logo Yisu miza orowei panga yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngai yemanebekki imakki kuna. Kapura Yuda ngai-wili ngezewili ngaibekki pumakke kiliya kuna ono. Purik puwili kiliya kuna kesak kazing puwiligimekke puwili kaile miza mizi kak logo puwili Pasobaraga ngeragi yemane miza ni kak ono. ²⁹ Logo Paillet Rom Kapman Yudawiliyegi

ngaipek yenge yerengke kanda Yudawiligi ngai-wiligi pelik nguk yeiya, Yombanu pobokko nangaiyeng miza? Pugu kaile miza nayengki wiyeke ini ngagozak kelemiweki miza orowei lewa ma talik, yeiya. ³⁰ Logo puwiligu pelik kanga meiya, Pi kaile miza ono kesak tonugu pi pelege niyegi miza orowei wiriyi kak ono, meiya.

³¹ Pulaga Pailetgu pelik yeiya, Pilik mabura lo ini makngezegiraga ini makngezego ngagozak kelemi nangaiweki mena miza wari koli, yeiya. Kapura Yudawili kiyebuk logo pelik kisi, Tonugu kisirik pi ibengweki kapura ini Romwiligi loragarik teni Yudawiligurau yombanu nak ula logo ibengki ono, meiya. ³² Logo Yisugu pi yengeleileige nili ula logo ibengki kaiyara weik wameik, purik yombanuwili yengeleiyengki ibeng sibene nili ula wazayi pumok kazing Yudawiligimek ono, Romwiligi kazingmek kopong.

³³ Puwili weik pilik kisiwekke Pailet ngereke yeke ige yabela logo Yisu piyegi miza orowei wiriyibene yeiya. Logo pugu Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King Ngaipek ma yeik, meiya. ³⁴ Logo Yisugu Pailetyegi pelik meiya to mela, Ni pura kumula ni makngezegiraga kai? Ma neyegi langai pilik kaiya nakko niyegi kozak neiya, meiya. ³⁵ Logo Pailetgu pelik meiya, Ne Yudabek ono. Ni makngezeyagawili keya ngai yemane nuguwiligu ni neyegi niza nana. Legi watabi korowali nugu mizayeng nangaiyeng, meiya. ³⁶ Logo Yisugu pelik meiya, Ne ngabelakpekke pelege ngai ono. Logo pilik kesak Yuda ngai yemanewiligu ne kebangkela puwekke

nogo ngaiwili neyegi wiyeke ngai mizi kak. Ne pelege ngaibek ono.

³⁷ Pulaga Pailletgu pelik meiya, Togo nugu kairik ni King Ngai nak? Logo Yisugu pelik kanga meiya, Nugu ne King Ngai nak kai purik wameik. Ne piliktikki wiyeke wazaniya keya piliktikki wiyeke ngabelakka kayima, logo yongkambanuwili Anotogi ngago wameiktagi iwaka sibene keleyiweki. Wameiktagi walerikke yolu puwili neyegi kerewiyi, meiya. ³⁸ Logo Paillet pelik meiya, Wameikta nangaira, meiya. Logo pilik kai kunimowei yenge yerengke Yudawiliyegi ngereke kuna logo pelik yeiya, Nogorau ngago korowali pek ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga kerewiya ono. ³⁹ Kapura kazing inugumekkerik Pasobaraga purik wigirawiliyaga kalogomok nak kirisimasi mabiyeng weik wila wazami mizi legi nogo nak wila wazamiyagi. Logo ne ini Yudawiligi King Ngaibek wila wazamiyagi ma, yeiya. ⁴⁰ Kapura puwili mabuwili mawinda kek kisageya koyimowei pelik kisi, A'a', pi ono. Yombanu Parabas meibok kele wila wazamiye, kisi. Parabas meibok ulogo ngoweiya nak.

19

¹ Pulaga Pailletgu Yisu ngereke yeke ige pikang yemane ngai kozangyengko wizale uliweki miza orowei kunibene kelemiya. ² Logo amiwiligu mabung ingak ngai merek kilulung wezabek keremiza logo Yisugi kebiraga ngalege wiya keya ngaigu King Ngaibek miza koyimowei melewangka King Ngaiwiligu wakiyi langai wago yokolong narik wakiya wazamiya. ³ Pulaga puwili

piyegi kanda purik pelik mei mizi, Aiya, ni wik yokolong yoluweki. Ni Yudawiligi King Ngaibek, meiya logo purik wiregawerege melegozok uli.

⁴ Pulaga Paillet kang nararau mawinda yenge yerengke kuna logo Yudawiliyegi pelik yeiya, Keriya, nogorau ngago korowali, pek ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga kerewiya ono, logo nogo pi ngereke iniyegi yerengke pelege miza orowei lewa logo inugu pi korowali nariktau ono purikki ini iwaka si nangaiweki, yeiya.

⁵ Pulaga Yisu kilulung mabung ingakyengka keremizabok wakiya keya melewangka yokolong wagorik wakiya miza logo welagela kuna. Logo Pailletgu pelik yeiya, Yombanubekyegi pelege pakeli, yeiya. ⁶ Logo yombanu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemanewili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaiwili piyegi pakelawekke puwili ngalizi panu pelik kisa, Yengeleileige nili ula wazami. Pi uli. Yengeleileige luwe nili ula wazami, kisa logo puwiligu lewegeyau kisagela meiya meli kang keya miza. Logo Paillet pelik yeiya, Ini makngezego pi yengeleileige nili ula wazami. Purik nogorau korowali nangezi pekyegi wizilege pakela ono mena, yeiya. ⁷ Pulaga Yudawiligu pelik meiya, Lo tonuguragirik pi ulagibokko, purik pi yombanu yeikpek kele kapura pugu pi Anotogi Marekpek kairikki wiyeke, meiya.

⁸ Logo Paillet Yisugu pi Anotogi Marekpek kaiya purikki kerewiyawekke pi kazimek yemane miza.

⁹ Logo pi kazi kopong Yisu ngereke miza orowei yeke ige yabela logo pi Anotogi Marekpek ma talik miza legi pelik nguk meiya, Ni talaga kayimabek,

meiya. Kapura Yisugurau nara kanga meiya ono. ¹⁰ Logo Yisu ngago nara kanga kai nangaiwekke Pailletgu pelik ngalik meiya, Ni neyegi ngago kai onobek? Nigi wik yolugirikki kaiyagirik keya ibengkirikki kaiyagirikki pangkara nogo wara purik ni iwaka ma talik, meiya. ¹¹ Logo Yisugu pelik meiya, Tamizeige Anotogo ni pangkara nani ono purik nugurau neyegi watabi nayeng mizagi ono. Keya yombanu ne niyegi niza nana puwiligi kaileyeng nuguyengka ngalege, meiya.

¹² Logo Paillet puragi kerewiyawekke pi weik Yisu wila wazamiyagimokko kelegele. Kapura Yuda ngaiwili ngalizi panu pelik kisi, Tamizeige ni pi wila wazami purik mabura ni Sisa Romwiligi King Ngaibokki kewengkebek ono. Yombanu ngezebokko ngezebek King Ngaiweki mizibok Sisayegi ngai mizibek, kisi.

¹³ Logo Paillet pura kerewiyawekke pi kanda tung pugu ngagozakyeng kebangkeliwekke mogosirikke mogosa. Logo Yisu pugu mogosa yolu pulogo miza orowei wiriyibene yeiya, logo pugu mogosa pulumeng king ozokyeng poloraga semeng wezabek keremizi wiriya lemeng, logo Iburu ngago yeiktaga, Kabata, mei. Logo yeik puragi solorik, king ozokyeng kiling lemeng.

¹⁴ Pilik mizarik wok melenazikpekke logo wokpok yongkambanuwili watabi Yudawiligi wok yawe mizi onobek Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek, logo Sabatpok Sabat yemane Pasobabek meibek. Logo wok melenazikpekkerik paka ngilumbekke libuge yokmek weik 12 kilokweki mizi. Logo Pailletgu Yudawiliyegi pelik yeiya, King Ngai inugubek pelege, yeiya.

¹⁵ Kapura puwiligu ngalizi pelik meiya to mela, Ibeng sa wazamiye. Ule. Ule. Yengeleileige nili ula wazamiye, meiya. Logo Pailletgu pelik yeiya, Nogo King Ngai inugubek yengeleileige nili ula wazamiyagi, yeiya. Logo Yudawiligi ngai yemanewili pelik meiya, Yombanubek King Ngai tonugubek ono, Sisa ngezebek King Ngai tonugubek, meiya.

¹⁶ Pulaga Paillet puragi kerewiya logo puwiliyegi Yisu yengeleileige nili ula wazamiyagi yeiya. Logo amiwili pi miza orowei kuna.

¹⁷ Pulaga amiwiligu Yisu yengelei ngezebek nili ula wazamiyagi nalei wagembene mana logo pi pulei wagemliwei kuna. Puwili weik ngabelak wale Kebi Kozarik meirikke kanda logo Yudawiligi ngago yeiktagarik, Kologata, mei. ¹⁸ Logo Kologata pulogo Yisu puwiligu yengeleileige nili ula wazamiya logo yengeleilei luwe lewamiya. Keya yombanu neyaurau yengelei neyauge mabilik nili ula wazaya logo Yisu tepekke keya yombanuyau nak nazuwaga miza. ¹⁹ Logo Pailletgu ngago lang nayeng pelang korokwekke pilik lende miza logo pugu yengeleileige Yisugi kebi wilekta yolulege ngalege uliweki yeiya. Logo ngago lende miza pura pelikta,

Pek Yisu yereng Nasarete mei puragabek Yudawiligi King Ngaibek, miza.

²⁰ Logo Yuda kolokngagono kanda ngago lang yaka miza wazamiya pura mei kaiyageya koya, purik Yisu yengeleileige nili ula wazamiya pulumeng Yirusalem yerendaga koweige ono. Ngago

lang miza wazamiya purik ngago yeik neyau-ganaraga miza kapura solorik menalik. Logo ngago yeik piyeng ngago Iburura keya Latinda keya Kirikta. ²¹ Kapura Yudawiligi yombu Anotogi i walek yemanemakki Anotoyegi wata kolak kelibene waliyi maniwiligi ngai yemanewili ngago lang puragi kiyebuk logo Pailetyegi pelik meiya, Ngago lang pelik miza wazamiya pura, Yudawiligi King Ngaibek, miza wazami kak onora kani, segeya pobilik kele miza wazamiyagirago, Pugu ngezebekyegi kairik pi Yudawiligi King Ngaibek kai, miza wazamiyagirago, meiya. ²² Logo Pailletgu pelik yeiya, Nogo lende miza pura yeik mabilik wizi pani, yeiya.

²³ Rom Ami Yisu yengeleileige nili ula wazamiyawili mangobektau ono. Puwili pilik miza logorik puwili Yisugi kagorikyeng weiya logo ngezewiligi tepekke sanga miza. Kapura piyengka melewangka yeik yokolong panu lolo ularau onorik logo watabi wakiya piyengki ngalege wakiyarik wizilege. ²⁴ Logo puwili nakko nakyegi pelik meiya, Tonuwa perik wale mangoriktau ono keremiziweki kolyagelega wiyagi ono. Segeya tonuwa purikki wiyeke yengelei lek uliweki logo wini pilikpokko weibene. Puwiligu pilik kisa purik Anotogi Kapiya Walektikke pobilik lende miza pura ngizi miziweki.

Puwili kagorik nogoyeng ngezewiligi tepekke sanga miza keya melewangka yokolong nogorikki wiyeke yengelei lek ula. *Ingi Sam 22:18*

Logo amiwiligu weik pilik pura ngizi miza.

²⁵ Kapura pilik mizageyarik Yisugi panumele, keya Yisugi panumelegi sakmele, yogo Kolopa meibekki yongokpumele Maliya, keya Maliya Matalenarau yengelei Yisu nili ulaleige ngezege luwe koya. ²⁶ Logo Yisu pigi panumele keya ne pugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubek mereke luwe koyilege keriyawekke pugu pigi panumeleyegi pelik meiya, Kali ni kiling menalege yolubok perikka purik weik nigi marekpek kani, meiya. ²⁷ Pulaga pugu neyegi pelik kai, Negi panumele nigi panumele miza logo piyegi ngai wizeimo, kai. Logo wokpokko nogo pi miza orowei panga i nogomakka piyegi ngaiweki kambela.

²⁸ Pilik kaiya logo weik Yisu watabi mizagi pilik piyeng mabiyeng weik mamiza logo piyegi langai Anotogi Kapiya Walektikku kaiya pura ngizi miziweki pi pelik kaiya, Ne kaigi keli, kaiya. ²⁹ Pulogo kai waing walek narik kaimi naraga wizilege puwiligu kapuk wezarik narik kai waing walekpekke yungke mela, logo tonugu ngo meibokki pangka puwiligu yengelei isop mei mereke leleng nak weiya, wizigeya kapuk wezarik purik isopmerekki lelembekke mela wizigeya Yisugi kiliraga mana wazamiya. ³⁰ Logo Yisu kai waing walektik na logo pelik kaiya, Ne weik watabi mizagi piyeng mabiyeng miza kaiya, logo pulaga weik kebira lawila logo kung pugubek weik pi wezami kang logo weik pi ibeng.

³¹ Pulaga weik teni Yudawiligi ngai yemanewiligu Pailetyegi pugu amiwiliyegi yeiya logo Yisu

keya yombanu yaka Yisu kiling yengelei kalogomok piyauge nili ula wazaya puwiligi ingeyeng liya wazaya logo puwili nguk namizi ibeng sa wizigeya puwili ngezangai waliyiweki yeibene nguk meiya. Puwili yombanuwili pilik kayima wok kalikebekkegi purikki kiyebuk, purik wok kalikebek Sabatpek yawe mizi onobektikki wiyeke keya Sabatpok, Sabat yemane Pasobaragabek. ³² Logo amiwili kanda yombanu nakki ingeyau liya wazami, nakki ingeyaurau mabilik keleya. ³³ Kapura puwili kanda Yisuyegi pura pi weik ibeng mamiza wizigeya inge puguyaurau liya mowiya ono. ³⁴ Segeya ami nakko Yisu yelabege wizalikku yowa logo nguk namizi iwi keya kaiyau wala. ³⁵ Ne Yowan kapiya perik lende mizabokko piyeng keriya. Logo nogo kozak kai pura wameikta purik nogo iwaka. Tegi nogo kozak kai logo inirau ngizi kumuliweki. ³⁶ Logo piyeng pilik lewagela purik Anotogi Kapiya Walektikku lewagelagi kaiya mabilik lewagela. Logo pelik kaiya.

Puwiligurau koza pigi nak liyagi ono. *Ingi Sam*
34:20

³⁷ Keya peliktarau lende miza,
Puwiligu wizalikku yowabok kalike puwiligu
ngereke keriyagi, miza. *Sakaraya 12:10*

³⁸ Weik pilik miza wizigeya yombanu Yosep mei yereng Arimatiya meiragabek logo Yisuyegi kiriweiwiliyaga nak Pailettyegi kuna. Kapura pi Yuda ngai yemanewiliyegi kazi kopong pi nawiligu iwakagi purikki kiyebuk legi pi liwik kambela. Pi kanda Pailettyegi pugu Yisugi yasurik

wawiyiweki Pailletgu pangka meiyagirikki nguk meiya logo Pailletgu pangka meiya. Logo pi nguk namizi kanda Yisugi yasurik wawiya. ³⁹ Logo Nikotimas walaka Yisu ngoluk wikwekke wok nakka kusaga piyegi kambela mabok Yosepyegi saweliweki kuna. Logo pi kamba pekik andet paungki pangka marasing neyau kiling ngelaming kelemiyarik logo kukngizi keliriktau orowei wiriya. ⁴⁰ Logo Yosep keya Nikotimas Yisugi yasurik weiya logo yaka kamba kukngizi keli puriktau kubuli yongomo miza logo kemenak sulumeng miza. Kazing pumok Yudawili yombanu waliyiweki ibengwiligi korikyeng ngezangai sok putiya wala nelegi mizimek. ⁴¹ Keya puwiligu Yisu ula pulumeng yengelei olip ngeriyamekki ngezega logo pulogo king ururu yombanu waliyiweki keremiza namek wizilege kapura ngoluk yombanu naktau pulogo waliyi ono. ⁴² Wok melenazikpekke puwili watabi puwiligi wok yawe mizi onobek wok Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek, logo wokpek weik lewagelaweki mereke keya king ururumektau mereke miza legi pulogo Yisugi yasurik wiya.

20

¹ Weik Sondabekke ngoluk kabelaktik wilangka ono wizigeya Maliya Matalena panga king ururu Yisugi yasurik wiya pumokko kuna. Logo pi keriyiraige pura king yemane panga king ururu pumokki kandikke waliya wazamiyabek yomizora wezamela logo wizilege.

² Pulaga pi nginda panga yerengke kando kuna. Pi Simong Pita keya ne Yowan Yisugu

keli panubokyegi keriyiweki kuna. Logo pugu teyegi pelik yeiya, Nawiligu Yemizibekki yasurik weiya logo puwiligu talege wiya miza purik teni lusuwei, yeiya.

³ Togo te Pita panga yombu londagi pakeliweki kuna. ⁴ Logo te mabiyau nginda kuna logo pulaga ne weik Pita wezami were nginda kanda panga king ururumekke tabunda. ⁵ Logo ne lawila logo yeke king ururumekke yeke yungke pakeli-raige pura kagorik Yisu sukumeng mizarik pizirik mamiza. Kapura ne yeke king ururumekki yungkerau kuna ono.

⁶ Pulaga Simong Pita kalike nginda wiriyabok weik tabunda, logo pi yeke king ururumekke yungke kiliya kuna. Logo kagorik Yisu sukumeng miza purik wizilege pugu pakela. ⁷ Keya kagorik wale kebige tiya puriktau ngezerik panga keke loliya wazamiya wizilege pugu pakela. ⁸ Logo ne were panga king ururumekke tabundabek kele kapura ne yeke yungke kalika kiliya kuna logo ne watabi piyengki pakelawekke ne Yisu ngereke wameik wik yolu purikki ngizi panu kumula. ⁹ Logo puwekkerik teni Anotogi Kapiya Walektikke Yisu ngereke ibendaga wik yangalektagi kaiya puragi ngoluk iwaka panu ono wiziga.

¹⁰ Pulaga te Simong Pita weik ngereke panga ige kando kuna. ¹¹ Kapura Maliya Matalena king ururu Yisu wiya pumokki kandikki ngezege mabulogo luwe wizimowei ingkeiyageya wiziya. Logo pi ingkeiyageya wizimowei lawila logo yeke king ururumekke yungke pakela. ¹² Logo angela neyau Yisugi yasurik wiya pulogo koyilege pugu

pakela. Piyau wilangkayengke koyilege. Logo nak Yisugi kebira wiziya pulogo mogosa keya nak Yisugi ingeyau wiziya pulogo mogosi miza. ¹³ Logo piyaugu piyegi pelik nguk meiya, Yongokpanumele, ni nangaiyengki wiyeke ingkei, meiya. Logo pugu pelik yeiya, Nawiligu Yemizi nogobekki yasurik weiya logo talege wiya miza purik ne lusuwei, yeiya.

¹⁴ Pilik kaiya logo Maliya towilik meiraige pura yombanu nak mabulogo luwe wizilege. Logo pok Yisu kapura Maliya yombanubek Yisu purik pi lusuwei. ¹⁵ Logo pugu pelik meiya, Yongokpanumele, ni nangaiyengki wiyeke ingkei? Ni takyegi weli, meiya. Logo pugu kumularik mabulogo olipyengke yawe mizibek sawiya logo pelik meiya, Tamizeige nugu pi nalege wiya mabura talege wiya miza purik neyegi kozak kai logo ne yasu pugurik weiweki, meiya. ¹⁶ Logo Yisugu pelik meiya, Maliya, meiya. Logo Maliya kowita logo Yisuyegi pelik meiya, Laboni. Ni mabok ma, meiya. Iburu ngago yeiktaga, Laboni, mei purik Kiriwagabek, mei yagenda logo pugu Kiriwagabek ni mabok ma, meiya. ¹⁷ Logo Yisugu pelik meiya, Ne kebangkeli wak purik ne ngoluk paka negi Mangobek yolu pulogo kang onorikki wiyeke mena. Kapura mak kele nogo waligeleya logo negi si keya sakkawili nobiyeng miza puwiliyegi pelik kozak yeimo, Ne negi Mangobek keya inigi Mangobek keya Anoto nogobek keya Anoto inugubekyegi kang yongo yeimo, meiya.

¹⁸ Pulaga Maliya Matalena Yisugu waligeleya puwiliyegi kuna logo puwiliyegi Yemizibek pugu

pakela logo pugu ngago pura piyegi kozak meiya yeiya.

¹⁹ Weik Sonda mabokko ibeng kamekke, Yisugu waligeleyawili keya nawilirau menalege i namakka koya logo puwili Yuda ngai yemanewiliyegi kazi kopong nawiligu puwiligu kozak keli piyengki kerewiya nelegi kangyeng kozang waliya logo yeke ige koya. Logo nguk namizi Yisu puwiligi tepekke tabunda logo luweza wizimowei puwiliyegi pelik yeiya, Ya inuwagiyeng ngezege sara kiling koyi pani, yeiya.

²⁰ Pi pilik kaiya logo pulaga mele puguzikke nili kungyeng puwiligu keriyibene waligeleyi keya mabilik yelabezuwaga wizang kundik waligeleyi miza. Logo pugu waligeleyawili Yemizibekyegi ngizi pakela logo wilik kagowing yemane miza.

²¹ Logo Yisugu mawinda pelik yeiya, Ya inuguyeng ngezege sara kiling koyi pani. Negi Mangobokko ne pelege wezanela mabilik nogo ini yawe nogora miziweki wezayeli, yeiya. ²² Pi pilik kaiya logo puwiligi ngalege yaung pugubek wilik mana logo pelik yeiya, Weik mena Anotogi Kung Walekpek wei. ²³ Tamizeige nakki kaileyeng inugu keremareke wezameli purik kaile piyeng keremareke wezamela wizinda. Keya tamizeige inugu kaile piyeng kebangkela yolu purik piyeng keremareke wezamela ono wizinda, yeiya.

²⁴ Keya Yisu pugu waligeleyawiliyegi tabundawekkerik Tomasi mandik kolakpelekeyayuga nak logo Titima meibek wamenak puwiliyaga pulogo wiziya onobek. ²⁵ Logo nawiligu piyegi,

Tonugu Yemizibek pakela, meiyawekkerik Tomasigu pelik yeiya, Wire ne makngezegiyau pi pakeli keya nili kungyengki pakeli keya nili kungyeng melegong nogoyengko kuming kelemi keya wizang kundikke mele nogozik meli puwekke kele ne ngizi kumulagi, yeiya.

²⁶ Weik Sonda nara miza wizigeya puwili ngereke imakka mabuwili koya logo Tomasirau wiziya. Logo ulogo miza mabilik kangyeng ngai kozang waliyara koya logo nguk namizi mabulogo puwiligi tepekke Yisu tabunda. Logo pugu pelik yeiya, Ya inuguyeng ngezege sara kiling koyi pani, yeiya. ²⁷ Pulaga pugu Tomasiyegi pelik meiya, Melegong nugubek mele nogozikke nili kundik kebangkelibene wiye logo mele nogoyauge pakele keya mele nuguzik tungkula logo wizang kung yelabezuwaga perik kebangkele, logo kangka neyau kumuli nagani. Yeik ngizi panu kumule, meiya. ²⁸ Logo Tomasigu pelik meiya, Yemizi nogobek keya Anoto nogobek, meiya.

²⁹ Pulaga Yisugu pelik meiya, Ni neyegi keriya kopong ni weik ngizi kumuli kapura neyegi keriyagi ono kapura ngoluk ngizi kumulagi puwili wilik kagowing yemane panu mizagi, meiya.

³⁰ Togo ne Yowangu watabi Yisugu miza peyeng weik lende miza kapura piyengka tenigi wirege Yisugu watabi Anoto wamenakko keke mizi piyeng mizariktau kolokngagono kapura kapiya perikke nogorau lende miza ono. ³¹ Kapura nogo pelik kai, Ni perik mei puwekkerik ini pobiliktikki iwakagi purik Yisu wameik Kilisibek, pi Anotogi Marekpek logo tamizeige ini purikki ngizi panu

kumuli puwekke purik mabura inirau Kilisigu wik wizagomagi yani pura weiyagi, kai.

21

¹ Weik pilik miza logo waleleige, Yisu ngeze-bokko ngezebek teni pugu waligeleyawiliyegi kai kolamiya Kalili meibek, logo yeik nararau Taibiriya meibekke pulogo waligeleya. Pugu kazing nogo kozak kaiweki mizi pobilikmekke teniyegi ngezebek walimiza. ² Logo teni pulogo menalege koyawili Simong Pita keya Tomasi keya Natanail keya ne, Yowan keya negi sibek keya Yisugu waligeleya neyau. Natanail Kalili pulogo yereng marek songono Kana meiragabek, keya Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga nak logo Titima meibek. ³ Simong Pitago tonuwayegi pelik kai, Ne ngereke watabisi uliweki kang, kai. Logo tonuwago piyegi pelik meiya, Teni ni kiling kangweki, meiya. Pulaga weik tonuwa kanda kaibekki laluwekke wang nalei wizilege puleige ngalege mogosa logo kuna. Teni kusa pok mabok watabisi ulageya koyima kele kapura wokpokko kusagara tonuwa watabisi nawili ula ono. ⁴ Wangane panu Yisu panga kaibekki laluwekke luwezara wiziya kapura tonuwa pi Yisu purik tonuwa lusuwei. ⁵ Logo pugu tonuwayegi ngalizi pelik yeiya, Mandikwili, ini watabisi nawilirau ula ma yeik, kai legi tonuwago, A'a', meiya.

⁶ Pulaga pugu tonuwayegi pelik kai, Inuwa kik kawekkik panga ngaigezuwaga wezameli purik ini wameik watabisi kolokngagono ulagi, kai. Pulaga tonuwa kik kawekkik panga ngaigezuwaga wezamela logo watabisi

kolokngagono ula. Logo kik kawekkik tonuwago ulumiya kapura wilak panu kopong tonuwago ulumiyagi langai ono. ⁷ Pilik miza logo ne Yisugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubokko Pitayegi pelik meiya, Yemizi tonuwagibokko ngago kai yagenda kani, meiya. Logo Simong Pita nogo pilik kairikki kerewiyawekke melewangka pi yawe miziweki pugusawiyarik wakiya logo panga kaibekke yungke kiliya logo weik panga laluwekkeweki kang. ⁸ Keya teni pi kilingwili wezaya pulumeng waze panga laluwekka koweige ono. Togo teni nawili yelakkelek wangleige kalika wiriya, purik kik kawekkik watabisiwiligu kola kopong. ⁹ Tonuwa kanda laluwekke pura ngereke watabi nayendau tonuwago yolok ngela. Purik yezi pugu waliyazikke watabisi nawili keya perek nayendau wizilege. ¹⁰ Logo Yisugu tonuwayegi pelik kai, Watabisi yaka inuwago ula puwiliyaga nawili orowei koli, kai. ¹¹ Logo Simong Pita panga wangleige ngalege kuna logo kik kawekkik ulumowei panga kaingimbekke. Logo kik kawekkikki yungke watabisi yemane koyawili sangkelarik 153. Kapura kik kawekkiktau petora ono. ¹² Logo Yisugu tonuwayegi pelik kai, Koli ngeragi wanganewekkeyeng niwewi mena, kai. Logo tonuwayaga naktau kozang sa logo, Ni tak, meiya ono, purik pi Yemizi tonuwagibek purik tonuwa iwaka kopong. ¹³ Logo Yisu kanda perekyeng weiya logo tonuwa yani keya watabisiwilirau mabilik mizi miza. ¹⁴ Logo weik purago mizagewiyege kang neyauganara weik Yisu ibendaga ngereke yangalekta purikka

tonuwayegi lewagela.

¹⁵ Tonuwa weik ngeragi ni kanda yeik si ngizige Yisugu Simong Pitayegi pelik meiya, Simong, Yowangi marekpek, nugu neyegi kelira pewiligu neyegi keli puraga ngalege ma talik, meiya. Legi pugu, Ei, Yemizibek, nogo niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Liyeng memeng kongwiliyegi ngaibokko liyeng memengwili ngeragi yani pilik, yongkambanu neyegi ngizi kumuli negi puwili ngago nogora yanimu, meiya.

¹⁶ Pulaga mawinda Yisugu pelik meiya, Simong, Yowangi marekpek, ni neyegi keli ma talik, meiya. Logo Simong, Ei, Yemizibek, nogo niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Liyeng memengwiliyegi ngaibokko liyeng memeng puguwiliyegi waberek ngai pilik ni neyegi ngizi kumuli negi puwiliyegi waberek ngai wizeimo, meiya.

¹⁷ Pulaga kang nararau mawinda Yisugu piyegi pelik meiya, Simong, Yowangi marekpek, ni neyegi keli ma talik, meiya. Logo Pita weik Yisugu kang neyauganara pilik nguk meirikki wiyeke pi yara ngangang miza logo pugu pelik meiya, Yemizibek, ni watabi mabiyengki iwaka logo nogo niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Yonkambanu neyegi ngizi panu kumuli, negi puwili, ngago nogora yanimu.

¹⁸ Nogo niyegi kozak nei pura wameiktago. Ni yombu nawekkewekkerik ni makngezego pikang ni makngezegibek pangka tiyi keya nugu kangki keli pulogo ni kang miza. Kapura ni yombusi puwekke purik mele nuguyau tungkulagi logo

niyegi ngai mizi nakko mele nuguyau tariya logo nugurau kunagi keli ono pulogo ni niza orowei kunagi, meiya. ¹⁹ Yisugu pilik kaiya purik Pitagi kazing kalike ibengkimekki kaiya, kapura Pitayegi kelemiya purago Anotogi yeikta yongolok meiyagi. Pulaga Yisugu pelik meiya, Neyegi kiriwei mize, meiya.

²⁰ Pulaga tonuwa kunimowei Pita yolik meiya logo ne Yisugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubek lewarikki keriya. Keya teni mabuwili ngeragi nawekke Yisugi ngezege mogosa logo piyegi, Yemizibek takko ni nawiliyegi niza yanagi, meiyabok ne. ²¹ Pita neyegi keriyawekke pi Yisuyegi nguk meiya, Yemizibek, pekyegirik talikki? Pi kang tamekke ibengki, meiya. ²² Logo Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nogo kelirik pi ngoluk wik mabilik wizigeya ne yowekke mabura purik watabi nuguyeng ono. Ni yeik neyegi kiriwei mizagi purikki kangkabek wara wizei, meiya. ²³ Logo piliktikki wiyeyeke weik ngago ne ibengki ono mena miza pura yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiligi tepekke wei miza. Kapura Yisugurau Pitayegi ne ibengki ono meiya ono segeya pugu pobilikta kele meiya, Tamizeige nogo kelirik pi ngoluk wik mabilik wizigeya ne yowekke mabura purik watabi nuguyeng ono, meiya.

²⁴ Yaka Pitago ibengki ono mizabok ne Yowanyegi. Logo nogo wire nogoyaugu keriyi keya kerangang nogoyaugu kerewiyi miza piyeng ne lende miza. Keya ngago nogo kozak kai piyeng mabiyeng wameikyeng purik ini iwaka.

25 Yisugu watabi kolokngagono nayendau miza. Kapura tamizeige pugu miza piyeng mabiyeng lende miza kesak kumula nogoragarik kapiya watabi pugu miza piyengki lende mizayengko ngabelakpek mabok ulakki logo tek yeik nariktau wizi kak ono.

Togo ne Yowangu ngago wazono Yisuyegi langai lende mizara mabura.

Anotogi Ngago Wik Yisu Kilisiyegi Langaira
The New Testament in the Biangai language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Biangi long Niugini

copyright © 1985 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Biangai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c476c7e1-4f33-5554-be00-9447a1944f07